BREVES FA-
CILES AC PERVTILES
YSAGOGAE IN PROFVN

disſimas Io.Sco.formalitates, nouiter a Re.
ſacræ Theologiæ magiſtro Laurentio
Brixienſi, Minorita, conuentua
li: ædite: cum textus caſti-
gatione in aliquibus
locis. Necnon cum
ſolutiōibus mul
tarum inſtan
tiaꝝ. Quæ
ab ex-
cel
lētisſimo Mauritio in margine ſunt poſite.

BIBLIOTECA NAZ.

✠

EXCELLENTISSIMO ARtium Doctori:necnon Illuſtriſſimi Venetoꝝ dominii Phiſicæ naturalis in gymnaſio Patauino Lectori domino Vincentio de Madiis Brixienſi frater Laurentius Minorita conuẽtualis eiuſdem ciuitatis. S. P. D.

COGITANTI MIHI EXCELlentiſſime Doctor q̃plurimos iuuenes maximi ingenii perſpicaces. Ad artes liberales adipiſcendas, aptiſſimos, tamen ob nimiã doctrine Scoticæ ſubtilitatem, potiſſime formalitatũ: plurimum diffidentes: Imo a litteraꝝ ſtudio recedentes:nõ ſolum ꝑp textus breuitatem:veꝝ etiam ob ꝓlixã ac ſubtiliſſimam excellẽtiſſimi Trombete introductionẽ: qua de re quũ notio tã naturalium ſcientiaꝝ q̃ etiam theologie ꝑfectæ non ſit poſſibilis haberi, ſine diſtinctionum noticia, Idcirco quũ nati ſumus, vt nõ ſolum viuamus:ſed aliis proficere valeamus, hac de cauſa ne mens mea: otio ſopita eſſet:quia veteꝝ eſt ſententia.Nulla in re nobis in hac vita, magis elaborãdum eſſe q̃ vt animi nobilitate quo deo ꝓxime accedimus, diuinaq; induimur natura:dum torpeſcens animus, ad terreni corpus fragilitatẽ carniſq; vitiis abluitur, illum tanq̃ ꝓiectum ꝑuerſaꝝ cupiditatum:tenebroſa ꝑcipitia perdamus.Quare nos ita aĩum inſtituere decet:vt ipſe per ſemet dignitatis ſue nobilitatiſq; memor dignũ aliquod ſeipſo.Et cogitet ſemper & faciat, & operetur. Hoc aũt ſolum ꝑ̄ſtat nobis diuine ſcientiæ cognitio qñ eius maieſtatis recordatione, diuinis ſtudiis dediti

ſumus.Reſq̃ diuinas, per oĩa hora℞ momenta ſagaci ac peruigili inquiſitione cõtemplamur.Et per ſingulos re℞ creata℞ gradus:ad ip̃m archetypum aſcendimus.Ab illo certe re℞ oĩum ſerrabilem, largiter haurimus virtutẽ.Quã qui negligunt naturalibus tãtummodo confidentes, hii ſolent variis ſæpe erroribus:ac fallaciis confundi necnon a malis demonibus ſæpiſſime falli.Diuino℞ aũt intelligentia:mentẽ ab erroribus purgat redditq̃ diuinam virtutẽ operibus noſtris infallibilem. Quãobrem nõ naturalibus confiſus:ſed ſuper cœleſtibus:cupiens vtilitati ſtudentium ꝓuidere, nouam diſtinctionũ interp̃tationẽ, nouo ſcribendi genere diſtinxi.Et quũ excel.domine:diuinus atq̃ immortalis datus ſit tibi animus: qui quum diuinæ ꝓuidentie benignitas ꝓcliue fatum, & natura libera ſitas:te totaľr dotarunt, & mẽtis acumine:& ſenſuũ incolumitate re℞ naturalium amœna ſpectacula:ſub limeſq̃ cœlo℞ ædes. Difficillimoſq̃ re℞ diuinarum aditus intueri:ſcrutari:contemplari:diſcernere ac diiudicare valeas, tanta℞ virtutum tua℞ neceſſitudine tibi deuictus.Opus noſtrum qđ peruigili cura atq̃ animi pariter & corporis labore:cum maximo ẽt conatu perfecimus.Et ſi ſermone incultum. Re tñ facillimũ quod ad te dirigendũ fore non dubitaui:qui ha℞ rerum pleniſſimam ꝑitiam tenes.Vt ſi quid a me in illo ſcriptum ſit, qđ aut in naturæ contumeliã, aut religionis iniuriã vergere queat condẽnes errorẽ: ſi vero diſſoluta, & purgata ſint errata: veritatẽs traditiõem tueare.Et ſi aliqua veritati diſſona. Ignorantiæ meæ tribues.Si vero conſona laudẽ ſũmo opifici ĩpendes: & non mihi.Attamen non in hoc tibi aſcribũtur hec

noſtra, ꝙ te ſint digna. Sed vt aliis patefaciant beniuolentiam nobis diu innatam, quia qui ſe meæ amicitiæ cõmiſcerunt nulla vnq̃ tempeſtate, ſolitus ſum deſerere. Nec ignoro Amantisſime quãti laboris ſit formalitates intelligere: nec facile quẽpiam. poſſe iudicare interpretationem. Niſi intellexerit quæ legerit addidi multa: necnõ inſerui, quæ prætermittere incurioſum videbatur. Volui in aliquibus textum caſtigare: vt magis veritas eluceſcat, mihi viſum eſt: nihil tibi gratius poſſe dare q̃ antiquisſime doctrine opus diiudicãdum. Opus inquam curioſe ætatis noſtræ ſed antiquitatis doctrinam auſim dicere, quapropter ſapientisſime, hoc opus, a me tuarum virtutum meritis aſcriptum tuæ ꝓtectioni cõmendo, vt feliciter protegas atq; defendas. Et quũ dabitur mutuas audire voces, ſcio amicitiam noſtram indiſſolubilem fore: perpetuoq; duraturam. Interim, tu cuius ingenio diuinitas donauit ſubmilitatem, non circa minima morandum arbitreris, ſed altisſimis confidenter intendito. Tanto enim quiſq; doctior eſſe putatur, quanto ignorat pauciora. Ingenium ergo tuum, ad omnia pleniter aptum non minimis: ſed ſublimioribus, occupandũ cenſeo. Vale fœlix amice & ſiquid penes me cõducere queat, iube & factum ſine mora ĩtelliges, atq; cognoſces me tuis ſemper obſequiis fore paratum.

ARTIVM ET SACRAE THEO- logiæ magiſtri Laurentii Brixieñ. in formalitates expoſitio incipit.

CIRCA Formalitates Doct. ſubtilis Io.Sco.notanter dixit Auctor Io.Sco.ad inſinuandum ꝙ non eſt inſequuturus formalitates .ſ. Tho. nec Fran de May.nec alioꝝ,ſed ſolum doctoris ſobtilis, quia difficiliores,altiores,vtiliores cæteris. Et maioris egens inquiſitionis. Quid autem ſit formalitas hic non declaratur. Quia ꝑſuppono optimedeclarari ab auctore in ſcđo arti. Quid aũt ſit ſubm̃.Licet varie ſint opiniones circa hoc. Tñ ꝓbabilr poſſet teneri ꝙ ens inq̃tũ ens. Et ſi dicatur, ꝙ hoc non pōt eſſe:quia in iſta ſcia ſit mentio de entibus rōnis,pari rōne dicam ꝙ etiam ꝓp hoc non erit ſubiectum meta.quia ibi Ariſto.facit mentionem de entibus ſcđaꝝ intētionum:patet.Nã in.5.meta.tex. 12.inquit.Amplius aũt,alia ſcpm numeꝝ:ſunt vnum alia ſcđm ſpēm,alia ſcđm genus, alia ſcđm analogiã, quæ diuiſio eſt logicalis. Et quum hoc ibi non tollat quin ſit ſubm̃,nec hic impedit.Diuiditur iſte liber in duas partes,quaꝝ vna eſt maior reliqua, quæ incipit ibi.Quãtum ad ſcđm ar.Et hæc diuiditur in.7.capl'a, iuxta.7.idētitates ac diſtinctiones.Quæ ſigillatim in ſuis locis declarabũtur.Alia aũt minor in qua vt veritas eluceſcat mouetur qō. Et adducuntur rōnes pro vtraꝗ parte.Et quia qō ſcđm Ariſt.7.meta.circa finē eſt dubitabilis ꝓpō. Quæ vnum q̃rit,& aliud ꝑſup-

ponit.Idcirco doctor ꝓſupponit in iſta qōne quod ab oībus conceditur, videlicet ꝙ datur diſtinctio formalis & diſtinctio realis.Et q̄rit an ꝑpō vl̄is affirmatiua quam Thomiſte nituntur ſuſtinere, ſit vera, vȝ iſta, oīa quæ diſtingūtur formal̄r & real̄r diſtingūtur. Ita ꝙ ſecundum ipſos inter p̄dictas diſtinctiōes nihil mediat.An illa ꝑpō vl̄is negatiua, quā Scotiſtæ affirmāt ſit vera: vȝ.Non oīa quæ formal̄r diſtinguntur: real̄r etiam diſtinguntur. Sed inter p̄dictas diſtinctiones, multotiēs datur diſtinctio media, vȝ diſtinctio ex natura rei.Et vt titulus q̄ſiti intelligatur. Dico breuiter pro nunc ꝙ illa diſtinguntur formal̄r quæ hn̄t aliam & aliam diffinitionē vel deſcriptionem ſeu cōceptibilitatem.Et ſic quia alia eſt deſcriptio hoīs, & alia ſue paſſionis: ideo formal̄r diſtinguntur.Nā hoīs eſt aīal riſibile.Paſſionis vero eſt aptitudo hoīs ad ridendū, Illa vero real̄r diſtinguntur quoꝝ exiſtentie vel ſubſiſtētie ſunt diſtincte.Et ſic quia alia eſt exn̄tia qua Frāciſcus exiſtit, & alia qua Laurētius. Iō real̄r diſtigūtur Illa aūt ex natura rei ſuper quæ pn̄t fundari duo contradictoria ſecluſa quacunqꝫ operatione intell̄s.Et ſic eſſentia in diuinis tali diſtinctione diſtinguitur a paternitate: quia eſſentia eſt cōicabilis, pn̄itas aūt incōicabilis, vt modo cognoſcatur quæ opinio ſit verior, adducuntur rōnes ꝑ vtraqꝫ. Et primo pro opinione Scot. quaꝝ prima, quę ſumitur penes calorē.Poſſet ēt fieri de intellectu humano: ſic, qn̄ idēmet numero diuerſimode cōſideratum hēt aliam & aliā deſcriptionem illud tale formal̄r tm̄ diſtinguitur, ſed intell̄s hominis eſt hmōi: ergo ex maior de ſe nota eſt.Quia oppoſitum p̄dicati infert oppoſitū ſubiecti. Mi.ꝓbatur.

Quia intelľs vt actiuus eſt oīa facere ſecūdum Ariſt. 3 de aīa tex.18. Vt aūt paſſiuus eſt oīa fieri. Poſſet ēt formari de motione ſpūali qua obm̄ mouet intelľm, que eſt vna numero. Et hoc reſpectu vnius obiecti. Et tñ habet aliam & aliā diffinitionem, iuxta variā eius cōparationem. Quia cōparata ad obm̄ eſt actus entis in actu: ſcđm Ariſto.3. de aīa tex.27. Ad intelľm eſt actus entis in potentia per Ariſto.2.phiſi.tex.3. Ergo talis motio formaľr tm̄ diſtiguetur. Idēmet ſequitur de calore, quia idem calor numero qui eſt in aqua tepida: diſponens eam ad ſuſcipiendam ſummam caliditatem eſt qualitas faciľr remouibilis: vt aūt eſt incalidiſſima eſt qualitas difficulter ſeparabilis ergo &c. Ariſt. 3. de aīa te. 18. Ari.3. de aīa.t. 27.

¶ Secūda fundatur ſup Ariſto.3.phiſi.tex.19.& inde v3.20.&.21.vbi inquit ꝙ licet actio & paſſio ſignificent idem tñ ꝑut diuerſimode cōparatur hēt aliā & aliam diffinitiōem. Pro cuius notiicia. Dico ꝙ duplex eſt actio, vna quæ eſt de genere actionis, qua agēs formaliter agit. Et iſta diſtinguitur contra paſſionē: quia eſt actio actiua & īmanēs. Quēadmodum intellectio reſpectu intelľs nr̄i. Et hæc ſupple actio ſcđm Sco.13. q.quoli.eſt ſemp ad aliquē terminum accipientē aliquomodo eſſe per talem actionem: & nil aliud niſi reſpectus ſundatus in agente & terminatus ad paſſum. Et de iſta non loqtur ibi Ariſt. Alia eſt actio acta que eſt eadem cum paſſione, & eſt de genere paſſionis, & dr̄ actio tranſiens: quæ eſt reſpectus fūndatus in paſſo & terminatus ad agens. De iſtis actionibus facit mentionem Sco. non ſolum vbi ſupra. verūēt in.9.q.eiuſdem. Et in.1.ſen.di.3.cōtra Goffredū.&.25.q.vſium: & Ariſt. nō ſolū vbi ſupra: ſed ēt in.2. de phiſico audi Sco.13.q. quol. Sco.3.di. prima.

tu textu.25.&.9.meth.tex.16.&.6.Ethi.ca.5.Modo ad propoſitum vna & eadem actio ſupple acta, cõparata ad paſſum, dr̃ paſſio.Cõparata vero ad agens dicitur actio.Ergo diſtinguetur tantum formaliter, ergo opinio aduerſariorum non eſt vera vniuerſaliter.

Ariſt. 5. Ehti. ¶ Ratio moralis ſequens non ſolum fundatur ſuper Ariſto.5.Ethi.vbi inqt.Iuſtitia eſt habitus per quem iuſtoꝝ opationes fiunt,& per quẽ agunt & res volũt iuſtas.Veruñt in.6.Ethi.vbi inqt phs.Iuſtitia eſt virtus pclariſſima,& ipſa eſt oĩs virtus.Eſt enim oĩs virtus dupl'r:v3 cauſal'r & real'r. ¶ Primo mõ.ſ. cauſal'r, quia eſt qua pcipiuntur ac ordinantur oẽs actus oĩum moralium virtutũ ad bonũ cõe,quę iuſtitia eſt in principe primo ſcđario in ſubditis miniſtratiue, vel ſaltẽ debet eſſe.Scđo modo v3 real'r per pdicationem eſt cum oĩ virtute morali,ita q ſcđm Ariſto.iſta ppõ eſt vera.Iuſtitia eſt oĩs virtus moralis.Dices.Bene ſequitur,iuſtitia eſt oĩs virtus moralis per te. Ergo virtutes morales ſunt cõnexe cõſequẽs eſt falſum,& cõtra Ariſto.Eth.6.Et cõtra Sco.36.diſt.3.q.vnica.Dico q virtutes morales eſſe cõnexe põt intelligi duobus modis.Vno modo eſſential'r necnon & formal'r, ita q vna eſſential'r perficiat aliam,& vna formal'r ſit alia. Et hoc modo non dico. Alio modo coadiuuatiue.i. adiuuant ſe adinuicem.Et hoc põt ſtare. Nec hoc eſt contra Ariſto.nec Sco. Et dñr morales a more . Mos aũt in ppoſito accipitur pro aſſuetudine, vnde inqt Ariſto.Ethi.2. Virtutes morales acquiruntur a nobis per aſſuetudinem.i.ex frequentatis actibus praticis. Ad ppoſitum hic non intell'r de iuſtitia methaphorice dicta quæ eſt ad ſeipm.Et eſt rectitudo ordis ſup

Ariſto. Ethi.6. Sco.36. diſti. tertii.q.vnica.

partes hominis videlicet vt iraſcibilis & cõcupiſcibilis ſubdantur voluntati:& voluntas rõni, ſed de iuſtitia ꝓprie dicta.Quæ diuiditur in gñalẽ & particularem.Prima reſpicit bonum cõe.Scḋa bonũ particulare.Generalis diuiditur in diſtributiuã & cõmutatiuã. Et eſt diuiſio generis(ſecundũ aliquos) in ſpẽs. Scḋa reſpicit equalitatẽ pmii vel punitionis ſecundũ ꝓportionem meritoꝝ vel demeritoꝝ,cuius oppoſitũ eſt pſonaꝝ acceptio.Prima reſpicit æqualitatem ad alteꝝ ſecundũ q̃titatem pfectionis.Tñ pdicta mẽbra iuſtitiæ.Cõfunduntur & per cõſequens non erit diuiſio in ſpẽs.Multa hic poſſent dici de iuſtitia: quæ ne videar tedioſus dimitto. Vide Sco.4 6.di.4. tex. Quia ibi diffuſius loqtur de iſtis.Et qa excell.Mauritius in margine inqt.5.Ethi.& alibi quære. Quæſiui & inueni,imo non ſolum in Ethicis,veꝝ ẽt in primo ſuæ Rethoricæ:inquit iuſtitia eſt virtus qua ſinguli ſingula ſua:ſecundũ leges poſſident. Quandocunq̧ ergo eſt vna & eadẽ qualitas numero cuius aſſignãtur plures diffinitiões.Talis tm̃ diſtinguitur formal̃r, ſed aliqua qualitas eſt humõi:ergo &c.Ma.de ſe nota.mi.ꝓbatur,quia aliqua eſt virtus moralis,de qua vt iuſtitia dr̃ ꝙ eſt habitus inclinans hñtem ad iuſte ſe hr̃e circa alteꝝ.Et de ea met numero vt virtus. Dr̃ ꝙ eſt illa quæ pficit hñtem & eius opus reddit bonũ, ergo talis tantũmõ formal̃r diſtinguetur.Ergo ꝓpõ aduerſarioꝝ non vera vr̃.Quũ inqt Mauri.in margine. Tange illud de.3.aĩæ, vult dr̃e ꝙ per illud Ariſto.dictum põt ꝓbari,ꝙ diſtinctio ex natura rei datur ad mentẽ Ariſt.,quã tñ ipſi Thomiſtæ negant,& male.Pro cuius auctoris noticia, dico ꝙ poſtq̃ Ariſto. aſſignauit

Ariſt.primo ſuæ Rethoricæ

Ariſt.3. de aĩa.

nonnullas dr̃ias inter intellm̃ & ſenſum ex parte potentiaꝝ.Deinde ponit dr̃ias ex parte obiectoꝝ,quia ſenſus cognoſcit magnitudinē.i.indiuiduum magnitudinis cū conditionibus ſingularium:vtputa quia eſt hic & nunc &c.Intellſ vero cognoſcit magnitudinē in ſe videlicet abſtractā a cōditionibus p̄dictis.Modo arguatur ſic.Hæc magnitudo:& magnitudo in ſe:aliqua diſtinctione diſtinguntur iuxta mētē phi, vbi inquit,aliud eſt hæc magnitudo:& eē magnitudinis.i. quiditas eius:oppoſitū non pōt eſſe veꝝ videlicet ꝙ ſit eadē:quia ſi ſic eſſet.Ariſto.non poneret ibi dr̃iam inter intellm̃ & ſenſum:quā ibi intendit aſſignare:ergo diſtinguntur.Non formalr̃:quia diffinitio quæ eſt per ſe magnitudinis:illamet eſt huius magnitudinis. Non ēt realr̃ poſſunt diſtingui. Quū ſit eadē realr̃,ſicut hō & iſte hō.Ergo tm̃ ex natura rei,quia ſup eam p̄nt fundari duo cōtradictoria ſecluſo quocūq; opere intellſ ac alterius potētiæ collatiue, patet:qa magnitudo eſt cōicabilis.Hæc aūt magnitudo incōicabilis. Ergo diſtinctio ex natura rei datur ad mentē Ariſto. Ergo non eſt res imaginata a Sco.nec a Scotiſtis: ergo aduerſarii ſunt in errore.Et qa rn̄dent dicētes ꝙ diſtinguntur rōne.Dico ꝙ hoc non pōt eſſe,quia extrema non ſunt entia rōnis:quæ requirūtur ad talem diſtinctionem.Alia rō:ens & vnum ſunt vna res ſcd̃m Ari-
Ariſt. 4. metha. tex.3. ſto.4.meth.tex.3.Et tm̃ pro q̃to hn̄t aliā & aliam deſcriptionem. Quia alia eſt deſcriptio ſubiecti & alia paſſionis, ergo diſtinguntur formalr̃, & tm̃ non realr̃: ergo &c.Alia rō eſſentia & p̃r in diuinis hn̄t aliam & aliam diffōnē:ergo formalr̃ diſtinguntur, an̄s patet quia eſſentia eſt a ſe,p̃r aūt ad aliud & vnū eſt ens ab-

ſolutum:aliud aūt reſpectiuū.Et tñ realr non poſſunt diſtingui, ergo nō oīa quæ formalr diſtingūtur, realr diſtinguntur, qđ eſt ꝓpoſitū inſup.Quādocūq; aliqua ſic ſe hñt, ꝙ ſuper ea pñt fundari duo cōtradictoria ſecluſo opere, cuiuſcunq; potentiæ collatiue, talia diſtinguntur ex natura rei.Hmōi eſt eſſentia & pater. Quia vnum cōicabile:aliud vero incōicabile: ergo neceſſe eſt confiteri talem diſtinctionē. ¶ Nota modo ꝓ noticia ſeqñtis, lřæ ꝙ licet cōcedere in diuinis pluralitatem reꝝ eſſentialiū & abſolutaꝝ ſit hæreticum. Non tñ concedendo pl'alitatem reꝝ reſpectiuaꝝ:immo negando talē pl'alitatem eſſet hæreticum: qa pater, filius, & ſpūs ſcūs, ſunt plures res.Et hoc accipiendo rem in diuinis perſonalr. Quum ergo ſupradictæ rōnes ſint fundate ſup Ariſto.in locis dictis.Seqtur ꝙ non ſunt chymericæ, vt dicunt aduerſarii.& male.

Reſpōdeo &c.quia qō p̄dicta eſt circa diſtinctiones.Et diſtinctiōes cadūt īter entia.Iccirco ponit nonnullas de ente diuiſiōes. Quaꝝ prima eſt.Accipiendo ens generaliſſime v3 ut eſt cōe ad ens reale, & ens rōnis.Et quū inqt, & eſt diuiſio equoci analogi in ſua equiuocata analogata, analogū dr̄ ab analogia quæ nil aliud eſt niſi ſymboleitas ſeu ſignificatoꝝ conuenientia quo ad ſignificari, quia vel ſignificata conueniunt in hoc ꝙ equalr ſignificātur vel nō, ſed ſecundum prius & poſterius, vel oīa ſignificantur ꝓprie:vel nō, ſed vnum ꝓprie & aliud iuxta hoīs intentionem. Pro cuius noticia, dico ꝙ aliud eſt loqui ſecundum opi. Alberti magni & multoꝝ noīaliū. Et aliud ſecundum Sco. Albertus tenet dari puꝝ analogum in triplici dñia v3 penes vocem tm̄, penes ſigni-

ficationem tm̃, & penes vocem & ſignificationem ſimul. Primum eſt illud qđ plura equaľr ſigt vt irrõnale: expediens: incõtinens. Scđm eſt illud quod vnũ ex parte vocis importat: & aliud ex hoĩs intentione, vt aĩal, quod ex parte vocis ſigt aĩal viuum, ex hominis aũt vſu aĩal pictũ. Idem poſſet dici de ſano: per quod ex parte vocis importatur aĩal. Ex hoc aũt ꝙ ſic ſoliti ſumus dicere dr̃ de vrina vt de ſigno, đ cibo: potu ac dieta tanq̃ de diſpoſitiuo. De pr̃ia & de aere tanq̃ de conſeruatiuo. Tertium aũt eſt illud quod ex parte vocis actuaľr plura ſigt, non tamen equaľr, ſed ſecundũ prius & poſterius, vt corpus, per quod per prius ſignificatur cœleſte, & per poſterius terreſtre. ¶ Sco. autem in primo ſen. di. 3. q. 3. & 7. & in. 2. di. 7. & 12. & in. 9. metha. & ſup. 5. meth. c. de Ente: inquit: ꝙ pu℞ analogum non datur: ſed oẽ tale ſtat cum vniuoco vel equoco. Si ergo inquit ipſa ſignificata conueniunt tm̃ in voce, vtputa in iſta voce canis ſtat cum equoco. Si modo non tm̃ in voce, ſed ẽt in conceptu: vt ſignificata iſtius vocis corpus ſe tenet ex parte vniuoci, non tm̃ vniuoce dicti, ſi vero non tm̃ in conceptu ve℞ ẽt in diffinitiõe: quẽadmodũ iſte & iſte lapis reſpectu lapidis in ſe illud ſtat cũ vniuoco vniuoce dicto. Dices pari rõne videtur poſſe dici de iſto corpore cœleſti & illo terreſtri vʒ ꝙ corpus in ſe reſpectu eo℞ eſt vniuocum vniuoce dictum. Dico ꝙ non eſt: quia licet conueniant in conceptu: non tñ in diffinitione, quia ſcđm Ariſto. in primo de cœlo & mu. eſt ſubſtantia inaĩata incorruptibilis. Corpus vero terreſtre ẽ ſuba aĩata corruptibilis ideo. Ad ꝑpoſitũ modo, quia auctor nõ imitatur viã Alberti magni, ſed Sco. merito dixit, & ẽ di

Scot. in mſ̄tis locis.

Ariſt. primo đ ce.

uiſio equiuoci analogi, non aũt analogi abſolute. Eſt ergo diuiſio equiuoci analogi penes primũ modum iuxta mentem Sco. quia conueniunt ſignificata tãtũ in voce. Tenendo aũt opinionẽ Alb. erit diuiſio, analogi penes ſecũdũ modũ ſupius declaratũ. Quia vox ſigt vnum ꝓprie videlicet ens reale, aliud vero. ſ. ens rõnis iuxta hoĩs intentionẽ. Et nota ꝙ equocũ analogum in aliqua ꝓpõne poſitum abſolute. i. ſine aliqua determinaitone. ſemp ſtat ꝓ ſuo principali analogato, vt Sco. 3. q. vſ:um, & in. 4. q. pdicamentoꝝ: & in. 15. & . 16. q. elencoꝝ. Et per cõſequens ſiquis dĩet ens eſt, ſtat pro ente reali: ſiſr ſi diceretur hõ eſt, ſtat ꝓ hoĩe viuente. Et nota ꝙ analogia non eſt tm̃ in voce ſignificante ſecundum Sco. 15. q. elencoꝝ quia in voce nulla cadit prioritas vel poſterioritas, ſed in ſignificatis eſt talis analogia. Modo declaro primum membrum pdictæ diuiſionis: & dico ꝙ per ens reale intelligit auctor qdcunq; ens, non actualr cognitum, nec habitualr. Attamen cognoſcibile. Et de iſto loquitur Auic. quum inqt. Ens & res prima impreſſione imprimuntur in aĩa: & iſto modo dĩ ens in potentia remota cognoſcibile. Vt aũt eſt relucens in ſpẽ intelligibili dĩ cognoſcibile in potentia ꝓpinqua. Vt aũt actu intelligitur dĩ ens obiectiue in intellu. Et vt ſic ẽ ſubiectum metha. patet: quia nihil eſt ſubm̃ alicuius ſciæ niſi illud ſit cognitũ ab intelſu, vt inqt Scot. 3. q. vniuerſalium. Poſt vero intellectionem dĩ ens ſubiectiue in intelſu veluti cognitũ in ſuo cognoſcente, quia ſecundum Ariſto. 3. de aĩa tex. 5. Intellectus non agit extra ſe mittendo: ſed intus retinendo. Modo ad ꝓpoſitum ens anteq̃ actualr vel habitualr intelligatur

Scot. in vſ:bus & in pdica men.

Scot. 15. q. Eléc.

Auicen.

Sco. 3. q. vſium.

Ariſt. 3. de aĩa.

ab intelſtu, eſt ita ens reale ꝙ nullo modo pt dici ens rõnis: vt aũt eſt relucens in ſpẽ intelligibili, actualiter mouente intelſm, illud tale licet ex natura ſui dicatur ens reale, tamen pp actualẽ intellectiõem adhuc ex ſe eſt ens reale, ſed quia vt ſic. inhæret intellectui dr ens rõnis ſubiectiue: & oĩbus iſtis modis accipiendo ens reale diſtinguitur contra ens rõnis. Ens vero

Ar.2.de aĩa text. 146. rõnis eſt illud quod ſolum hẽt eſſe vel per intellectũ, vel per voluntatẽ, ſiue cuiuſcunq; alterius potentiæ: vtputa per ſenſum cõem: qui ſecundũ Ariſto.2.de aĩa tex.146. Quum ponat drĩam inter duo obiecta: vtputa inter albedinem & nigredinem. Et hoc non poſſit eſſe niſi per cõparationem. Ideo dr potẽtia collatiua. Et iſtud eſt ita ens rõnis quod nullo mõ põt dici ens

Sco. prima diſt. qnarti.q. 2. reale: quia effectiue fit ab actu collatiuo intellectus. Et per talem actũ conſeruatur q̃diu fit, & per conſequens diſtinguitur contra ens reale. De quo Sco. prima di.quarti.q.2. loquitur. Et ſic membra p̃dictæ di-

Sco.3.q. quol. uiſionis remanent clara. Sed contra auctorem cõitas entis quod eſt cõe enti reali & rõnis eſt cõitas vniuocationis ſecundum Sco.3.q.quolib. Ergo non eſt æquoci analogi diuiſio. Dico ꝙ ibi non dicit abſolute: ſed cum diſiũctione. Dicit.n.ſic: ſiue ſit analogia ſiue vniuocatiõis, & hoc eſt quod dicit Mau.in margine. Tange inſtantiam ex.3.q.quol. Contra illud quod dicit Auctor, ſiue intelſus ſiue voluntatis vel alterius

Ariſt. 5. Meth. t. 13. potentie. Arguunt Thomiſtæ. Data veritate: ſequeretur ꝙ daretur aliud ens ab illo qđ aſſignatur ab Ariſto.5.meth.tex.13. Probo ſequelam, quia vt ſic daretur ens in mente, quod eſt contra Ariſto. Dico ꝙ auctor hic accipit ens rõis large.ſ.quod non tantum ſit

ab intellectu, ſed ēt ab alia potentia collatiua. Ariſto. aūt ibi accipit ens rōnis ſtricte.ſ.quod ſit per actū collatiuum intellectus tantum. ¶ Arguitur inſup cōtra p̄dictā diuiſiōem ſic aliqđ ens repitur qđ nō eſt neq̧ hoc neq̧ illud, ergo &c. Aīs patet p Sco.17.q. quol. &.45.di.primi. Reperitur aliqua relō quæ neq̧ ē ens reale neq̧ rōnis, vtputa relō fabricata per actū cōparatiuum voluntatis quæ ſecundum ipm̄ dr̄ relatio media: ergo &c. Dico ꝙ Sco. ibi accipit ens reale & rōnis ſtricte.i.vt hēt eſſe per intelm̄ tantum. Auctor autē accipit p̄dicta large, & ſic patet. Non ergo talis relatio eſt ens reale. Quia eſt per opus collatiuum voluntatis, nec eſt ens rōnis.i.fabricatum a potentia intellectiua: quæ ꝑprie per actum collatiuum dr̄ ratio. Quū poſtea auctor vel adeo impſſas. Nota ſicut nos naturaliter intelligimus, et per ſpēs intelligibiles mendicatas a ſenſibilibus. Ita ſi deus vellet, poſſet imprimere intellectibus nr̄is, ſpēs intelligibiles.i. ſimilitudies reꝝ intelligibilium, & per eas intelligeremus nō habendo recurſum a ſenſibilibus, ſicut de facto hēmus. Quia oīs nr̄a cognitio ortum hēt a ſenſibilibus ſecundum Ariſt. ¶ Modo ad ꝑpoſitum poſito caſu, ꝙ ita eſſet certū eſt ꝙ obiecta relucentia in ſpēbus p̄dictis ab intellectu nr̄o actualr̄ cognita, eſſent obiectiue in intellectu: non per ſpēs cauſatas a rebus, ſed a deo impreſſas, vt inqt Sco.3.di.2.q.9. Quū inquit eus reale prima ſui diuiſione &c. non videtur ſequi viam Ariſ. quia ſecundum ipm̄.5.meth.tex.13.&.6. eiuſdem te. 2. Ens prima ſui diuiſione diuiditur in ens per ſe, & p accn̄s, ſucceſſiue ens per ſe in reale & rationis. Vlterius ens reale in ens q̄tum & non q̄tū, ens q̄tum in ens

Sco. 17.q quol.

Sco.diſt. ſcđi.q.9. Ariſt. 5. Metha.

finitum & infinitū. Ens finitum in ens per ſe, & ī ens in alio. ¶ Auctor ergo ponendo tertiam diuiſionem pro prima non videtur ſequi ordinem Ariſt. ergo male. Et confirmatur, quia diuiſio prima entis debet dari per intimiora. Modo quidditas eſt intimior paſſione, & modus intrinſecus eſt intimior paſſione, ergo prima diuiſio deberet eſſe in ſubſtantiā & accñs, quæ ſunt quidditates entium. Secunda per quantū & non q̄tum, ſiue per finitū & infinitum, qui ſunt modi intrinſeci ipſius entis. Tertia in vnū & multa quæ ſunt paſſiones entis. Non videtur etiam ſequi viam Scoti in ꝓlogo quol. vbi diuidit ens prima ſui diuiſione in ens creatum & increatum. Et in prima di. primi. q. 2. reſpōdēdo ad argumenta. vbi diuidit ens in ens qdditatiue, & in ens hñs quidditatem. Et dicit ꝙ ens ſic diuiditur prima ſui diuiſione. Ergo auctor male. Et ꝓpter hanc cām Thomiſtæ arguūt cōtra ipm dicētes ens prima ſui diuiſione debere diuidi in ea quæ prius oportet nos intelligere, ſed prius oportet nos cognoſcere, an ens ſit vnum vel multa, anteq̄ cognoſcamus an ſit q̄tum vel non q̄tum. Ergo auctor male diuiſit. ¶ Ad primam rōnem & ad cōfirmationem. Dico ꝙ triplex eſt opinio de prima entis diuiſiōe. Vna Aueroiſtaꝝ qui dīt ꝙ ens p̄ma ſui diuiſiōe diuiditur in ſubām & accñs. Scda Thomiſtaꝝ in vnum & multa. Tertia Scotiſtaꝝ & fere oīum de via cōi p quantū & non q̄tum. Modo dico ꝙ auctor non eſt inſecutus viam primam nec ſecūdam, ſed tertiam. Dico adhuc ſaluando auctorem ꝙ qñ dicit ens prima ſui diuiſiōe diuiditur per q̄tum & non q̄tum non vult inferre ꝙ ſit p̄ma ſimplr. Sed in genere modoꝝ entis. In gñe

Sco. p̄ma di. primi

autem

autem quidditatum diuiſio Ariſto.eſt prima,& Aue
roiſtaꝝ.In gñe vero paſſionū diuiſio Thomiſtaꝝ eſt
pᷓma.Et ſic ſoluitur cōtrouerſia . Ad illud de ꝓlogo
quoli.Dico ꝙ Sco.ibi loqtur variando in diuinis &
increatis.Auctor aūt diuidit ſtando ſemp in diuinis.
Ad illud de prima diſt.primi.Dico ꝙ Sco.ibi diuidit
ſtando in creatis,& per ens qdditatiue intelligit ens
creatum non ſubſiſtens.Et p hñs qdditatē intelligit
ens ſubſiſtens.Quū ergo diuiſio auctoris non ſit ĩ re-
bus creatis,ſi non conuenit cū Sco. nihil ad.B. Ad il
lud de Thomiſtis.Dico ꝙ aliqd prius cognoſci a no
bis contingit dupl'r fundamental'r & formal'r.Primo
modo concedo ꝙ fundamental'r ꝑus cognoſcitur an
ens ſit quantū vel non q̄tum.Scđo modo nego,imo
vt ſic prius cognoſcitur an ſit vnū vel multa. Et per
formal'r intelligo.i.ſub iſta forma quæ eſt vnitas vel
pluralitas.Pro declaratione membroꝝ huius diuiſio
nis.Dico ꝙ ens q̄tum eſt illud qđ hēt aliquā pfectio-
nem.Et hoc intelligendo de q̄titate pfectionis & trā
ſcendenti,non aūt de moli & ꝑdicamentali.Ens autē
non q̄tum:quod non hēt pfectionem:& hęc diuiſio
non pp aliud poſita eſt ab auctore,niſi pp rel'ones in
diuinis.Quaꝝ aliquæ ſūt q̄te, vt rel'ones cōes tribus
perſonis.ſ.eternitas:increatiuitas,ĩmenſitas,oīpotētia
infactibilitas, Aliquæ vero non quante vt ſunt rel'o-
nes ꝓpriæ:videlicet pr̄nitas, filiatio, ſpiratio paſſiua
& actiua.Quum iſte rel'ones formal'r non ſint finite
nec infinite non pñt dici quāte. Cōes vero quia ſunt
formal'r infinite ſunt q̄te,non tñ ſunt eſſential'r infi-
nite:ſed vt ſic ſola eſſentia eſt infinita.Infinitas.n.eſt
perfectio entitatiua.Et aduerte ꝙ licet pđ.cta diuiſio

ſit bona ad mentē theologicoꝝ:tñ iuxta mentē pħorum nulla eſt,quia ipſi volunt ꝙ oē ens mūdi ſit q̄tū vel ſimpl'r vel ſecundum qd.Et ipſi non ponunt has relōnes in diuinis.¶ Aduerte ēt ꝙ p̄dicta diuiſio videtur diminuta:quia certū eſt:ꝙ in p̄dicta diuiſione diuiditur ens reale.Modo vltra entia realia quanta, ſunt ēt entia rōnis aliqua,quæ ſunt quanta.Ergo auctor diminutus.Dico ꝙ in p̄dicta diuiſione intelligitur ſolū de entibus quantis ſimpl'r,non aūt de quantis ſecundum qd:cuiuſmodi ſunt aliqua entia ratiōis. Arguitur adhuc ſic,illa diuiſio eſt mala quæ datur p negationem.Prædicta eſt huiuſmodi ergo &c. Dico ꝙ veꝝ eēt ſi daretur per negationē extra genus quæ importat puꝝ nihil vt ſi dicatur,hoc eſt aliqd,& hoc eſt nihil ly nihil eſt negatio extra,genus qa nihil poſitiuum dicit.Quum aūt detur per negationē in genere,quæ importat aliqd poſitiuum,cōtrarium alteri membro non ſeqtur ꝙ ſit mala.Quia per non q̄tum intelliguntur relones notionales,quæ non ſunt oīo nihil.De iſtis negationibus facit mentionē Sco.10.q.
Scot. 10. q.quol. quol.Et in.23.di.primi.Sed contra dicta arguitur ſic Relōnes p̄dicamentales ſunt q̄te,ergo a fortiori relationes ꝑprie trium perſonaꝝ in diuinis erunt quāte.Et confirmatur,quia da oppoſitū,videlicet ꝙ non ſint q̄te.Ergo pfectio ſibi repugnat, ergo pp aliquā imperfectionē exñtem in eis,ſed hoc non eſt dicendum,ergo ſunt q̄te ſiue pfectæ formal'r.Ad primum negatur cōſequentia: quia relationes p̄dicamentales iō ſunt q̄te quia formal'r ſunt finite.Diuinæ autē quū nō formal'r ſint finite vel infinite, non pñt dici q̄te. Ad confirmationē dici pōt ꝙ ſibi non repugnat pfe

ctio pp aliquā imperfectionē exñtem in eis, ſed pp idēptitatē realem cū eſſentia, quæ eſt ita pfectiſſima ꝙ non pōt excedere nec excedi. Relationes aūt pdicamentales quū non ſint eadē realr cum aliquo ente infinito, pñt excedere vel excedi, vel ſaltē ſibi nō repugnat, ob q̄ rem pñt perfici & imperfici. Diuiſio ſequens q̄ eſt ꝙ ens q̄tum diuiditur p finitū & infinitum licet ſit bona iuxta theologicoꝝ mentem, tñ ad intentionē phoꝝ nulla eſt, quia tenent deū eē finite virtutis, dum concurrit cū ſecundis cāis, ſi aūt ageret ex ſe ſolo bene eſſet infiniti vigoris, ēt phiſice loquēdo, patet qa Ariſto. 8. phiſ. tex. 78. pbat primum mouens eſſe potentię infinite. Quia mouet motu infinito. Arguit. n. ſic primū mouens mouet motu infinito ergo eſt infinite potentiæ. Poſtea ſubiungit, eſt infinite potentiæ, ergo ſi agat ex ſe ſolo agit in inſtanti. Aliqui rñdent dicentes ꝙ Ariſto. in ſuo añte primo. nō intellexit de potentia infinita intenſiue, ſed extenſiue. i. ꝙ deus intrinſece nō eſt potentiæ infinite. Sed extrinſece vȝ reſpectu durationis motus. Sed cōtra arguo ſic virtus infinita dicitur ab entitate infinita, ſed entitas finita eſt intenſiua ergo & virtus, ergo rñſio nulla. Et cōfirmatur: oīs cauſalitas dei eſt perfectio in deo, ſed mouere motu infinito eſt cauſalitas dei, ergo mouere motu infinito eſt perfectio in deo, ſed oīs pfectio dei eſt intēſiua, ergo Ariſt. itellexerit intēſiue non aūt extenſiue. Itē illud qđ remouetur a ſcđis cāis aliquo mō, illud eodē mō attribuitur pmæ cāæ, ſed cauſalitas intēſiua ibi ab Ariſt. remouetur a ſcđis cauſis, ergo eodē mō attribuitur pmę cāæ, ergo rñſio nō eſt ad ppoſitū. Iteꝝ cōfirmatur ſic natura. n.

Ariſt. 8. phi.

ſecundū Ariſto 2.de geñ.tex.58 ſemp facit in enti-
bus quod melius eſt ſi ipſis non repugnat: ſed Deo
infinitas intenſiua non repugnat, ergo ibi eſt. Circa
iſtud añs licet multa eſſent dicenda: non ſolū ſcdū
opi.Sco.ſed ēt Cōmen.& ſancti Tho.& Ocham.&
Io.de Gendu.& Sueſſani,& aliorꝫ.Tamen ea relin-
quo.quia intentio mea non eſt confundere lr̄am tex-
Sco.7.q. tus formalitatum:ſed eam iuxta vires dei auxilio cla
quoli. ram facere.Iccirco dico ꝙ licet Sco.in.7.q.quolib.vi-
deatur tenere ꝙ añs ꝑdictum vꝫ Ariſto.intelligendū
ſit de cauſalitate intenſiua, tñ non eſt tenendum, ꝗa
ibi loqtur ſecundum opi.alienam.Et ſi proteruus di-
cat,Imo ſecundum opi.ꝓpriam. Dico ꝙ non aſſerti-
ue, ſed bene arguitiue:ꝙ aūt nō aſſertiue patet, quia
rn̄dendo ad auctoritatē Ariſto.inquit ꝙ rō Ariſt.va-
Sco.2.di. let de virtute extenſa ad extenſiōem materiæ. Et ſic
primi. q. in ꝓpoſito nihil videtur valere. Idēmet affirmat in
2. ſcd̄a diſt.primi.q.2.rn̄dendo ad vltimum argm̄: & in
8.eiuſdē.q.1.& vltima. Vbi inqt doctor rōnes de.7.
&.8.phi. indigent maxima expōne vt oſtendantur
valere. Et ſi forte valent diminute concludunt, & in
2.di.ſecundi.q.10.inquit. Auctoritatibus.8.phi.non
eſt multum innitendum. Notabilius tñ in.9.met.4.
‡14.ſed quid ad rōnes factas in oppoſitū. Dico ꝙ per
verba Cōmen.ſuper.12.meth.cō.41.ſoluuntur vbi in
Sco. ſupquit,ꝙ vltra primum mouens,requiritur mouens cō-
9.meth. iunctum potentiæ finitæ. Ita ꝙ ex primo mouente
ſit infinitus motus:& ex ſcd̄o ſit ſucceſſio quaſi aliter
non poſſit eſſe ſucceſſio,& ꝙ ſcd̄m mouens ſit neceſ
ſarium tanq̄ cauſa ſine qua non. Et ſi ſolum infinitū
mouens ageret, hoc eſſet in non tpe. Et iſti motores

ſecundum ip̄m ſunt vnū ſecundum eſſe & naturam duo aūt ſecundum diſpōnem. Dico ergo ad primā rōnem contra hoc:quum ſit dicis virtus infinita dicitur ab entitate intenſiua. Diſtinguo vel tu intelligis de virtute infinita intenſiue & per ſe, & ſic concedo: vel de virtute infinita extenſiue, & per accn̄s, de qua ibi intendit Ariſt. & ſic nego. Eſt.n.per accn̄s.i. non merito ſui ſed merito durationis ipſius motus. Ad aliud dico ꝙ oīs cauſalitas dei ad intra eſt perfectio in deo:de qua non eſt ibi mens Ariſt. Ad alias ſequētes confirmationes poſſet dici ꝙ nihil faciunt contra ꝓpoſitum, quia militat de cauſalitate intenſiua videlicet vna earum confirmationum. Alia aūt de infinitate intenſiua:de quibus Ariſt.non intendit in ſuo antecedente & ſic nihil ad.B. ¶ Circa conſequētiā modo quā facit Ariſto. vbi ſupra poſſet dici ꝙ licet Sco. in.2.di.primi eā tanquam bonam non acceptet: imo eam improbat: & eius probationem ab Ariſto.adductam reprobat. Hoc non eſt tenendū: quia ibi loqtur doctor arguitiue & conſequentiā ibi colorat:tn̄ in.7. aūt. q.quol.ibi eā vere ꝓbat ac acceptat. Eſt ergo veꝝ an̄s & conſequens & conſequentia, ſi intelligātur de infinitate extenſiua non aūt intenſiua. Quū aūt deus benedictus ſit infinite potentiæ ſecundū Ariſto.tam extenſiue q̄ intenſiue:ſeqtur ꝙ p̄dicta diuiſio eſt, eſt etiam iuxta Ariſto.mentē. Et auctor per ens infinitū intelligit ens increatū. Per finitum autem creatū Alia autem diuiſio qua diuiditur ens in abſolutum & reſpectiuum eſt etiam ad mentē phoꝝ: quia & ipſi tenent oē ens eſſe abſolutum aut reſpectiuū. Abſolutū autē ſumitur duobus modis:vno mō vt diſtinguitur

Sco.2.di. prima.

contra independens. Alio modo contra reſpectiuũ: Hic accipitur ſecundo modo, primo aũt modo non: quum inquit & oĩa attributa ſupple tu tam qualitatiua q̃ quidditatiua, tã ꝓpria q̃ impropria, ſubſtãtia & ſpũs ſunt quidditatiua ꝓpria: qualitatiua: bonitas. ſapientia: iuſtitia, clementia, pietas: miſericordia, quidditatiua impropria ſunt ꝑfectiones ſecundariæ accepte a creaturis: & a nobis via remotionis & eminentie attribute ipſi deo: vtputa ens increatum, ens idependens, ens infinitum, ens immortale in generabile: incorruptibile. Et hæc quæ a nobis dicũtur attributa ab aliqbus ſapientibus antiquis numina appellantur. Vnde Iuuenalis O ſanctas gentes qbus hæc naſcuntur in hortis. Numina. Ab aliqbus aliis emanationes. A phĩs dii gẽtium. A magiſtris hæbreoꝝ numerationes: quum inqt poſtea & tria p̃dicamẽta hoc eſt contra noĩales dicentes quantitate & qualitatem non eſſe realr̃ diſtinctã a ſubſtantia. Contra quos expreſſe eſt Ari. primo phi. tex. 27. vbi dicit ꝙ eſſe ſub̃e & quantitatis & qualitatis eſt aliud & aliud: & niſi ſub̃a eſſet realiter diſtincta a p̃dictis: rõ Ariſto. contra p̃hos: nulla eſſet. Sed auctor in iſto paſſu: videtur eſſe contra Sco. prima di. ſecundi. q. 5. & 3. diſt. primi. q. 5. vbi doctor videtur concedere illud cõſequens Ariſt. 4. metha. tex. 25. ex intentione tenentium oĩa apparentia eſſe vera, tunc inquit Ariſt. Ergo omnia eẽnt ad aliquid. Hoc conſequens videtur a doctore concedi reſpondendo ad p̃dictas quæſtiones. Ergo auctor tenendo tria p̃dicamenta eſſe abſoluta eſt contra doctorem. Et confirmatur quia in prima diſtin. ſecundi q. 5. Arguendo contra Henri. inquit ſtante bonitate

Ariſt. primo phiſ. tex. 27.

Sco. p̃ma di. ſecun di. q. 5.

Sco. ubi ſupra

diffinitionis relatiuoꝝ aſſignate ab Ariſt.omnia præter ſubſtantiam erunt reſpectiua. Iterum confirmatur per Ariſt.& Cōmen.7.metha.tex.2.imo & ipſa ſubſtantia puta aliqua erit reſpectiua inquit ipſe cap.de relatiuis vbi dicit ꝙ ſi pro quia diffinitio relatiuorũ eſt ſufficiens:difficile eſt ſaluare ꝙ aliqua ſubſtantia non dicatur reſpectiua quia caput dicitur alicuius caput & manus alicuius manus:imo ipſum genus ſubſtantiale vt res creata dicitur reſpectiua. Ad primum dico ꝙ doctor non concedit illud conſequens, ſed dicit illud ſequi ſecundum opinionem: ſic tenentium. Ad confirmationem dico ꝙ quantitas & & qualitas vt ſuſtentificata a ſubſtantia ſunt reſpectiua, & ſic ibi intendit Sco. Si autem conſiderentur in ſe, & accipiantur abſolute vt accipit auctor hic non ſunt reſpectiua. Ad illud de capi͡to relatiuorum, dico ꝙ Ariſto. non tenet primam relatiuoꝝ diffinitionem:& ꝑ conſequens ratio nulla eſt. Ad vltimum dico ꝙ ſubſtantia abſolute conſiderata eſt ens abſolutum:in ordine autem ad aliud nil prohibet ꝙ ſit ens reſpectiuũ. Similiter autem ſi conſideretur vt creata, & iſto modo habet veritatem auctoritas Ariſto.12.metha.tex. 52.dicentis ꝙ omnia dependent a deo tanquã a cauſa efficiente & finali, quum vlterius dicit Auctor. Et relationes cōmunes, quæ ſint dictum eſt ſupra declarando membra ſecundæ diuiſionis. Nota etiam ꝙ differentia eſt inter relationem, reſpectum & habitudinem:quia ſe habent ſicut ſuperius & inferius:omnis relatio eſt reſpectus ſed non econuerſo: quia relatio tantum dicitur de prædicamento ad aliquid ſecundum Sco.13.q.quolib. articu. primo. Reſpectus q.quol.

Ariſto.7 meth.tex 1.

Ariſt. 12. metha.

Scot. 13.

autem de omnibus prædicamentis reſpectiuis. Habitudo vero eſt inter relatiua ſex vltimorum prædicamentorum. Et etiam inter ſubiectum & propriam paſſionem, inter ſubiectum & ꝑdicatum, inter diffinitum & diffinitionē. Contra rōnem intrinſecus aduenientem facit inſtantia de qñ, quam tangit Mau. in margine: quæ talis eſt. Poſita hora & poſito hoīe in hanc horam: impoſſe eſt ꝙ hō non ſit in tpe nec aliter poſſet fieri etiam per diuinam potentiā. Ergo erit intrinſecus adueniens. Et tñ non erit de ꝑdicamento ad aliquid: Ergo auctor male dicit. Dico ꝙ ad hoc ꝙ aliqua relatio dicatur intrinſecus adueniens oportet ꝙ exurgat poſitis extremis non ſolum ſub firmamento, ſed ēt ſupra firmamentū. Ciuiuſmodi nō eſt verum de inſtātia ꝓpoſita: quia ſi deus vellet poſſet per angelum trahere talē hoīem ſupra firmamentū: & ſic nō eſſet in tpe. Si aūt poneretur vna albedo decē graduum ſub firmamento, & alia ſiſis ſupra firmamentū de neceſſitate conſurgeret relatio. Nec poſſet tolli ēt per diuinam potentiā. Contra diuiſionē de ente in ſubſtantiā & accñs arguo ſic Au-
Sco. in. 5 ctor eſt diminutus quia Scot. in. 5. meth. q. 5. vult ꝙ
meth. 5. diuidatur in decē genera & 6. meth. q. 3. ergo diminutus. Item nōn oē ens eſt ſuba vel accñs, imo datur medium ſcḋm Sco. 2. diſt. primi. q. 5. circa finē, vt puta modus intrinſecus contrahens ipm ens. Qui non eſt ſuba neq; accñs. Dico ꝙ licet auctor explicite non dicat ens diuidi in decem ꝑdicamenta: tamen bene implicite intelligit, & circumlocutiue. Item videtur
Ariſto. 8 eſſe diminutus in aſſignando acceptiones ſubē, quia
meth. 3. Ariſt. 8. meth. tex. 3. & 2. de aīa tex. 2. diuidēs ſubam

inquit. Subſtantia alia materia, alia forma, alia cõpoſitum. Quum aũt auctor nullã fecerit mentionẽ de cõpoſito: ſeqtur ꝙ diminutus. Dico ꝙ hoc nõ ſeqtur. Quia ſolũ facit mentionẽ de ſubſtantiis quæ pſcindunt ab actuali exñtia cuiuſmodi nõ eſt cõpoſitum. Item materia eſt ſubſtã & tñ de ea auctor ĩ his tribus acceptionibus non loqtur: ergo &c. Dico ꝙ de ea itelligit in tertia acceptione, quia licet non ſit pars informans eſt tamen pars eſſentialis in alio vt puta in cõpoſito.

¶ Sed cõtra, videtur.n.ꝙ auctor debebat eam collocare in ſecunda acceptione & nõ in tertia. Quia ſecũdum Scot.in.2.ſen.diſt.12. Non repugnat ipſi materie eẽ ſiue exiſtere ſine forma, & forme ſine materia. Ergo eſt ſubſtã per ſe. Dico ꝙ materiã & formam exiſtere cõtingit duobus modis vno mõ naturalr. Alio mõ ſuper naturalr, modo doctor locutus eſt naturalr ſimilr fuiſſe diminutus in aſſignãdo acceptiones de accñte, quia accñs pluribus modis accipitur q̃ hic, vt patet per Sco.in ſuis vlibus capitulo de accidente, & capitulo de ꝓprio. Item cõtra ſecundũ acceptionem de accñte. Arguo ſic. Maiorem dependentiam habet creatura ad creatorẽ, q̃ accñs ad ſubm. Sed in diffinitione creature nõ ponitur deus: ergo nec in diffinitione accidentis debet poni ſubſtã: ergo male ponitur ly pter ſubi corruptionẽ. Dico ꝙ non ponitur tanq̃ terminu, ſed tanq̃ ſuſtentificans, Deus aũt quum nõ ſuſtentificet creaturã, in diffinitione creaturæ nõ ponitur. Ad illud de acceptiõibus accñtis. Dico ꝙ Sco. ibi ponit plures q̃ Auctor hic, quia ibi eſt locus proprius. Hic aũt nõ. Sed pro notitia diſtinctionis rei. Quæ eſt a reor reris. Nota ꝙ res ſ̃m ratã dr quæ habet

Sco. in.2 diſt.12.

Scot.in vlibus.

firmitatem quæ eſt res eſſentiæ vel exñtiæ. Quæ nõ
Scot.36. ponitur in creaturis ab eterno iuxta mentẽ Scot.36.
diſt.ꝑmi diſt.primi. Habuerunt.n.eſſe ſcđm qd.ſ.eſſe cogni-
tum quicqd dicat Franciſcus & Henri.& eoꝝ ſequa-
ces. Aduerte tñ ꝙ res rata nõ diſtinguitur a figmen-
tis ꝑ aliquod veꝝ eſſe eſſentiæ, vel exñtiæ quod ha
buerit ab eterno ex natura rei. Sed ſolũ diſtinguitur
ꝑ hoc ꝙ tali rei non repugnat exiſtere & produci ad
tale eſſe ꝑ aliquã potentiã productiuã quod tñ eſſe
repugnat figmentis. Et ideo auctor ſic debebat dice-
re & iſta res rata eſt duplex, q̄dam eſt quæ hẽt verũ
eẽ eſſentiæ vel exñtiæ, q̄dam aũt q̄ licet nõ habeat:
tñ nõ ſibi repugnat habere: & iſta res ſcđa diſtingui-
tur a figmentis, & ꝑ conſequẽs dicẽdo & iſta eſt ſem
per cum actuali exñtia, ſaluo meliori iuditio nõ ſane
locutus eſt auctor, ſed debuiſſet ſic dicere & iſta ſunt
duplicia. Quædã ſunt quæ hñt veꝝ eſſe exñtiæ & ꝑ
ſe, vt cõpoſita, quædã aũt quæ licet nõ habeant: tñ ſi
bi non repugnat, vt aliqua entia ab eterno cognita:
mo ẽt aliqua ſunt q̄ nec hñt veꝝ eſſe, nec pñt habe
re, ẽt per diuinã potentiã vt naturę cões. Et quũ in-
quit ꝙ ſor.& pla. diſtingũtur realiter. Hic & in arti-
culo de diſtõne reali contradicit ſibi, quia ibi in.4.
correlario de idẽptitate reali inqt ea q̄ ſunt in potẽ
tia obiectiua nec diſtinguntur realiter, nec ſunt idem
realiter, qa ad diſtinctionẽ realẽ requiruntur extrema
in actuali exiſtentia: ergo eſt contradictio in dictis au
cto. ergo ſortes & pla. ab æterno ſaltem quo ad mo-
dum eſſendi ac intelligendi ſecundum Scot. diſtin-
guebantur tantum ratione, ſcilicet reſpectu intelle-
ctus diuini. Quando autem diuidit ens in ens ſim-

pliciter & ſecundum qd nota ꝙ per ens ſimpl͞r nõ intelligit ſubam neq̧ ꝑ ens ſcd͞m qd accñs. Queadmodum accipit Ariſt.7.meth.in prin.Sed per ens ſimpl͞r intelligit ens in actuali exñtia, & ꝑ ſcd͞m qd ens in potentia ad exiſtere. Nota inſuper qñ inquit, ſiue ens in potentia ſubiua vel obiua. Quod iſta diuiſio nõ eſt aliqua diuiſio diſtincta a ꝑdicta: ſed ſolũ hæc dicit ad declarationẽ illius mẽbri ſcd͞m quid. Ad denotandũ ꝙ ens ſcd͞m qd non ſolũ dr̃ eſſe illud quod habuit eſſe cognitũ in intell͞u dei ante mundi creationẽ, vez ẽt quod hẽt eſſe ſubiue in materia anq̃ generetur, qd̃ a comen.9.meth.comento.7.appellatur res ſcd͞m qd. Et nota ꝙ ad hoc ꝙ aliqd̃ ens ſit in potentia obiua due cõditiones reqruntur: prima ꝙ nõ ſit in actuali exñtia vt Antixp̃s, ſcd̃a ꝙ ſibi nõ repugnet ꝑduci a ſuis cauſis in qbus eſt. Simil͞r vt ſit in potentia ſubiua ꝙ nõ ſit in actu, & ꝙ ſit aptũ recipere aliquã formam.i.ꝙ ſit cõm ꝑducibile. Quũ ergo materia ſit in actu entitatiuo, & eſt apta nata ſuſcipere quãlibet formam dr̃ eſſe in potentia ſubiua. Et de iſta potentia ſubiua locutus eſt Ariſt.7.meth.tex.8.dicẽs materia prima eſt ens in pura potentia & iſto mõ non ſolũ materia. Vez ẽt oẽs res quæ pñt deduci de potentia materiæ ad aliquẽ actũ ſubalem vel accñtalẽ, cui potentiæ actus formalis opponitur. Et iſto mõ potentia & actus non ſunt eiuſdẽ generis, qa forma ꝑducta poterit eſſe accidentalis. Materia autẽ eſt de genere ſube. Bene potentia obiua & actus ſũt eiuſdẽ generis vt puta Antixp̃s vt ꝑducendus eſt tñ cognitus ab intell͞u diuino, & ipſemet ꝑductus non ſolum ſunt eiuſpem generis, vez ẽt ſpẽi. Vt aũt nõ

Ariſt. 7. meth. in ꝑncipio

Cõmen. ſuper. 9. metha.

Ariſto. 7 metha. tex. 8.

ſolum cognitus, ſed ẽt cõparatus per intelſm diui-
num a dehriſtũ tanq̃ ad ſuũ oppoſitum contrarium.
Potentia erit de genere intentionum, & actus de
genere ſubẽ. Et ſic patet q̃io habet veritatem dictũ
Ariſto.9. Ariſt 9.meth.tex.13.& q̃uo non. Huic potentiæ exi-
metha.t. ſtentia opponitur, & iſte due potentiæ non ſunt op
13. poſite patet quia poſſunt verificari de vno & eodem
diuerſimode conſideratũ.i.nõ repugnat vni & eidẽ
ꝙ ſit in potentia obiectiua & ſubiectiua: vt Frãciſcus
qui actualiter non eſt corruptus, & habet aptitudinẽ
ad corrumpi, eſt in potẽtia obiectiua.ſ.per cõparatio
nem ad potentiam diuinã productiuam corruptio-
nis, per reſpectũ aũt ad materiam in qua ſit corruptio
dicitur eſſe in potentia ſubiectiua. Et nota ꝙ iſta po
tentia obiectiua non dicit aliquã realitatem realiter
diſtinctam ab obo producibili denominante ipſum
obm. vt imaginãtur thomiſte nos velle inferre. Et qa
ipſi negant actũ entitatiuũ materiæ & ẽt iſtam potẽ
tiam obiectiuam. Probo vtrũq;. Et primo primũ ſit.
Materia ſcđm fidem fuit creata, hoc non negabunt,
tunc quæro per talẽ creationem autẽ accepit aliquid
vel nihil. Non ſcđm quia nõ fuiſſet creata: ergo pri-
mum ergo non niſi eſſe ergo actum entitatiuum. &
per cõſequẽs eſt ſubiectũ in actu entitatiuo & ſic pa-
tet primum. Secundum probo per Comen. ſuper. 9.
meth. comento. 13. Vbi inquit potẽtia & actus ſunt
Cõmen. eiuſdẽ generis. Breuiter potentia obiectiua eſt ordo
ſup. t.9. vel non repugnãtia rei producibilis ad exiſtere.i.eſt
metha. ipm obm ordinatũ ad exiſtere. Potẽtia vero ſubiua
eſt ipſum ſubm ordinatũ ad aliquã formam recipiẽ-
dam ſubſtantialẽ vel accidentalem. Nã iſta duo apti

tudo & potentia differunt vt inquit Sco.18.q.vl'tim patet nã aptitudo eſt inclinatio alicuius ſecũdum ſe, vel magis non repugnantia. Potentia autē eſt ordo ad aliquam formã. Modo quũ graue per violentiam poſſit eſſe ſurſum, ergo hēt potētiam ad ſurſum. Nõ tamen aptitudinem vel inclinationem. Cecus vero licet habeat aptitudinem ad videre: non tñ potentiã, & per conſequēs vnum ſine altero põt eſſe, in aliquibus etiam ambo repe: iuntur vt hõ habet aptitudinē ad riſibilitatem & hēt potentiam ad ridere actualr. Prædicta diuiſio entis in ens ſimplr & ſecũdum qd eſt ad mentem Ariſto. & Com. 9.metha.tex.7. & cõmen.eodem, &.12.meth.Cõ.8 &.8.metha.tex.15.& 9.metha.tex.11. Sed contra ea quæ dicta ſunt de potentia obiectiua & ſubiectiua. Membra p̄dicte diuiſionis coincidunt, ergo añs patet. Nam bene ſeqnitur. Antixp̄s eſt ĩ potētia obiectiua, ergo ſubiectiua. Dico ꝙ ſi intelligantur cum p̄ciſione vt debent intelligi, non coincidunt. Præterea membra excedunt diuiſum: añs patet, nã aliquod eſt ens quod nõ eſt neq̧ in potentia obiectiua nec ſubiectiua: ergo &c. vt puta chymera vel mons aureus. Dico ꝙ p̄dicta diuiſio ſolum intelligitur de entibus poſſibilibus p̄duci: cuiuſmodi non ſunt figmēta. Sed contra diuiſio de potentia ſecundum auctorem eſt eadē cum diuiſione p̄cedente de re: ſed diuiſio de re eſt tam poſſibilium, q̄ impoſſibilium p̄duci, ergo & diuiſio de potentia. Dico ꝙ auctor ſoluit hanc inſtantiã per illam particulã dempto eo &c. Contra illud quod ens eſt obiectum adequatũ intelſs noſtri arguitur ſic ſecundum Scot.3. diſt.primi.q.2.ē ſp̄es ſpecialiſſima cuius ſingulare for

Sco.18.q. tex.vl'tiũ

Ariſto.9. metha.t. 7.& cõ.

Sco.3. diſtin. p̄mi q.2.

Scot. 29. dĩ. primi tius mouet ſenſum ergo &c. Dico ꝙ Sco. ibi loquitur de cognitione confuſa. Hic autẽ auctor de diſtincta: quum inqt, vniuoce dr̃ &c. Cõtra ſecundum Sco. 29. di. primi. Nihil põt eſſe cõe vniuocum illi qđ eſt ſimpliciter tale, & illi quod eſt ſecundũ quid tale, qa ſunt alterius & alterius rõnis. Dico ꝙ licet ita ſit, tñ poteſt ab eis abſtrahi vnus conceptus, qui erit eis ꝑdicatum vniuocũ: ideo auctor ſaluat ſe per illam particulã, ſaltem ad illa eſt ꝑdicatum vniuocũ. Nota illud eſt ꝑdicatum vniuocũ cuius conceptus ſolũ eſt cõis illis: de quibus dr̃: diffinitio aũt eius ſiue ſit eſſentialis: ſiue accidentalis non eſt cõis. Dicetis ergo inter æquiuocũ & vniuocũ ꝑdicatũ nulla erit dr̃ia. Dico ꝙ ſic: quia æquiuocata reſpectu æquiuoci ſolum conueniunt in voce. Vniuocata aũt reſpectu vniuoci ꝑdicati: cõueniunt in conceptu: vniuocata vno reſpectu vniuoci vniuoce dicti non ſolum conueniunt in conceptu: verũ etiã in diffinitiõe. quum inqt ꝙ inter æquiuocum & vniuocum non datur mediũ: loqtur metha. quia methaphiſicus põt ſolum extrema conſiderare: logice autẽ loquendo datur duplex mediũ. ſ. per abnegationem vtriuſq; extremi vtputa denoĩatiuũ: qđ non eſt neq; hoc neq; illud. Et mediũ per participationẽ vtriuſq;: vt puta analogũ: vel poſſet dici ſaluãdo auctorem ꝙ non datur medium q̃tum eſt ex parte vocis ſignificãtis: ſed bene ex parte rei, vt inqt Sco. 16. q. elẽcorum. Quid aũt ſit analogũ iam declaratum ẽ. Videtur. n. ꝙ auctor male aſſignet ꝑdicatiõem vniuocam: deberet. n. ſic dicere, eſt qñ diffinitio eſſentialis ipſius ꝑdicati quæ per ſe primo ſibi cõpetit, per ſe & ſecũdario cõpetit ſubiecto, vel ſubiectis: de quibus dr̃, vel ſic eſt

Sco. 16. q. elencoꝝ

quando vltra diffinitionem ꝑdicati ipſum ꝑdicatum includitur in ratione ſubiecti:quum poſtea inqt: nec vt genus de dr̃ia ſuppletu, qa de ea nõ ꝑdicatur qd ditatiue, nec per ſe, ſed denominatiue ſecundũ Scot. 25.q.vniuerſaliũ, &.4.q.ante ꝑdicamentoꝝ:& ſecundum Ariſto.6.thop.c.8. &.3. & in.3.metha.tex.10. Mauritius tñ ſuper is.q.vniuerſalium nititur ꝓbatur pluribus q́ dr̃ia per ſe ꝑdicatur de genere. Nunqd aũt in ſub ſtãtialibus detur ꝑdicatio denoĩatiua. Circa hoc Sco. in.12.diſt.ſecũdi dicit ꝙ ſic:in.16.q.vl̃ium dicit ꝙ nõ. Dico ꝙ Sco.in vl̃ibus accipit ꝑdicationẽ denoĩatiuã ꝓprie & extrinſecã, quæ bene accñtibus cõpetit. In ſcdo aũt ſen.accipit large, & talis non ſolũ cõpetit accidentalibus ſed ẽt ſubſtãtialibus, quũ poſtea inqt:ꝙ vniuocatio duplex. Nota ſicut repitur duplex ens.ſ. illimitatũ vt ſunt tranſcẽdentia, q̃ licet ſint tria ſcd̃m numeꝝ.ſ.ens, res, aliqd, ſunt tñ vnũ ſcd̃m genus. Illd̃ aũt dr̃ tranſcendẽs, ſupra qd̃, nõ eſt aliud ſupple eiuſdẽ generis:vel eſt illud qd̃ eſt cõe ad finitũ & ifinitũ ſcd̃m Sco.8.di.2.q.3. Ita ꝓportionabil̃r duplex ꝑdicatio & duplex vniuocatio.ſ.illimitata:corrñdens enti illimitato, quũ inqt ſub habi udie alicuius vl̃ium. Nota rõ fundamẽtalis eſt hæc qa oẽ quod ꝑdicatur de aliquo dr̃ de eo ſub rõne alicuius vl̃is ſecũdũ Sco. 8.q.vl̃ium.&.16.eiuſdem rñdendo ad penultimũ argu.&.4.q.ꝑdicamentoꝝ. Rurſus aduerte ꝙ auctori & Porphirii potius ꝓbat vniuocationẽ entis q̃ æquiuocationẽ. Stat.n.ꝙ oĩa entia æquocentur in ente:& tñ ens erit vniuocũ:ꝙ aũt potius ſtet ꝓ vniuocatione q̃ ꝓ æquocatiõe, ꝑ3 qa ly entia ꝑ ly oĩa ſtat cõfuſe & diſtributiue. Mõ terminus cõis ſic diſtributus ipor

Scot. 25. in Ariſt.

Scot. 12. diſt.2.

Sco.8.diſt. 2.q.3.

Sco. 8.q. vl̃ium

tat cōceptū cōem, & p cōſequens vniuocationē. Poſſet cōcedi auctoritas Porphirii accipiendo entia tā intentionalia q̄ realia, ſed accipiendo entia p entibus realibus tm̄ nihil eſt in pposito, quū inqt vel de vno gn̄aliſſimo ſupple tu.i.de aliquo poſito ſub vno gn̄e gn̄aliſſimo ſicut iuſtitia q̄ p̄dicatur de iuſtitia hūana q̄ eſt de p̄dicamēto qualitatis, & de iuſtitia dei, ſimilr ſapientia, bonitas: clementia, & ſic de aliis, quum poſtea dicit, & de aliquo quod non eſt in p̄dicamento, ſupple tu vt infinitas neceſſitas ſimplr ſūpta: quæ ſolum p̄dicantur de deo, dicetis non ſunt trāſcendētia.

Sco.8.diſtin.p̄mi q.3. Dico q̄ de rōne tranſcendentis nō eſt q̄ p̄dicetur de oībus ſecūdū Sco.8.di.primi.q.3.vel de pluribus. Sed de rōne tranſcendentis eſt, q̄ non ſit in aliquo genere per ſe: q̄ āt p̄dicetur de oībus vel de pluribus, hoc accidit ſibi. Aduerte q̄ relatio non p̄dicatur de multis generibus niſi accipiendo relōnem large put conuertitur cum habitudine vel reſpectu. Relō.n.pprie ſumpta vt ſupra declaratum eſt non p̄dicatur niſi de relōne p̄dicamēti ad aliquid. Contra illud q̄ ens tranſcendentiſſime captum eſt equiuocū arguūt ſic aduerſarii. Et aſſumunt rōnem Auic. & Algazelis quā adducit Sco.in.3.diſt.primi.q.1.probando ens cōe deo

Sco.3.di. primi.q. pıima. & creature eſſe vniuocū. Ratio talis eſt, oīs intellſs certus de vno conceptu & dubius de duobus ille conceptus, de quo eſt certus: eſt alius ab illis duobus: de quibus eſt dubius. Probatur: qa nullus idē conceptus poteſt eſſe certus & dubius: quia tunc falſificaretur p̄mū

Ariſt.4.meth.te.9. principium ab Ariſto.aſſignatū.4.meth.tex.9. Igitur conceptus de quo eſt certus erit alius quod eſt pposi tum: ſed intellſs pōt eſſe certus de vniuerſali q̄ ſit ens

& dubitare

& dubitare an ſit ens reale vel rationis, ergo ens erit vniuocum enti reali & rõnis quod eſt contra auctorẽ & contra Sco.3.d .primi. Probatur maior adhuc ſic, Quia ſicut alius eſt actus intellſs quo intelligit conceptum certũ, & alius quo aprehendit conceptum dubium. Ergo alius & alius cõceptus. Probatur minor, qa conceptus vſis quum nõ ſit ſimpſr ſimplex qa reſolubilis. Ergo in parte põt ſciri & in parte ignorari, & ſic patet rõ. Dicitur breuiter ad minorẽ ꝙ intellectus reſpectu vſis realis & rõnis nõ põt eſſe certus de cõceptu, ſed tm̃ de voce, quia talia vſia inquãtum entia ſunt nõ conueniunt in cõceptu, ſed in voce tm̃ adducitur alia rõ ſic qñcunq; aliquis conceptus cõpetit pluribus, & non cõpetit vni per alteꝝ, tunc cõpetit eis per aliquẽ conceptum eis cõem, ſed conceptus entis competit pluribus.ſ.enti reali & enti rõnis, & nõ vni per alteꝝ, ergo cõpetit illis duobus ꝑ aliquẽ conceptũ ipſis cõem. Ergo intellſs erit certus de cõceptu, ergo non de voce tm̃ quod eſt contra rñſionem datam. Dico ad minorẽ ꝙ enti reali & enti rõnis nõ cõpetit conceptus entis, ſed ſola vox. Contra oĩs intellectus &c. vt in prima rõne, ſed intellſs põt eſſe certus de aliquo vno ꝙ ſit ens, & dubius vtrũ ſit rõnale vel irrõnale, ergo intellſs habebit alium cõceptum a ꝑdictis vniuocũ, ergo ens erit vniuocũ vltimis differentiis, quod eſt expreſſe contra Sco.in.3.diſt.ꝑmi. Vlterius arguitur ſic oĩs intellſs &c. ſed intellus põt eſſe certus de aliquo vt puta de xp̃o ꝙ ſit ens, & dubitare vtrũ ſit deus vel creatura. Ergo conceptus de quo eſt certus erit alius ab illis de quibus eſt dubius. Talis aũt per te eſt ſola vox, ergo deus & creatura cõ

Sco.3. diſtin. ꝑmi

Sco.3. diſtin. ꝑmi

ueniunt tantum in voce:ergo ens non eſt eis vniuo-
Sco.vbi ſupra cum quod eſt contra Sco.3.di.primi.Præterea omnis
intellꝰs &c.Sed intellꝰs poteſt eſſe certus de aliquo:vt
puta de aſino ꝙ ſit ens.Et dubitare vtrum ſit rudibi
le vel hinnibile,ergo conceptus de quo eſt certus erit
alius ab illis:de qbus eſt dubius,& ꝑ conſequẽs vnus
& vniuocus rud bilitati & hinnibilitati quod eſt fal
ſum.¶ Arguitur etiam ſic omnis intellectus &c.Sed
intellectus põt eſſe certus de aliquo, vtputa de cane
in ſacco ꝙ ſit canis & dubitare nunqd ſit canis latra
bilis vel piſcis marinus,& ꝑ cõſequens canis erit vni-
Scot.vin 3.di.1. uocus qđ eſt falſum,& contra Ariſt.Si ergo illa rõ fa-
moſa Sco.in.3.di.primi.valet ſi prõ quia valet, hic &
vbi valebit, has & alias rõnes adducunt Thomiſtæ
contra Sco.ex fundamentis ipſius ꝓbantis vniuoca-
tionem entis deo & creaturæ in.3.di.primi.Dico pro
ſolutione ꝓdictoꝝ argumentoꝝ ꝙ Thomiſtæ trun-
catim aſſumunt maiorem Scoti, videlicet oĩs intellꝰs
&c.Nolunt.n.ponere vnã particulam in ſuis rõnibus
quã ibi ſubiungit Sco.quæ eſt ſolutio ſuaꝝ rõnum, in
quit Sco.oĩs intellꝰs certus de vno conceptu & dubi-
us de duobus,in qbus ille certus includitur qdditati
ue,ille de quo eſt certus eſt alius ab his,de qbus ẽ dũ
bius,per quã particulã prima & ſcđa rõ ſupradicta ſol
uitur,quia in prima & in ſcđa, ſubiectũ non includit
ꝓdicatum.Attamen ſolꝰ prius data ſaluo meliori iu
dicio eſt ſatis ſufficiens,& quũ inqt Scot.cõceptus de
quo eſt certus eſt alius ab illis de qbus eſt dubius opꝫ
adiungere & ambo conceptus ſunt a natura vel ab
intellectu.Et limitationes q̃ ponnntur in maiori de-
bent ſub ſummi in minori ꝓpõne.Argm̃ de rõnali &

itõnali ſoluitur per illam particulã vbi ſubiectum in cludit p̃dicatum, cuiuſmodi non ſit in ꝓpoſito. Per il lãmet particulam ruit rõ de aſino. Ad argm̃ de cane in ſacco. Dico ꝙ intellꝰs non eſt certus de conceptu ca nis: ſed de voce tm̃. Et ſic non ſeqtur ꝙ canis ſit vni uocus, vel poſſet dici & melius ꝙ eſt certus de cõce ptu aĩalis, & ſi iferatur ergo aĩal erit vniuocũ illis, cõ cedatur. Nec hoc eſt cõtra Ariſt. ¶ Ad argm̃ de xp̃o aliq rñdent negãdo minorẽ abſolute. Aliq vero di cunt ꝙ non eſt certus de cõceptu ſimplici, ſed de di ſiuncto. Alii aũt dicũt ꝙ non eſt poſe ꝙ ſit certus de vno cõceptu & dubius de duobus. Et rõ eoꝝ eſt, qa cõceptus entis in ſe eſt vnus cõis & neuter. Ego autẽ do aliã ſoſonẽ quũ dicis: per te Scote deus & creatu ra cõueniũt in voce tm̃. Ergo ens nõ erit eis vniuocũ. Hoc nõ dicit Sco. ſed inqt ꝙ cõueniũt in conceptu, aſr ens non eſſet eis vniuocũ. Cuius oppoſi. Sco. affir mat. Si aũt aduerſarius in dicto argu. dixiſſet. Talis aũt de quo eſt dubius nõ ẽ realitas, ergo deus & crea tura non cõueniũt in realitate, veꝝ eſt qa lȝ deus & creatura conueniũt in cõceptu entis. Non tñ in reali tate, qa alia eſt realitas dei & alia creaturæ: ꝙ aũt cõ ueniãt in cõceptu: pȝ qa eſt cõtradictio dđo deus eſt ens, deus nõ ẽ ens, creatura ẽ ens creatura nõ ẽ ens, ſi aũt cõuenirent in ſola voce nõ ſeq̃retur cõtradictio, qa talis nõ repitur in equocis, & ne fiat cõtẽtio de la na capña, dico ꝙ thomiſte ſi itẽdũt arguere cõtra Do cto. putãtes ꝙ ipſe dicat ens p̃dicari vniuoce ꝓp̃e de deo & de creatura male ſentiũt, & eoꝝ rõnes nõ sũt cõtra ip̃m, qa hoc nõ dicit: ſi aũt itẽdũt ꝓbare ens nõ eẽ vniuocũ p̃dicatũ reſpcũ dei & creature, rõnes eoꝝ

indigēt ſolonibus ſupradictis, qa mēs Sco. eſt tenete
Sco. ī plu- ens eē vniuocū p̄dicatū reſpectu p̄dictoꝝ vt p3 in. 3.
ribus lo- di. 1. q. 1. & 8. di. 1. q. 2. & in. 4. met. q. 1. & in quoli. q. 3.
cis. Et huius opi. fuit ēt Mau. exponens. 15. q. vlīum Sco.
ar. vltimo. Si mō Thomiſte intendunt inferre ꝙ ens
vt eſt cōe deo & creature nō ſit vniuocū p̄dicatū phi
ſice loquendo, verū ēt dicunt, quia vniuocatio phiſi
ca reqrit vnam naturā equalr participatam: cuiuſmo
di non eſt in ꝓpoſito, quia ens non equaliter partici
patur a deo & a creatura. Sola. n. ſpēs ſpecialiſſima eſt
vniuocū phiſicum: ſi vero intendūt inferre ꝙ ens re-
ſpectu dei & creaturę non ſit vniuocū p̄dicatum me
thaphiſicæ ac logicæ loquēdo falſum eſt & male in
ferunt, quia ad vniuocationē methaphiſicam & logi
cam non reqritur equalis participatio, ſed vnitas cō-
ceptus cuiuſmodi eſt in ꝓpoſito de ente reſpectu dei
Sco. in. 4 & creaturæ, vt patet per Sco. in. 4. meth. q. 1. vbi ple-
meth. q. nius loqtur de iſtis vniuocationibus. Mō reuertēdo
prima ad declaratione literæ. Quū inquit auctor rō de en-
te prędicta tranſcendentiſſime capto eſt inſolubilis.
Poſſet dici imo ſolubilis & dicerem ꝙ talis cōceptus
non eſt nec hoc nec illud, ſed indifferens & neuter,
ſicut conceptus aīalis qui de ſe nō eſt rōnalis nec irrō
nalis, ſed vterq; pmiſſiue: & hoc voluit inferre Mau
ritius in margine qn̄ dicit ꝙ nec cauſatus nec in cau-
ſatus ſed neuter, tn̄ dico vt ſupra ēt dixi ꝙ nō eſt cō
ceptus cōis enti reali & rōnis ſed ſola vox. Quū in-
quit ꝙ ens eſt obm voluntatis contra ſecundū Ariſt.
Ari. ethi Ethi. 3. & 3. de aīa. Bonū eſt obm voluntatis, ergo
coꝝ. 3. & ens non eſt obm eius. Dico ꝙ voluntas p̄ciſe cōſide
3. de aīa. rata vt natura eſt obm eius, eſt ens. Cōſiderata vero

ſub rōne volitionis eius obm eſt bonū. Quū deinde dicit ꝙ ens vt ſic eſt ſubiectū meth. cōtra ſcđm cōm. ſup primo phiſ.cōmē.vltimo genus ſubaꝝ ſeparatu rum eſt ſubiectū ergo &c.Dicendū ꝙ eſt ſubm principalitatis & pfectionis, ſubm vero attributionis eſt ens inquantū ens. Modo auctor loqtur de ſubiecto attributionis.Quū poſtea dicit ꝙ non pdicatur vniuoce de differentiis vltimis:nota ſcđm Sco. 3.diſtin. primi.q.3.rñdendo ad argumēta facta contra vniuocationē entis, vltimæ dñæ ſunt in duplici dñia qđā dñt vltimæ ſimplr, & qđam non ſimplr vltimæ. Primæ ſunt indiuiduales.Secundę aūt ſunt genericę & ſpecificę.Et ille quæ ſunt indiuiduales qa ſunt ſimpliciter ſimplices nō includunt ens. Et p conſequens de eis non pōt pdicari vniuoce aliquo mō.ſ.nec vniuoce pprie, nec vniuoce cōiter, quia ſunt totaliter primo diuerſa & ſe totis obiue diſtinguntur dñæ autē nō vltimæ ſimplr quia includunt ens inquit Sco. ibi ſicut iſta eſt inquid aīa intellectiua eſt ens, ita & iſta rōnalitas eſt ens, & p cōſequens de iſtis ens vniuoce pōt pdicari. Non qdem vniuoce pprie quod eſt pdicari eſſentialr.Et ſecundū nomen, & ſecundū eandē diffinitionē vt inquit Scot.3.q.ante predicamentorum.&.3.diſtincti. primi.q.3.&.9.diſt. eiuſdem.q.2. Quod quidem predicari diſtinguitur contra pdicari equiuoce ac denoīatiue. Sed dico ꝙ ens de talibus pōt pdicari vniuoce communiter, quod non diſtinguitur contra pdicari denoīatiue, ſed conuertitur, & tm̄ valet in ppoſito pdicari vniuoce.i.eē prædicatū vniuocū per ſe & neceſſariū, ita ꝙ ens pdicatur ita p ſe de differētiis prædictis ꝙ nō ſicut accñs de ſubō.

Cōmen. ſuper. 1. phi.

Sco. 3. diſtin. pmi q.3.

Scot. in multis locis.

Hęc de iſtis p̄dicatur in qd vt genus, qa nullū genus ſic p̄dicatur de differentiis vt inqt Scot.3.diſt.primi q.3. Aduerte tñ ꝙ p̄dicatio denoīatiua eſt triplex ſecundū Sco.q.2.de accñte. Quædā concreti accidentalis de ſubō vt hō eſt albus, & iſta dr̄ p̄dicatio denominatiua ꝑpria. Alia cuiuſlibet concreti de ſubō vel de ſuppoſito vt iſta rōnale eſt aīal rōnale eſt ens, & iſta p̄dicatio dr̄ cōis. Alia cuiuſlibet p̄dicati de quocunqꝫ ſubō, & iſta dr̄ cōiſſima; & ſic patet ꝙ p̄dicatio entis de p̄dictis differētiis non eſt ꝑpria quia nō eſt p̄dicatio extrinſeca denoīatiua, nec eſt cōiſſima, ſed cōis vt declaratū eſt, Quia ens nō includitur qdditatiue in talibus differentiis, ſed denoīatiue p̄dicatur vt dictū eſt. Et ſic apparet veritas dicti auctoris.ſ.ꝙ ens non p̄dicatur vniuoce ꝑprie de differentiis diuiſiuis ac conſtitutiuis, neqꝫ de differentiis indiuidualibus imo de indiuidualibus nec ēt cōiter p̄dicatur. Quum inqt ꝙ ens p̄dicatur vniuoce & de materia contra arguo ſic oē illud de quo ens vniuoce dicitur eſt aliqd̄ diſtinctū contentū ſub ente, ſed materia nō eſt huiuſmodi patet quia ſcd̄m Ariſt. 7.meth.tex.8. Materia non eſt qd, nec quale nec quantū, nec aliqd aliorꝫ predicamentorꝫ, ergo &c. Dico ꝙ ibi Ariſt. nō loqtur aſſertiue nec ſecundū intentionē ꝑpriam, vt patet in ſuo ꝓceſſu, ſed arguit ad ꝑtem falſam pro opinione antiquorꝫ. Dico adhuc eſto ꝙ loqueretur ex intētione ꝑpria, ſoluitur rō per illam particulam quā ponit ibi Ariſt.ſ.in qbus ens diſtinguitur & determinatur. Diſtinctio aūt & determinatio quū habeat fieri ab ente in actu cuiuſmodi non eſt materia, ideo ſeqtur ꝙ materia non eſt de numero eorꝫ qbus

Sco.3.diſtin.p̄mi q.3.

Sco.1 vlibus

Ariſto.7 metha. tex.8.

ens determinatur. Non tñ pp hec ſeqtur ꝙ materia non cõtineatur ſub ente, & ꝙ ens de ea nõ pdicetur vniuoce. Quomodo accipiatur materia & forma, qñ ens de ea pdicatur vide declarationem ſcriptam ſup articulo de diſtinctione ex natura rei. Quum inqt ꝙ abſolutũ & relatio mediant inter ens & decẽ pdicamenta. Aduerte ꝙ talia ſunt trãſcendentia ſecundũ Sco. Sed nunqd vex ſit ꝙ medient. Videtur ꝙ nõ, qa bene ſeqtur. Abſolutũ & relatio mediãt inter ens & decẽ predicamẽta, ergo pdicta media cõtinentur ſub ente, cõſequens eſt falſum: ergo & añs, qđ eſt dictum auctoris. Probo falſitatẽ conſequẽtis. Nullum trãſcendens cõtinetur ſub alio trãſcendenti, ſed ens eſt tranſcendens, & pdicta ſunt tranſcẽdentia, ergo nõ continẽtur ſub ente. Non continentur ſub ente, ergo nõ ſunt media ergo male dicit auctor. Et p conſeqũes ſeqtur ꝙ talia nõ ſunt trãſcendẽtia & ſi ſunt, nõ erunt media, qa trãſcendẽs nõ habet aliud ſupra ſe trãſcendens. & confirmatur vltima pars. Bñ. n. ſeqtur prædicta ſunt media, ergo abſolutum eſt genus ad tria predicamenta abſoluta. Et relatio ad alia ſeptem reſpectiua, conſequens eſt falſum ergo & añs. Falſitas cõſequentis patet qa tunc predicamenta nõ eſſent genera gñaliſſima qđ eſt contra Ariſt.. Probo conſeqũetiam qa ſcdm Sco. 2. diſt. primi. q. 4. Eſſentiale & accñtale diuidunt totum ens, tunc ſic qcquid pdicatur de aliquo dicitur de eo eſſentialr vel accidentaliter, ſed abſolutũ predicatur de tribus pdicamentis abſolutis & relatio de alus ſeptẽ reſpectiuis, ergo eſſentialiter vel accidentaliter, non ſecundũ qa quicqd diſtinguit nõ eſt accidentale, ſed abſolutũ &

Sco. 2. diſtin. pmi q. 4.

relatio diſtingunt ergo nō p̄dicantur accidental̄r, ergo eſſential̄r, tunc ſic oē quod p̄dicatur eſſentialiter ſcd̄m Scot. 16. q. vl̄ium, p̄dicatur ſub rōe alicuius vl̄is ſed abſolutū p̄dicatur de tribus p̄dicamentis abſolutis ergo ſub rōne alicuius vl̄is. Nō ſub rōne pprii vel accn̄tis, qa talia nō diſtingunt. Abſolutum aūt diſtinguit nō ſub rōne dr̄iæ, qa dr̄ia p̄dicatur in quale, abſolutū aūt inqd, nō ēt ſub rōne ſpēi quia tunc eſſet genus ad abſolutū & relationē, & p conſequēs non eſſent trāſcendētia. Relinqtur ergo ꝙ p̄dicatur ſub rōne gn̄is, & p conſequēs ſequeretur ꝙ nō eſſent decem genera gn̄aliſſima, qđ eſt cōtra Ariſto. expreſſe. Quū ergo nō poſſint p̄dicari de decem p̄dicamētis ſub rōne gn̄is, ſeqtur ꝙ nō mediāt directe inter ens & decē p̄dicamenta, qđ eſt cōtra auctorē in illo paſſu. Et dixi mediāt in numero pl̄i, qa ita poſſet argui de relōne, ſicut argutū eſt de abſoluto. Modo bn̄ ſeqtur nō mediant, ergo ens de decē p̄dicamētis vniuoce nō p̄dicatur, qđ eſt cōtra auctorē. Ad primam rōnē negatur ꝙ cōſequens ſit falſum, ad pbationem negatur maior. Et quū dr̄ ꝙ de rōne trāſcendētis eſt ꝙ ſupra illud nō ſit aliud trāſcendens veꝝ eſt eiuſdē rōnis. Modo ens & p̄dicta media nō ſunt eiuſdē rōnis ideo pbatio nulla. Ad cōfirmationē dico ꝙ ſunt genera illimitata, & p conſequens nō ſeqtur ꝙ decē genera nō ſint gn̄aliſſima. Ad pbationē conſequentie dico ꝙ prædicatur eſſentialiter & ſub rōne generis illimitati & vniuoce. Et ens ſimil̄r de prædictis vniuocatione tranſcendēti. & quum non ſint communiora ipſo ente ſequitur ꝙ mediant inter ens & decem predicamenta, & ſic opinio auctoris remanet

Scot. 16. q. vl̄ium

in ſuo robore:quū inquit ꝙ ens diuiditur in ens ſim plex eſt cōpoſitum quia ſimplex & cōpoſitum: multipliciter accipitur, vt inqt auctor in lra. Ideo declaro vnūquodq; ſimplex cum ſuo oppoſito ſigillatim & ſepatim. Primo declaro vnūquodq; cōpoſitū. Pro cuius noticia nota ꝙ ſecundū Sco. prima di.2.q.4. de rigore vocabuli:cōpoſitio eſt ſimul poſitio: & ad veram cōpoſitionem ſecundum p̄dictum. vbi ſupra. Et ēt ſecundū Ariſt.7.meth.tex.vlt. Due cōditiones requiruntur. Prima ꝙ ibi ſit multitudo entiū. Scđa ꝙ vnū ſe habeat p modū potētie & aliud p modū actus:& quū iſtæ duæ cōditiones ſint reperibiles, in quolibet ente creato. Quia tale & ſi aliquod non ſit cōpoſitū actualr:tñ quia ſibi non repugnat cōpoſitio dr. Prio modo cōpoſitum, vt puta ens per cōparationem ad ſua inferiora:cum qbus eſt cōponibile:& per oppoſitum cum enti increato repugnet cōpoſitio, quia licet in deo ſit multitudo entium, non qdem abſolutorū & eſſentialium, ſed reſpectiuoꝝ, nec vnum teneat lo cum potentiæ, & aliud actus. Ideo deus nullam hēt potentiam ad cōpoſitionem:& p cōſequens, dei ſimplicitas eſt oppoſita p̄dictę cōpoſitioni, ſeu cōponibilitati, quia certum eſt, ꝙ cōponibile & non cōponibile contradicunt. Et ſimilr ſumme ſimplex & nō ſumme ſimplex ſunt oppoſita:quia primū excludit cōpoſitionem non ſolum actualē ſed etiam aptitudinem. Secundū aūt non excludit eam, licet excludat multiplicitatē entium, quam nō excludit primum. Et licet deus ſit cōpcnibilis cum ente, cum ſubſtantia, cū ſpiritu. Nam iſte ꝑpoſitiones ſunt vere. Deus eſt ens, deus eſt ſubſtantia, deus eſt ſpūs. Tamen qa vnū non ſe

Sco.1.di. 2.q.4. Ariſto.7. meth.te. vlti.

habet per modum potentiæ, & aliud per modum actus ſequitur ꝙ in deo nō eſt vera compoſitio. Modo ſtando in rebus creatis dico ꝙ omne ens creatū quod eſt actualiter cōpoſitum, vel eſt cōpoſitum ex his vel cum hiis, ſi primo modo vel eſt compoſitum accidentale vel ſubſtantiale, ſi primo modo ſic dicitur compoſitum ex conceptu determinabili & determinatiuo & ſic eſt aggregatum per accidens vt puta hoc quod dico homo albus, nam cōceptus hominis eſt determinabilis. Cōceptus autem albi eſt determinatiuus. Et quum inquit auctor & loquor ſemper de conceptu obiectiuo expone tu. i. de obiecto cōcepto & non qualitatiuo. i. & nō de intellectione qua mediante intellectus ītelligit aliquod obm, quorum dr̄ia eſt hæc, quia obm eſt qđ intelligitur intellectio autē eſt qua, quia ſi q̄ratur quo intellectus intelligit rn̄detur, intellectione intelligit, ſicut agens actione agit. Modo certū eſt ꝙ res acta nō eſt ipſa actio, & ſic patet differentia nunc, quā dicit auctor ꝙ alias patebit. Modo ad propoſitum. Quum tale cōpoſitum ſit reſolubile in alios conceptus priores vt puta in conceptum quidditatiuum ſubē, vel entis, & in conceptū qualitatis in quos conceptus ens abſolute conſideratum nō eſt reſolubile, ideo iſta duo. ſ. cōpoſitio p̄dicti compoſiti & ſimplicitas entis ſunt oppoſita, quia vnū eſt ſimpl'r ſimplex aliud vero nō ſimpl'r ſimplex

Ariſto. 9 meth. t. vlt. & 3. đ anima tex. 26. Modo certū eſt ꝙ p̄dicta duo ſunt oppoſita, qa non ſimpl'r ſimplex pōt quo ad cōceptū q̄dditatiuū ſciri: & penes qualitatiuū ignorari, nō eſt ſic de ſuo oppoſito, qa tale aut total'r ſcitur ideſt aut totaliter mēte attingitur vt inquit Ariſto. 9. meth. tex. vltimo. & 3.

de anima tex.26. Et per vocem exprimitur eius qd eſt rei ſimplicis. Aut mente nõ attingitur, & ſic totaliter ignoratur. Et notanter dicit ignoratur, non aũt dicit & ſic eſt falſus. Quia ignorantia opponitur veritati ſimplici, non aũt falſitas, quia ſecundũ Ariſto. vbi ſupra intellectus circa quod qd eſt.i.circa rẽ ſimplicem eſt ſemper verus: ſicut ſenſus quando eſt circa ꝓprium obiectum. Aut eſt compoſitum accidentale eiuſdẽ generis vt ſunt oĩa. Quæ methaphiſicæ componuntur ex realitate potẽtiali & actuali logicæ aũt ex genere & differentia. Huic compoſito non ſolum ſumme ſimplex opponitur, qa hoc aliquo mõ compoſitum eſt.s. methaphiſicæ & logicæ, ſumme autẽ ſimplex nullomodo. Etiam ſimpliciter ſimplex eſt ſibi oppoſitum. Quia hoc eſt reſolubile illud autem non. Vel eſt compoſitum ſubſtantiale & hoc vel ex actu & potentia vt eſt materia prima conſiderata quidem vt compoſita, quia vt ſic eſt compoſita ex entitate & potentia ideſt ex carentia alicuius gradus perfectionis entitatis: vel eſt compoſitum ex ente & actu vt eſt forma ſubſtantialis, vel eſt compoſitum ex realitate potentiali & actuali vt eſt angelus. Et ſi pro quia Auguſtinus in libro de mirabilibus ſacræ ſcripturæ & Boetius in fine libelli ſui de vnitate & vno videantur dicere ꝙ angelus & anima ſunt compoſita ex materia & forma. Tamen hoc non eſt tenendum, quia ibi non loquuntur vt theologi ſed vt philoſophi. Et potius ſecundum opinionem Platonis, qui Plato loquens vulgaribus ſequẽs opinionem vulgi dicebat. Quod angeli ſunt animalia corporea felicia æterna

optimā vitam ducentia. Et hæc erat imaginatio vulgi vt inqt Sco.29.q.vniuerſalium. Quā opi. Plato po ſuit dicens aīal' rōnale diuidi per mortale & immortale. Tamen ipſe Plato non fuit huius opinionis, vel eſt compoſitum ex genere & dr̄ia vt aīa. Sed contra hoc. Aīa per ſe non ponitur in p̄dicamēto: ſed quod per ſe non ponitur in p̄dicamento non eſt compoſitum. Probatur maior: quia oē tale eſt de numero vniuerſalium: cuiuſmodi non eſt aīa. Dico ꝙ eſt ſp̄es nō quidem p̄dicabilis & ſubiicibilis: quia talis reqrit genus, ſed eſt p̄dicabilis tm̄ quæ pōt eſſe ſine genere. & quum nec deus nec ens ſit iſto modo cōpoſitum. ſ. vt eſt materia prima angelus & aīa. Ideo huic cōpoſitioni deus & ens erunt oppoſita: vl' eſt cōpoſitum ex re & re. i. ex materia & forma, vt eſt compoſitum phiſicum, & quia materia prima. Angelus & aīa nō ſunt ſic cōpoſita: ideo huic cōpoſitioni phiſicæ cōpoſitio p̄dictoꝝ eſt oppoſita, quia iſta ex re, illa aūt non ex re, vel eſt cōpoſitum mixtū. Quid' aūt ſit tale declaratur a Cōmen. ſuper. 3. celi cōmento. 67. & a Sco. 15. di. 2. dicens ꝙ eſt illud qd̄ accn̄talr̄ eſt cōpoſitum ex vno elemēto & ex plribus qdā dicūt ex vno elemento, vtputa aqua ex terra luteſcēte diſſoluta & ecōuerſo: videlicet terra ex aqua īgroſſata cōdēſataq; & aq̄ per calorem euaporata tranſit in aerem: & per conſequens aer eſt mixtum ex vno elemento, & aer ſuper caleſcens tranſit in ignem, & ipſe extinctus trāſit in aerem, infrigiditatus aūt ex ſuper aduſtione fit terra, aut lapis aut ſulphur, ex aqua tm̄ chriſtallus, berillus, & margaritæ in conchis, ex pluribus vt oīa reptilia mouentia ſe anterius trahēdo vt anguille, piſces etiā

Sco. 29. q. vl̄ium

Com. & Sco.

& rane. Accipiendo autem reptile large poſſunt etiã intelligi lacerte q̃uis habeant pedes, & volatilia, iux ta illud geneſis primo.c.producant aque reptile animæ viuentis & volatile ſup terram. Accipiendo vero volatile ſtricte dico ꝙ ſunt ex duobus elementis principaľr videlicet ex aqua & terra, patet quia dixit deus ꝑducat terra iumẽta & reptilia. Ex tribus.ſ. ex terra aqua & aere ſunt arbores: & oẽs terræ fructus, patet geñ.2.c.vbi dr̃, ꝙ plante poſt creationẽ non germinauerunt, quia deus non pluerat ſuper terram. Ex quatuor aũt aĩalia: ita ꝙ phi refferunt terram ad oſſa aĩalium, aerem ad carnem, ignẽ ad ſpũs vitales aquã ad humores. De rõne mixti non eſt ꝙ ſit cõpoſitum ex oĩbus elementis, ſed ſi cõponitur ex vno elemento tm̃ põt dici mixtum ſecundum Sco. vbi ſupra. Et quia cœlum non eſt mixtum, ideo cõpoſitio ꝑdictorum huic cõpoſitioni erit oppoſita, qa mixtum & nõ mixtum opponuntur. Nunqd aũt ſit verum ꝙ cœlũ ſit cõpoſitum ex materia & forma, vt inqt auctor in littera, videtur ꝙ non, qa ſecundum Ariſto.8. meth. tex.4. Materia ſolum reperitur in rebus generalibus & corruptibilibus, cuiuſmodi non eſt cœlum, qa ſecũdum Ariſto. primo phi. tex.82. Materia eſt ingenita, & in primo cœli & mundi. Cœlum eſt ingenitum, & per conſequens incorruptibile & immateriatum. Dico ꝙ Auctor hic loquitur vt Theologus: non autem vt phs nec methaphiſicus. Probo ꝙ etiam metha. loquendo in cœlo eſt materia. Et arguo ſic. Omne qđ mouetur oportet in eo imaginari materiam eſſe ſecũdum Ariſto. ſecundo metha. tex.12. vbi inquit, motus enim docuit nos materiam. Sed cœlũ mouetur, ergo

Ariſt. 8 metha. tex.4.

Ariſt. primo phi. tex.82.

in eo eſt materia. Dico ꝙ duplex ē materia in via phī-loſophi. ſ. materia ꝓprie dicta quæ eſt altera pars cō-poſiti, & materia improprie quæ eſt ſubiectū ad mo-tum localem, & ſic concedo ꝙ in cœlo eſt materia im proprie: ꝓprie autem nego. Et hæc dicta ſufficiant q̄

Magī ſē tē.31.diſ. 2. tum ad cōpoſita ex his. ❡ De cōpoſitis vero cum his dico ꝙ oīa componentia ſunt huiuſmodi, contra il-lud quod dicit Auctor ꝙ cœlū non eſt mixtum. Ar-

Sco.15. di.1. guo ſic vel intelligit quodlibet cœlum, vel aliquod. Si ſecundum poteſt cōcedi. Si vero primū oportet re-ſpondere ad magr̄m ſen. qui in. 2. di. 31. inquit ꝙ cœ-lum chriſtallinū factum eſt ex aquis in modum chri-ſtalli ſolidatis: modo ſecundū Sco. 15. di. ſecundi. Ad hoc ꝙ aliquid ſit mixtum non requiritur ꝙ ſit cōpoſi-tum ex quatuor elemētis vt ſupra dictum eſt, ſed ſuf-ficit ꝙ ex vno elemento, ergo ꝓdictum cœlum quum ſit ex aqua erit mixtum. Dico ꝙ non eſt mixtum pro-prie ſed ſimilitudinarie. Pro quanto ſicut chriſtallum eſt corpus dyaphanū & non fluxuoſum ita illud cœ-lum eſt corpus tranſparens, non habens fluxum. Et propter hoc ſecundum Magiſtrū dicitur ex aquis me thaphoricæ, īmo aque quæ ſupra ipſum ſunt vocan-tur cœlum chriſtallinum. Quæ autem ſub ipſo dicun

Ariſt. 8. metha. tex.15. tur maria. Et quia Auctor dixit ſupra Et accipio con ſtitutiōem limitatam dico ꝙ talis eſt illa quæ eſt ex actu & potentia ſecundum Ariſt. 8. metha. tex. 15. Il-

Ariſt. 12. met. tex. 27. & 3. de aīa. tex. 15. limitata autem eſt conſtitutio diuinarum perſonarū. Quia etiam dixit ꝙ angelus poteſt dici compoſitus cum his. Dico ꝙ verum eſt theologice loquendo, nō autem methaphiſicæ nec phiſicæ, quia ſecundū Ari-ſto. 12. metha. tex. 37. & 3. de anima tex. 15. in abſtra

ctis a materia idem eſt intelligens intelligibile & in tellectio. Quod verum eſt phiſice loquendo Theologicæ autem ſolum eſt verum de prima intelligentia.
Rurſus diuiditur ens in neceſſarium & contingens. Pro cuius noticia nota ꝙ neceſſarium & contingens ſecundum Sco.39.diſtin.primi, ſunt paſſiones entis, circũloquentes nobis paſſiones conuertibiles cũ ipſo ente. Neceſſarium duplex videlicet icreatum & creatum, primum eſt ſolus deus, & per cõnſequens tres pſone diuine diuerſimode: tamẽ conſiderate, quia pater eſt quoddam neceſſarium ex ſe, & a ſe: quia ſecundum Auguſt. pater eſt principium totius trinitatis, filius autem ex ſe formaliter effectiue autem ab alio. ſ. a patre, ſpiritus. ſ. ex ſe formaliter: effectiue ab aliis, videlicet a patre & a filio. Et licet ſecundum Theologos tale neceſſarium ſolum reperiatur in diuinis, tamen ſecundum Auicen. reperitur etiam in rebus creatis. ſ. ſecunda inteligentia quæ producitur a prima ꝑpter intellectionem primæ, & tertia a ſecunda, & ſic de aliis. Et ſic tot erant quot orbes, & per conſequẽs ſecundum Auicen. licet tantum vnum ſit neceſſariũ ex ſe & a ſe. Tamen plura erunt neceſſaria ex ſe & ab alio: videlicet. Aliæ intelligentiæ a prima: vt inquit Ariſto.12.metha.tex.41 ꝙ autem hoc ſit verum ſecundum prædictum, patet quia habent naturam intrinſecam neceſſariam, qua non poſſunt non eſſe. Neceſſariũ autem creatum ſumitur quatuor modis vt declarat Ariſto.5.meth.c.de neceſſario. Primo mõ eſt illud quod licet non ſit cauſa eſſendi, tamen eſt cã bene eſſendi, vt cibus & potus reſpectu viuere aĩalis Secundo modo eſt illud ſine quo licet aliqua res poſ-

Sco.39. di.1.

Ariſt.12. met. tex. 41.

Ariſt. 5. metha.

ſit fieri, non tñ ita bene, vt digeſtio põt fieri ſine ambulatione, non tñ ita bene. Tertio mõ eſt illud quod eſt contra voluntatem operatum vt violẽtum. Quarto modo eſt illud quod impoſſibile eſt aliter eſſe, vt viuere reſpectu aĩalis, & hoc ſecundũ Ariſ. vbi ſupra. Quia viuere viuentibus eſt eſſe, ſecundum aũt Scot. 12. di. 4. q. 1. Eſt illud cuius oppoſitum non põt eſſe

Scot. 12. di. quarti q. 1.

ſine contradictione. Et ſic primum neceſſariũ. ſ. increatum dr̃ neceſſarium ſimpl'r. Abſolutum pfectiſſimũ. videlicet importans priuationem ſucceſſionis ſui oppoſiti ac impoſſibilitatẽ. i. non ẽt non põt ſuccedere de facto nec de poſſibili ſecundum Sco. 39. di. primi. Creatum aũt dr̃ eſſe illud qđ licet ĩportet priuationẽ ſucceſſionis ſui oppoſiti de facto, non tñ de poſſibili,

Sco. 39. di. 1.

ideo tale dr̃ neceſſarium ſecundum qd, conditionatum, imperfectum. Et eſt illud ſecũdum doctorem: vbi ſupra, videlicet. 49. di. primi, quod ſolum neceſſariũ eſt, qñ eſt, cuius neceſſitas pendet a cauſa efficiente

Sco. ſup 5. meth. c. de nec.

vel a fine ſecundum Doct. ſuper. 5. metha. c. de neceſſario. Tamen ſi quartũ modũ neceſſarii creati volumus comparare ad tres pcedentes, quartum neceſſarium põt dici neceſſarium ſimpl'r. Alia aũt neceſſaria ſecundum quid vt inqt Ariſto. in lr̃a. Contingens

Ariſt. ſpri mo prio rũ. c. de cõtingẽ.

autem eſt illud ſecundum Ariſt. primo prioꝝ cap. de contingenti, quo non exiſtente neceſſario, tñ poſito in eſſe: nihil propter hoc erit impoſſibile, quod qdẽ contingens poteſt capi duobus modis ſecũdum Sco.

Sco. ſup pmo po rũ. q. 30.

ſuper primo prioꝝ. q. 30. Vno modo large, & ſic tantum valet ſicut poſſibile, & iſtud diſtinguitur contra impoſſibile. Alio modo ſtricte. & iſtud diſtinguitur contra neceſſarium, & tantum valet ſicut non neceſſarium

ſarium nec impoſſe:& primo modo ſumptū eſt indif
ferens ad cōtingens rarū:quod magis eſt determina
tum ad nō eſſe q̄ ad eſſe, vt inuenire theſaurū ex foſ
ſione agri, & ad cōtingēs natum quod magis eſt de-
terminatum ad eſſe q̄ ad non eſſe, vt ꝙ hō naſcatur
cum duobus brachiis:ſecundo modo accipitur ꝓ cō
tingenti ad vtrūlibet quod non magis determinatū
eſt ad eſſe q̄ ad non eſſe, quod diſtinguitur cōtra ne-
ceſſarium ſimplr̄ ſumptum, non aūt contra neceſſa-
rium ſcd̄m quid, quia tali neceſſario videlicet ſecun-
dum quid nullum contingens eſt oppoſitū vt inquit
auctor in litera, ſed contra. Quot modis dicitur vnū
oppoſitorum tot & reliquum per Ariſt. primo. Top. ca. Ariſto.1.
12. Sed neceſſarium & cōtingens ſunt oppoſita ergo topi.c.12
neceſſarium ſecundum qd habebit ſuum contingēs
ſibi oppoſitū quod eſt contra auctorē. Dico ꝙ aucto
ritas illa intelligitur quo ad ſignificata, vt inqt Scot. Scot. 12.
12. q. vltium. ſ. quot ſignificata habet vnum tot & reli q. vltum
quum, & hoc ſi ſecundū oīmodam oppoſitionē op-
ponūtur vt inquit doct. Quum aūt nullo modo ſint
oppoſita. Ideo auctoritas illa nihil facit contra opi-
nionem auctoris ens diuiditur in ens independens
& dependens, primū eſt illud quod nullā habet cau
ſam vt Deus: licet habeat principium vt filius & xp̄s
ſcilicet in diuinis ſunt entia independentia, ideo ad
remouendā inſtantiam de filio & ſpū ſcō adiunxi il
lam particulam licet habeat principiū. Scd̄m aūt eſt il-
lud quod habet aliquā cauſam & per conſequēs oīa
entia creata ſunt entia dependentia, nō ſolum ſecun
dum theologos, ſed etiam ſecundm Ariſt. 12. meth. Ariſt.12.
tex. 52. & ſic patet quantum ad hanc diuiſionem. metha.

¶ Succeſſiue aũt. Auctor facit tres cõſequẽtias quaꝝ pria eſt cõtra illud ꝙ oĩa pendẽt adeo & hæc ẽ ꝑma cõſequẽtia p te oĩa citra deũ ſũt depẽdẽtia, ergo oĩa ſunt ad aliqd, qđ eſt cõtra Ariſt. Scđa cõſequẽtia oĩa citra deũ ſunt dependentia, ergo creatura poterit eẽ ſine tali reſpectu ſupple tu, qa quũ talis reſpectus ſit poſterior ipſa creatura. Modo prius inquãtum prius põt eſſe, vel ſaltẽ ſibi non repugnat ſine poſteriori. Tertia cõſenquentia creatura põt eſſe ſine tali reſpectu, ergo creatura nõ dependebit ad deũ qđ eſt falſũ. Quũ poſtea dicit creaturã abſolute ſupple tu. i. ſine ſecundis cãis. Auctor in aſſignãdo acceptiones vnius

Ariſto.5 nõ videtur ſequi viã Ariſt. qui in. 5. meth. ca. de vno.
meth. c. Primo diuidit vnũ in vnũ per ſe & in vnũ per accñs.
de vno Vnũ vero per ſe in reale & logicale in textu. 8. Reale aliud continuitate, aliud ſubiecto, aliud diffinitione, aliud indiuiſibilitate, in tex. aũt. 9. 10. & 11. declarat ꝑdicta membra dicens ꝙ vnũ continuitate dicũtur eſſe illa quæ ſunt cõtinuata ad vnũ punctum vt due lineę, ad vnũ punctũ reflexe, & ſilr̃ tibia ſic dñr, illa vero ſunt vnũ ſubõ quoꝝ ptes cõicant in aliquo vno ſubõ. Primo qđ eſt indifferens ſcđm ſpẽm, & ſic aqua dr̃ vnũ. Illa aũt ſunt vnũ diffinitione, quæ hñt eandẽ diffinitionẽ. Illa vero ſunt vnũ indiuiſibilitate, quoꝝ intellectio eſt idiuiſibilis vt ſũt ſimplr̃ ſimplicia vt puta ens, res, aliqd, & dñię ſimplr̃ vltię. Nũqd ãt ꝑdicta diuiſio & illa quã ponit auctor de vno ſint reales vel rõnales. Dico ꝙ ſũt reales, qa eaꝝ fundamenta ſunt realia vt patet qa vnitas realis eſt eaꝝ fundamentũ. Et aduerte ꝙ hic nõ accipitur vnũ ſin thego. ſed, cathego. qa ſic vnũ & multa opponũtur.

QVantum ad ſecundū arti. nota ꝙ licet intellectus poſſit dici actiuus, non tn̄ agens, quia de rōne intellectus actiui eſt cauſare intellectionem. De rōne intell'is agentis eſt cauſare ſpēm intelligibilem abſtrahendo &c. Et hoc ſecundū nos, ſecundum aūt Aueroiſtas ſecus eſt. & declaro. Nā aliter Scotiſte, & aliter Aueroiſte exponunt illā Ariſto. ꝓpoſitionē. ſ. intellectus agens eſt oīa facere. Intellectus poſ'is eſt oīa fieri Scotiſte dicūt iuxta Scot. mentē. 3. diſt. primi q. 7. oīa facere. i. abſtrahere ſpēm a rebus ſenſibilibus eam denudare ac depurare a materialitate. ſ. ab hic & nunc &c. Ipſamq; cauſare in phantaſia, oīa fieri. i. ab intellectu poſi cauſare intellectionē & eā recipere & per conſequens vltimā actiuitatem. ſ. cauſare intellectionē attribuunt intellectui poſſibili. Aueroiſte aūt totalem actiuitatem ꝑdictam attribuunt intellectui agenti, & paſſibilitatem intellectui poſſibili, & licet dicat auctor ꝙ intellectus eſt duplex, tamen cōuenientius debet dici ꝙ intellectus poteſt cōſiderari dupl'r. Vno modo vt agens. Alio mō vt patiens, ſed contra dictā expoſitionem arguo ſic multæ ſunt res intelligibiles quæ nō ſunt ſenſibiles vt puta ſecūdæ intentiones relationes, priuationes. Subē ſeparate, negatiōes, Deus. Quomodo ergo a ꝑdictis abſtrahet intellectus agens ſpēm Dico ꝙ ſecundæ intētiones licet formal'r non ſint ſenſibiles. Bene tn̄ fundamētaliter, & hoc ſufficit. De priuationibus dico ꝙ ſpēs abſtrahitur a ſuis poſitiuis. Idem dico de negationibus. Deus aūt licet ſcdm̄ ſe pro ſtatu iſto non ſit ſenſibilis. Bene tn̄ per iſta inferiora arguitiue, qa video hoīem eſſe ſubam finitā, arguo deū eſſe ſubam infi-

Sco. 3. diſtin. ꝑmi q. 7.

nitam. Dico etiã q̃ eſt ſenſibilis ab effectibus ab ipſo
operatis in iſtis inferioribus. Sed cõtra hoc. Quia ſe
cundũ com. ſuper. 2. de aïa. Imo ſecundum Ariſt. ſen-
Cõmen. ſus non ſe pfundat vſq̃ ad ſubãm rei, ergo deus nõ
ſuper. 2. põt eſſe ſenſibilis per iſta inferiora. Dico q̃ licet nõ
de aïa. ſint ſenſibil s per iſta inferiora penes ſpẽm abſtractã
a ſubã. Bñ tñ penes effectus operatos circa iſta iferio
ra, vel poſſet dici q̃ licet a quocũq̃ intelligibili nõ
poſſit abſtrahi ſpẽs actualiter. Bene tñ aptitudinali
ter, & hoc ſufficit. Itaq̃ intellectus agens quantũ eſt
ex ſe eſt aptus natus, & ſimiliter intellectus poſſ.
quia itellectus eſt totius entis vt inquit Sco. 1. q. plo.
Sco. 1. q. Quum poſtea inquit auctor q̃ actus intellectus ẽ du
prologi. plex, imo eſt triplex ſecundũ Scot. 3. & 5. q. vltim. ſ.
Sco. 3. & rectus, reflexus, & comparatiuus. Quum deinde dicit
5. vltium ſecundo mõ pro potentia aïæ ſupple tu, & hoc quõ
ad actum tertiũ, quia quo ad ſecundũ dicitur mens,
quo aũt ad primũ dicitur intelligẽtia, ſcđm Sco. 3. q.
Sco. 3. q. vltium. Rurſus quum dicit ſiue voluntas ſupple tu q̃
vltium. ita bene eſt potẽtia collatiua, ſicut intellectus, immo
ſenſus cõis eſt collatiuus, vt ſupra declaratũ eſt. Iuxta
Scot. mentem. 45. diſt. quarti. Tamen relatio cauſata
Scot. 45. ab aliis potẽtiis dempto itellectu dr̃ large ſumpta,
diſt. q̃rti. ſed ſtrictæ ſumpta ſolum cauſatur ab intellectu ſe-
cundum Sco. 17. q. quolibetis. Quum poſtea iuquit ſi
Scot. 17. ne ſit imaginatiua virtus. Nõta q̃ imaginatiua po-
q. quoli. teſt conſiderari dupliciter. Primo modo pro poten-
tia ratiocinante circa particularia. Alio modo pro po
tentia collatiua. Primo modo nõn dicitur ratio. Secũ
Ariſto. 3 do modo ſit. Quum poſtea dicit q̃ forma dicitur ra-
de aïa. tio, hoc eſt de mente Ariſto. 3. de anima text. tertio.

quia omne illud eſt principium agendi actione reali vel intentionali dr̄ rō agendi, ſed forma eſt principiū agendi, actiōe reali ergo merito rō appellari pōt: quū poſtea dicit, illa ſunt eadem ratione &c. vult dicere breuiter ꝙ illa ſunt eadem rōne quæ ſunt eadem ex parte rei .i. quæ omnino ſunt indiſtincta tam ex parte rei q̄ ex parte intell's. Quod declaro: res ſimplex, vtputa homo: anteq̄ intelligatur eſt ens reale, ſed qa vnumquodq; ens conſeqtur ſua ꝓpria vnitas, ideo eſt vnum vnitate reali, & quia vnitas eſt ꝓximū fundamentum idēptitatis ſecundū Ariſto. 5. meth. text. 20, ideo eſt idem ſibi idemptitate reali. Quū autem ab intellectu intelſr acquirit nouum eſſe .ſ. eſſe cognitum, pp quod eſſe licet intrinſece homo ſic cognitus ſit adhuc ens reale. Tamen extrinſece dr̄ ens ratiōis. Et ſic vnum vnitate rationis, & per conſequens, idē ſibi idēptitate rōnis, ob quā rem pp actualem intellectionem cauſantur duo conceptus vnus ex parte itellectus .ſ. intellectio actiua: quę fundatur in intellectu: & terminatur ad obiectum cognitū: pp quod in ꝓpoſito hō erit terminus reſpectu intellectionis actiuæ. In homine vero cognito fundatur alius conceptus .ſ. intellectio paſſiua, qua obiectum intelligitur: & terminatur ad intellectū. Et ſic apparet quaſr homo tā non cognitus q̄ cognitus ſit in ſe vnus, & ita dico ꝙ quæcunq; alia ſimplici re, merito ergo auctor dixit illa in plurali, quæ habent conceptum .i. eſſe cognitum omnino indiſtinctū .i. non cōparatū tam ex parte rei .ſ. paſſiuum: q̄ ex parte intellectus .ſ. actiuū. Et quū diſtinctio fiat per actum cōparatiuum, per quem homo vt fundamentum neq; vt terminus habet eē, ſed ſo-

tex. 20.

lum per actum rectum, ſequitur ꝙ conceptus tam ex parte rei q̃ ex parte intellectus erit omnino indiſtinctus, & ſic omnia quæ ſolitariæ concipiuntur ſunt eadem ratione, & etiam entia tertii modi perſeitatis. Nam propoſitio tertii modi eſt illa in qua prædicatur exiſtentia de exiſtente quod quidem exiſtens nõ eſt in alio. Et ſic iſta erit tertii modi deus eſt, & iſta ſor.eſt omõia talia ac ſimilia ſunt in tertio mõ eſſendi per ſe: ſed cõtra dictam idẽptitatem, arguo ſic, idẽptitas rationis eſt relatio rationis: ſed relatio cadit inter duo extrema: videlicet inter fundamẽtum & terminum: ergo erit per actum cõpaeatiuum, & ſi ſic ergo ea quæ dicuntur ab auctore eſſe eadem ratione erunt ratione diſtincta quod eſt contra auctorem expreſſe: ſi dicas ꝙ relatio eſt eiuſdem ad ſe. Cõtra etiã talis erit per actum cõparatiuum, ſi dicas ꝙ talis relatio non eſt idẽptitas falſum eſt, quia inquit Ariſto.5. metha.tex non habente cõmentum: idẽptitas ẽ vno modo quando intellectus vtitur vno vt duobus quẽ admodum ẽ in ꝓpoſito. Et cõfirmatur, quia prædicta idẽptitas oritur ex eadem re ad ſe comparata vt termino, & vt fundamento, ergo patet propoſitum. Ad hæc reſpondetur ad formam, quum dicitur idẽptitas eſt relatio rationis. Concedo, quum deinde ſubiungitur, ſed relatio cadit inter duo extrema. Dico ꝙ relatio duplex.ſ.actualis & iſta cadit inter duo extrema in actu: & hoc veꝝ eſt, non ſolum de relatione reali actuali, ſed etiam intentionali, videlicet actuali. Alia eſt aptitudialis vt in ꝓpoſito eſt, q̃ licet ſit inter duo extrema, non tamen in actu, ſed ſolum in aptitudine quia eadem res cognica eſt apta nata vti ab ĩtellectu

Tex. nõ hñte cõ.

vt terminus, & vt fundamẽtum. Et quum dicitur, ergo talis relatio erit per actum comparatiuũ. Dico ꝙ non ſequitur, ſed bene ſequitur, ergo per actum rectũ Ad confirmationem dico ꝙ idẽptitas rationis nõ oritur ex eadem re comparata ſed vſa. Et propter hanc cauſam. Dicunt Scotiſtæ. ꝙ prædictã idẽptitas eſt abſolutiſſima, & hoc verũ eſt accipiendo abſolutum vt diſtinguitur contra dependens. Non autem vt diſtinguitur contra reſpectiuum, quia ipſa idẽptitas eſt reſpectus rationis, & eſt ſimpliciter idẽptitas, quia fundata ſuper vnicam vnitatem. Et eſt diuerſitas ſecundum quid. i. ſcdm variam conſiderationem intelĺs. ſ. intelligendo rem vt fundamentum: & vt terminum.

¶ Aduerte tamen ꝙ idẽptitas rõnis eſt duplex vna in qua conueniunt extrema quæ nullo modo ſunt diſtincta ratione quæ eſt in ꝓpoſito. Alia eſt in qua cõueniunt extrema, quæ ratiõe diſtinguntur, verbi gratia iſta duo ſubiectum & ṗdicatum vbi idem ṗdicatur de ſeipſo adinuicem comparata ratione diſtingũtur: quia important contradictionem. Penes autem actum comparatiuum in quo conueniunt ſunt eadẽ idẽptitate rationis, qa talis actus cõpparatiuus dr̃ idẽptitas rõnis in ꝓpria. De qua non intelligitur hic ſed de prima ſi dicas quæ differentia eſt inter iſtas duas idemptitates. Dico ꝙ prima eſt per actũ rectũ. Scđa per actum comparatiuum. Et per conſequens prima eſt oppoſita præſenti diſtinctioni, ſecunda aũt non.

Circa ſcđam cõclõnem dico ꝙ quotiẽſcunqȝ vna res realis cõparatur ad ſeipãm vt puta idẽ hõ cõparatus ſub rõe ſubiecti, & ṗdicati vel ſub rõne ſuperioris vel inferioris, vel duæ res reales vt leo & capra

vel vna res realis ad aliam rem rõnis vt animal ad genus, vel duas res rationis adinuicem, vt genus ad ſpeciem, vel res ſub vno modo ſignificãdi, ad aliam ſub alio: vt album ad albedinem, vel alia & alia res, ſub alio & alio modo ſignificandi, diſtinguuntur præſenti diſtinctione: quia vt dixi, important cõtradictionem ſed contra animal & genus diſtinguuntur realiter: ergo non ratione, pbatur antecedens, quia animal ſecluſo opere intellectus collatiuo eſt ens reale. Dico ꝙ verum eſt pciſe ac ſolitarie conſideratũ: ſed in ppoſitione conſideratũ in ordine ad genus habet eſſe cognitum & cõparatum quia termini intentionales nõ applicantur rebus niſi res actualr intelligantur ab intellectu per pprias ſpẽs intelligibiles vt inqt Sco. 18. q. vniuerſalium: & .34. & 35. q. eiuſdem, & ſic diſtinguitur rõne, & licet dixerim ꝙ inter duo entia rõnis
tex. 6. q. eſt diſtinctio præſens iuxta auctoris mentem, tamen
quol. ar. ad mentẽ Sco. 6. q. quolib. art. 2, Dico alr. ſ. ꝙ tot diſti
2. ctiones reperiuntur inter entia rõis ꝙ inter entia realia & etiam tot idẽptitates. Et ſi bene cõſiderabis reperies hoc eſſe verũ. Et declaro, nam ſic dicendo hõ eſt hõ eſt diſtinctio rõnis: ita ẽt dicendo ſpẽs eſt ſpẽs, & ſicut inter animal & ſuã diffinitionẽ eſt diſtinctio ex natura rei, ita inter genus & ſuam diffinitionem. Et ſicut inter hoiem & aſinum eſt diſtictio realis. Ita inter genus & ſpẽm, & ſic de aliis diſtinctionibus. Et qñ dico ꝙ inter duos terminos ſecundæ intentionis eſt diſtinctio realis non dico realis ſumpta a re reali ſed realis ad illũ ſenſum ꝙ tanta eſt q̃ta eſſet ſi eſſe inter duo entia realia, quũ ſucceſſiue inqt Auctor, & accipio diſtinctionem rationis &c. Nam datur rõ ra-

tiocinans, quæ eſt ipſe intellectus: Et ratio ratiocinabilis. i. intelligibilis ac cõparabilis a potentia rõcinante, pñs diſtinctio non cauſatur a re ratiocinabili ſed a potentia rõcinante, quã Thomiſtæ vocant diſtinctionem rõnis, quæ eſt a natura rõcinabili, q̃uũ poſtea inquit. Ergo eſſentia diuina &c. ſupple tu imo pluſquã rõne ratiocinante, quia ẽt diſtinguntur rõne ratiocinabili. i. diſtingũtur diſtinctione ex natura rei: quum ſucceſſiue in confirmatione primi argumẽti, ꝓbatur q̃ intellꝰs intelligendo extrema adinuicem cõparata eſſe diſtincta niſi ſint diſtincta ex parte rei eſt falſus. Dico q̃ intellꝰs vel fertur circa ſimpliciter ſimplicia. i. irreſolubilia, vt eſt ens & eius paſſiones vltimæq; differentiæ, vel intelligit reſolubilia. Si primo dico q̃ intellectus nunq̃ poteſt eſſe falſus: quia talis res, aut totalr ſcitur aut totaliter ignoratur: vt declaratum ẽ ſupra. Si ſecundo mõ dico q̃ poteſt eẽ falſus, & hoc qñ intellectus intelligit rem cõpoſitam, alr q̃ ſit intelligibilis, vtputa ſi intelligeret hominem, vt rem opinatam, qa homo eſt res rata, non aũt opinata. Similiter qñ intelligit ſub modo ſibi repugnante, vtputa ſi intelligeret ignem ſub rõne frigiditatis vel intelligendo albedinem ſignificatam inconcreto eſſe ſignificatam in abſtracto. Si aũt intelligit rem alr q̃ ſit ſecundum rei veritatem, vtputa ſecundum rei veritatẽ homo eſt aĩal. Poteſt. n. intellꝰs, intelligere humanitatẽ intellectione ꝑciſiua & incomplexa non intelligẽdo animalitatem eius intellectione diuiſiua. i. non diuidendo vnum ab alio. Et tamen non ſeqtur q̃ falſe intelligat. Et ſi dicatur q̃ intellectus eſt verorũ ſecundũ Ariſt. Dico q̃ Ariſt. intelligit de noticia primorũ prin

cipiorum, vt inquit Sco.35.q.vniuerſalium, quæ noti
cia ꝓprie dicitur habitus intellectus: non autẽ demõ
ſtrationis: poſſet etiã dici ꝙ habet veritatem de ſim-
pliciter ſimplicibus intellectis intellectione preciſiua
Ariſto. 2. ac incomplexa, quia talium non eſt mendacium ſecũ
phi.t.18. dum Ariſto.2.phi.tex.18. De intellectis autem cõpo
Sc.14.di. ſitis intellectione diuiſiua complexa, vt intelligendo
tertii. hominem non eſſe ſubſtantiam vel non eſſe corpo-
reum, & ſic de aliis ſimilibus non eſt verũ. Sed intel-
lectus talium eſt falſorũ, & reſpectu talium eſt mẽda-
Aog.83. cium, vt inquit Sco.14.diſt.3. reſpondendo ad argu-
q. menta primæ q̃ſtionis. Exponẽdo auctoritatem Au-
gu.83.q.quol.32. vbi inqt Aug. Quiſquis aliquã rem
aliter q̃ eſt intelligit fallitur. Super quã fundãt aduer-
ſarii ṗdictam rationem de falſitate intellectus. Ad ꝓ
poſitum modo quum intellectus non intelligat di-
ſtincta ratione: aliter q̃ ſint intelligibilia, nec ſub mo
do repugnanti ſuæ naturæ, ſequitur ꝙ non falſe in-
telligat. Et ſic patet quantum ad hoc.

Circa articulũ de idẽptitate & diſtinctione ex na
Ariſto.5. tura rei non ſine cauſa inquit auctor, quantũ ad
&.6. præſens ſufficit. quia ſecundum Ariſt.5.metha. &.6.
ens & res multis modis accipiuntur. & quum inqt ex
tra nihil ſupple tu.i. quod non eſt omnino nihil qđ
habet vel ſaltem habere poteſt eſſe extra intellectũ.
Et iſto modo accipitur ens cõiſſime ſecundum Sco.3.
q.quol. Et de iſto loqtur Aui.primo meth.c.5. vbi in
quit ꝙ ens & res ſunt cõmunia omnibus decem gene
ribus, quod non eſt intelligendum ſolum quo ad vo
cem, ſed quo ad cõceptum, quũ dicit. Alio modo ma
gis ſtricte ſupple tu.i.cõiter.ſ. vt diſtinguitur cõtra mo

dum ſeu circũſtantiam rei:de quo Boe.in lib.de tri-
ni.vbi vocat circunſtantias entis ipſas habitudines. Boe.lib. de trini.
Circunſtãtiæ.n.ſunt modi entium & tales nullo mõ
poſſunt dici entia:ſed bene aliqd entis. Primo ergo
modo accipiendo ens iuxta mentem auctoris dĩ ens
improprie.Secundo aũt mõ dĩ ꝓprie, & quũ ſucceſſi-
ue dicit vt dictũ eſt ſupple tu:videlicet ſuperius in.1.
art.declarando qd ſit ens trãſcendẽter captũ. Illud ẽ
ens qdditatiue qd formalr includit in ſe ens, & vni-
uoce ens de eo ꝑdicatur ſcdm Ariſto.3.meth.tex.20. Ariſ.20.
Cuiuſmodi ſunt oĩa entia in recta linea ꝑdicamẽtali
& talia dñr qdditatiua ꝓprie. Collateralia autem di
cuntur qdditatiua improprie,quia talia includũt ens
realr ac idẽptice,non aũt formalr,ob quã rem ens de
ipſis non ꝑdicatur vniuoce ſed denominatiue,& per
conſequens incluſum eſt extra ratiõem formalem eo
rum ſecundum Ariſt.quia nõ ſunt entia licet ſint ali
quid entis.Et quia deus & creatura:abſolutum & re-
ſpectiuum ſunt entia quidditatiua, vltra ea q̃ ponũ-
tur in recta linea,iõ ens vniuoce,de prædictis ꝑdica Sco.3.di 1.q.3
tur & ẽt de materia & de forma, vt inqnit Sco.in 3.
diſt.primi.q.3.Et hoc verum eſt accipiendo materiã,
vt eſt compoſita ex realitate actuali & potentiali.ſ.
vt eſt ens in potentia.Non autem accipiendo eã vt
nuda ab omni formã,& vt eſt pura potentia.Simili-
ter accipiendo formam, vt eſt compoſita ex genere
& differentia.ſ.vt eſt ens in actu.Non autem accipiẽ
do eam vt forma ſimplex, vt inquit Sco.12.di.ſecundi Sco.12. diſt.2.
q.1.Quum inquit auctor quãdo aliquid competit ali
cui ex natura rei &c.Hoc patet de albedie cui ex na-
tura rei competit diſgregare viſum,quod nõ cõpetit

nigredini:quum inqt inter eſſentiā & modū intrinſecum. Nota ꝙ modi intrinſeci ipſius eſſentie ſunt illi infinitas intenſiua, neceſſitas, æternitas, qui ſunt nō idem cum eſſentia.ſ.formalr poſitiue, quod patet qa illud eſt idem formalr poſitiue quod eſt de eius eſſentia. Quum aūt modus intrinſecus, ideo dicatur modus, quia non ingreditur qdditatem illius. Cuius eſt modus:ſequitur ꝙ non eſt idem formalr poſitiue, eſt idē bene cum ea formalr negatiue, quia non hēt diſtinctam formalitatem ab eſſentia:ex quo ſequitur ꝙ ad hoc ꝙ aliquid ſit idem formalr poſitiue alicui requiruntur duo.ſ.ꝙ ſit de eius eſſentia, & ꝙ habeat diſtinctam formalitatem ab eo, cuius eſt ſic idē. Quū autem modus intrinſecus non habeat pdicta, ſeqtur ꝙ cum eēntia eſt non idē formaliter poſitiue, & per conſequens, modi ab ipſa eſſentia diſtinguuntur formaliter poſitiue licet non diſtinguātur formaliter negatiue. Dices hoc eſt impoſſibile, qa implicat contradictionem.ſ.diſtinctum, non diſtinctum.idē non idē. Dico ꝙ eſſet verum quando eſſet ad idem & ſecundum idem reſpectu vnius & eiuſdem. Cuiuſmodi nō eſt in propoſito. Quum poſtea dicit inter notiones, nota ꝙ notio dicitur a noſco noſcis. Notiones autē ſunt relationes notificantes nobis perſonas diuinas, ſcilicet paternitas, filiatio, ſpiratio paſſiua: qua cognoſcimus ſpiritum.ſ.Similiter dicere notificat nobis primam perſonam, quia ſolus pater dicit, vt inquit Auguſtinus ſpirare actiue innoteſcit apud nos patrem & filium, ſpirari autem manifeſtat ſpiritum ſanctum. Quum inquit ꝙ omnis eſſentia eſt quidditas, nō autem econuerſo. In diuinis verum dicit, quia multipli

Auuſtinus

cato vno ſi eſſent idē cōuertibiliter multiplicaretur & reliquum, & per cōſequens nō poſſent qdditates multiplicari niſi multiplicarentur eſſentię. Et quū in deo ſint plures quidditates. ſ. entitas, ſuba, ſpūs, bonitas, & ſic de aliis attributis. Tunc eſſent multæ eſſentiæ, quod eſt hæreticum dicere, quia eſt tm̄ vna eſſentia ſumpta ab eſſe, licet ſint plures, ſumptę ab eſſentiali ſicut ſunt plura eſſentialia. Similiter oīs quidditas eſt formalitas, ſed non econuerſo, & hoc capiēdo iſta ſtrictæ & proprie, quia large coincidūt, ꝙ autem omnis formalitas, nō ſit quidditas, patet quia de differentiis vltimis quæ ſunt formalitates, quum ſint cōceptibiles ab intellectu ſeorſum, & tn̄ non ſunt qdditates, & hoc quantum ad modum ꝑdicandi, quia ꝑdicantur in quale, & ꝑ modum actus. Non autē in quid & ꝑ modum potentiæ. Quum deinde dicit vt ſunt reſpectus ſupple tu vt ſunt ſpēs ꝑdicamētorum reſpectiuoꝝ, quæ non ſunt naturæ quia non mouent intellectum, nec per cō ſequens cauſant notitiam ſui, quia non ſunt de genere actiuorum. Quum inquit ꝙ qualitas eſt natura. Aduerte ꝙ non intendit de qualitate accidentali ſed ſubali, de qua Ariſt. 5. meth. tex. 19. loquitur, quæ ſcd̄m ipſum in ꝑdicamentis nō eſt ſuba proprie dicta, ſed cōiter. Qui lateraliter ponitur in ꝑdicamēto ſubæ, quæ quum ſit principium ꝑ ſe motus & quietis in quo eſt pōt dici natura, tn̄ tūc eſſet cōtra Ariſt. 2. phiſ. tex. 3 vbi inquit ꝙ aliqd pro tāto dicitur natura pro quanto eſt principiū motus & quietis per ſe ideſt virtute propria. Non autem ꝑ accidens ideſt quando aliquid eſt cauſa motus merito alterius. Illud tale non poteſt dici natura. Circa

Ariſto. 5 metha.

Ariſto. 2 phiſ.

declarationē de formalitate, nota ꝙ a formali abſtrahitur forma a forma autem formalitas, & quum inquit, ꝙ eſt aliqd repertū in re ſupple aliqua non idēptitas in exiſtens rei a natura ſecluſo quocunq; opere intellectus, vt puta ſi nullus intellectus conſideraret hoīem nec ſuam reſibilitatem: adhuc inter prædicta. Ex natura rei eſſet aliqua formalis non idemptitas. Et aduerte ꝙ hic ſolum loquitur de formalitate reali & de rebus realibus habentibus eſſe extra intellectum. Non autem de formalitate rōnis: & de rebus intentionalibus habētibus eſſe per intellectum. Quum dicit ꝙ non oportet ſemper intellectū mouere. Aduerte ꝙ intellectus poſibilis quū ſit virtus paſſiua per Ariſt.3.de anima.tex.5.14.15.17.&.27.non operatur niſi moueatur ab obiecto, qa vnicuiq; paſſiuo correſpondet ſuum agens. Et hæc propoſitio ſolum habet veritatē de primo obiecto intellectus qđ eſt quidditas rei materialis, ſiue ſenſibilis. Modo ad ꝓpoſitum mouere itellectum nil aliud eſt niſi obm partialiter cōcurrere ad cauſandam notitiā ſui cōcurrit enim tanq̄ cauſa ſine qua non, ſicut mater in generatione prolis. Et hæc motio eſt pure ſpūalis. Qua obiectum ſpirituaľr mouet. Quum ſucceſſiue dicit dummodo poſſit terminare quod non eſt aliud ſecundum Sco. in theorematibus niſi ab intellectu intelligi. Quum inquit propter figmenta ſupple qbus ex parte rei nihil correſpondet licet partibus aliquid correſpondeat. Non tamen toti. Quum dicit, Dicitur ex natura rei propter relationes rationis ſupple inter quas ſi eſt aliqua formalitas ſeu diſtinctio non eſt ex natura rei. Sed per intellectum. Et quum dicit

Ariſto. 3 de aīa.

Scot. in theorematibus

ꝙ relationes non ſunt productiue alicuius formę, ſupple tu ideſt non ſunt productiue notitiam ſui quum non ſint de genere actiuorum, patet quia tãtum duo predicamenta ſunt de genere actiuorum. ſ. ſubſtãtia & qualitas. Reſpectiua autem non ſunt huiuſmodi. Quia formaliter non mouent licet fundamentaliter. Quum deinde dicit. Et iſto modo accipiendo formalitatem ſupple tu. ſ. communiter. Quum ſucceſſiue inquit & ſic formalitas eſt communis ad realitatem & quidditatem. Nota realitas eſt quidditas cõcepta vel conceptibilis cum modo contrahibilis per modos vt ens infinitum, vel ens finitum. Et breuiter nil aliud eſt: niſi perfectio realis ipſius entis quidditas vero eſt res concepta ſine modo vt ens. Eſt ergo formalitas communis ad realitatem ſupple obiectiuam conceptam cum modo & ad quidditatem conceptam in ſe. Et aduerte quando dicit, ꝙ modi intrinſeci ſunt formalitates, hoc eſt verum ſecundum aliquos ſcotiſtas, tenentes modos intrinſecos habere propriam realitatē, ac quidditatem, & ꝑ conſequens propriam conceptibilitatem ac formalitatē, quod non eſt verum ſecundum Scot. 8. diſtin. primi. Quia non habent aliam realitatem nec quidditatem ab illa cuius ſunt modi intrinſeci, & per conſequens formalitatem, & ſic patet eorum falſitas. Licet ergo formalitas ſit communis ad realitatem obiectiuam non tamen ad ſubiectiuam ideſt conſideratam in aliquo ſuppoſito exiſtente, nec eſt communis ad realitatem ſubiectiuam ſtrictæ ſumptam ſcilicet ad realitatem predicamentalem habentē omnino eſſe præter quancunqꝫ intellectus operationem. Sed ad rea-

Sco. 8. diſtin. ꝑmi

litatem large ſumptam.ſ.tranſcendentē. Primo er-
go modo accipiendo formalitatem includit etiā mo
dos.Secundo modo accepta excludit eos. Tertio mo
do nō ſolum excludit modos ſed ēt differētias tam
ſpecificas ꝙ indiuiduales, quia non pdicātur quiddi-
tatiue, quūm non pdicentur in qd. Et hoc verum eſt
quo ad modū predicādi, non aūt quo ad rem impor
tatam, quia vt ſic ſunt de quidditate loquēdo de ſpe
cificis. Quum poſtea inquit ꝙ realitas obiectiua & for
malitas ſunt colores quidditate, ſupple hoc patet qa
omnis quidditas eſt realitas obiua, ſed nō econuerſo
quia paſſiones ſunt realitates obiue non tñ quiddi-
tates. Quum poſtea dicit ꝙ quidditatiuū dicitur ſex
modis hanc diſtinctionē accepit a Io. cano. ſuper. 2.
Io.cano. phiſ.in.q.de vniuocatiōe quū inquit ſic ſe habet dif-
finitio & diffinitū, ſupple rū.ſ.accepta are ad extra.
Si aūt accipiantur formalr rōne diſtinguntur, ſi vero
pro vocibus vel p cōceptu realr diſtinguntur. Aduer
te quum loqtur auctor de toto & de partibus quod
totum logicum rōne diſtinguitur a ſuis partibus, qñ
aūt loqtur de cōſtituto, videtur eſſe cōtra Sco. in quo
Scot. in lib. q. 4. vbi vult contra. ſ. Tho. ꝙ inter conſtitutū &
quol.q.4 partes ſit ſola rōnis diſtinctio, quia dixit auctor ꝙ ad
mentem Scot. Totū phiſicum realiter diſtinguitur a
ſuis partibus. Hoc videtur eſſe contra Ariſto. primo
Ariſto.1. phiſ.tex.17. Dico ꝙ nō eſt contra Ariſt. Imo Ariſto.
phiſ.t.17 ibi potius intendit inferre diſtinctionē inter totum,
& partes ꝙ concludere idemptitatē inter ea vt patet
ex verbis ſuis ibi. Licet non exprimat qualiter diſtin
guātur, pro cuius deciſione, dico ꝙ totū non qdem
ſincathego.ſumptum, ſed cathego. vt tantum valet
ſicut

ſicut perfectũ cui nulla pars deeſt pertinens ad natu ram eius realiter diſtiguitur ab oĩbus partibus ſimul ſumptis, pp vnitatem quã habet ipm totum, quam non habet partes, & hæc eſt mens Scoti.3.diſt.3.di- centis aliter inter totũ per ſe, & totum aggregatione nulla eſſet differẽtia, quia totum aggregatione vt cu mulus lapidum eſt ſue partes, & p conſequẽs totum phiſicum realiter diſtinguitur vt dictum eſt, tñ excel lentiſſimus Mau.in quadã gloſula in margine poſita contra Stephani burlifer dicta, tenet totũ nõ ſolum phiſicum, ſed ẽt methaphiſicum eſſe idẽ realiter & formaliter ſuis partibus non tñ econuerſo. Tene mo do opinionem quæ tibi magis placet, quia non eſt ar ticulus fidei tñ opinio Scot.eſt magis conſona dictis Ariſto.q̃ Mauritii. ¶ Modo circa primam concluſio- nem huius articuli aduerte ꝙ multi hic decipiũtur putantes idẽptitatem ex natura rei eſſe idẽptitatem rõnis & male quia aliud eſt dicere hoc eſt idẽ ſibi ex natura rei, & aliud hæc idẽptitas eſt idẽptitas rõnis. Nam vt dixi ſupra declarãdo idẽptitatem rationis. Res ſimplex vt puta aĩal antequam intelligatur eſt ens reale. Et quia vnũquodqꝫ ens conſequitur ſua ꝓ- pria vnitas, ideo ſequitur ꝙ eſt vnum vnitate reali & per conſequens idem ſibi idemptitate reali, ſiue idemptitate ex natura rei iſta idemptitas non præ- ſupponit aliquem actum intellectus nec rectum nec comparatiuum. Quum autem dico hæc idemptitas eſt idemptitas rationis, talis idemptitas licet nõ præ ſupponat actum comparatiuum Bene tamen actum rectum: & ſic patet differentia quæ eſt inter ꝑdicta. Aduertendum tamen ꝙ idemptitas hæc eſt duplex

Sco.3.di ſti.tertii.

quarum vna eſt idēptitas ex natura rei præciſe q̄ eſt non diuerſitas alicuius qdditatis vel entitatis a ſe ip ſa ex natura rei abſolute accepta, de q̄ nullo mō duo cōtradictoria verificari poſſunt, & ſic hō ſecluſo quo cunqꝫ opere intellectus eſt idem ſibi idemptitate, ex natura rei p̄ciſe & iſta eſt oppoſita diſtinctiōi huius articuli de qua ſolum intelligitur hic. Alia eſt idēpti tas ex natura rei, ſed non p̄ciſe in qua extrema non ita conueniunt qn̄ etiam diſtinguantur diſtinctione ex natura rei impropria verbi gratia diffinitū vt pu ta hō & diffinitio vt puta animal rōnale conſiderata put conueniunt in conceptu ſubſtantiali, qa de illis pro quanto ſic cōueniunt non poſſunt verificari duo contradictoria: ſunt eadē idēptitate ex natura rei im propria: & quum iſta idēptitas non ſit oppoſita di- ſtinctioni huius articuli de illa non itelligitur hic & ſic patet differentia quæ eſt inter idemptitatē ex na- tura rei p̄ciſæ & non p̄ciſæ, quia prima non p̄ſuppo nit actum rectum: ſecūda aūt ſic duo ergo entia ſim- plicia vt puta lapis & lignū non intellecta nec cōpa rata vnūquodqꝫ erit ſibi idē idemptitate ex natura rei p̄ciſæ, quia lapis eſt ita lapis ꝙ non pōt dici ꝙ nō ſit lapis, & ita idē ſibi quod nullo modo a ſe diſtin- ctus, & ita dico de ligno, & p conſequens, quum nec ſuper vnū nec ſuper aliud poſſit fundari cōtradictio: ſeqtur ꝙ vnūquodqꝫ eſt idem ſibi vt dictū eſt ſupra.

CIrca ſecundam cōcluſionē aduertendū eſt ꝙ ēt diſtinctio hæc ē duplex vel dupl'r capitur: vno modo cōiter, & talis eſt cōis ad oēs ſequentes diſtin- cta de qua non eſt in ppoſito. Alio mō ſtricte de qua ponitur concluſio. Attn̄ aduertendū eſt ꝙ ēt hæc di-

ſtinctio eſt duplex.ſ. pciſa, & eſt illa qua diſtingũtur duo extrema, itaq nullo mõ in aliquo conueniunt, & ſic diffinitum & diffinitio ſecluſo quocunq ope re intellectus diſtinguitur. Alia eſt non præciſa, qua aliqua non ita diſtingũtur, quin etiã conueniant in aliquo & iſto modo homo & hic homo vt habent eſſe cognitum conſiderata prout conueniunt in ani mali ſunt eadem idemptitate ex natura rei impro pria quia vt ſic conueniunt duo contradictoria veri ficari non poſſunt. Cõſiderata vero prout homo eſt communicabilis, hic homo autem in cõmunicabilis diſtingũtur diſtictione ex natura rei non præciſa. & ſic patet differentia quæ eſt inter prædictas diſtin ctiones quia præciſa præcedit actum rectum, nõ præ ciſa autẽ ipſum præſupponit. Inſuper, præciſa eſt ita diſtinctio q nullo modo idemptitas. Non præciſa autem non eſt ita diſtinctio quin etiam idemptitas. De iſta diſtinctione ex natura rei præciſa loquutus ẽ Ariſto.7.metha.textu.41. quando dixit, q quid eſt, non eſt idem cum eo cuius eſt. Modo ſic non eſt idẽ. ergo aliqua diſtinctione diſtinguitur, ergo non niſi diſtinctione ex natura rei. Rurſus vltra conſeqũetia patet, qa quum non ſit inter rem & rem non põt eẽ realis vlterius quum non ſit inter duas formalitates non poteſt eſſe formalis. Rurſus cum diffinitio & diffinitum diſtinguantur ex propriis rationibus ſe cluſo ſimpliciter quocũq opere intellectus non põt eſſe diſtinctio rõnis. Relinqtur, ergo q diſtinctione ex natura rei pciſa diſtinguntur. Quod aũt ſic diſtin guãtur patet quia poſito hoíe & poſita eius diffõne ex natura extremorum inſurgit habitudo diuerſitatis

Ariſto.7. metha.

vnius ad alterū quæ eſt diſtinctio præſens, & ſic patet qualiter litera pdicta℞ concluſionum non poteſt ſic ſtare, vt iacet in textu, qa in prima licet auctor excludat actum cōparatiuum, nō tñ rectum. Qui tamē debetet excludi, quia aliter eſſet idemptitas rōnis & non ex natura rei. In ſecūda aūt ſi intelligatur, ſecluſo omni opere bene ſtat litera. Si vero intelligatur ſecluſo opere.ſ.recto non aūt cōparatiuo nō poteſt ſic ſtare quia actus cōparatiuus pſupponit actum rectū. Si aūt exponatur ſecluſo ope collatiuo nō aūt recto, nec ſic pōt ſtare qa tunc eēt diſtinctio ex natura rei nō pciſa: cuius oppoſitū cōcluſio affirmat. Dicēdum ergo ꝙ hæc diſtinctio non eſt mediāte aliquo actu. Sed poſitis extremis, neceſſario conſurgit ex natura extremo℞ ante oēm actum intelligendi. Et hęc opinio nón eſt mea, ſed excellentiſſimi Trombete circa finem huius articuli. Si dicas, hoc eſt impoſſibile dico ꝙ non, vt patet per verba Scot.3.diſtinc.ſecundi.q.

Sco.3.di 7.vbi inquit Commune eſt multiplicabile in ſua in

ſti.2.q.7. feriora præter intellectum.ergo non eſt impoſſibile.

¶ Circa declarationem de modo itrinſeco. Nota ꝙ modus intrinſecus eſt duplex pro nunc videlicet ſpecificus. Alius indiuidualis. Primus eſt eſſentia naturæ cōicabilis concepta: ſiue modo vt puta natura humana concepta: ſine finitate quia adhuc ſic concepta eſt vna perfectio, indiuidualis vero nil aliud eſt niſi gradus perfectionalis vt ſunt gradus albedinis, quia albedo vt quatuor eſt perfectior albedine vt tria. Gradus autem nil aliud eſt niſi perfectio quanta: diuiſibilis nec non per motum acquiſibilis. Primus eſt de quidditate. Secundus vero non. Et dicitur intrinſe-

tus:non quia ſit de qdditate illius cuius eſt modus, ſed pro quanto nõ habet aliam diffinitionem ab eo cuius eſt modus. Et aduerte ꝙ auctor in hac declaratione eſt diminutus iõ ſupplenda eſt litera ſic. Qui additus alteri non dicit aliam realitatẽ nec rationem formalem neqꝫ alium cõceptum ab eo cuius eſt modus. Quod autẽ neceſſarium ſit: ſic ſupplere literam patet, quia aliquis poſſet dicere. Data veritate huius ſequeretur ꝙ albedo addita ſuperficiei eſſet eius modus intrinſecus quum nõ variet rationem formalem eius. Soluitur p̃dicta inſtantia quia albedo dicit conceptum alium a ſupficie, variare in ꝓpoſito nil aliud eſt niſi actuare ſeu perficere ratione formalem ideſt non perficit partem formalem ſubſtantialem cõſtituti per ipſum. Sed bene variat rõnem quidditatiuam. Vnde aduerte ꝙ ratio quidditatiua reperitur in duplici differentia videlicet ratio quidditatiua tm̃, & ratio quidditatiua non tm̃, ſed quidditatiua & formalis ſimul. Prima eſt illa quę predicatur de aliquo in quid, & iſto modo ſecundum nos Scotiſtas tenentes vniuocationem entis, ens reſpectu eorum de quibus predicatur erit ratio quidditatiua tantum, ſecundum autem Thomiſtas tenentes æquiuocationem entis ratio quidditatiua tantum erit ſubſtantia quia ad eã ſtabit vltima reſolutio. Secunda autem ſcilicet quidditatiua & formalis ſimul eſt ipſa diffinitio conſtituta ex genere & differẽtia, ſimiliter reperitur ratio formalis & quidditatiua ſimul quæ eſt ipſa diffinitio. Et ratio formalis tm̃. Ad propoſitum modo dico ꝙ auctor per rationem formalem non intelligit totam diffinitionem, ſed partem formalem diffinitionis

tantum quam modus intrinſecus non variat, ſed bene variat ratiōem quidditatiuam: tantum patet. Nā verbi gratia eſſentia hois quæ eſt modus intrinſecus ſpecificus: quum ſit hominis perfectio variat ratione quidditatiuam tantum. i. perficit entitatem hominis propter quā entitatem differt ab aliis animalibus: q̄a alia eſt perfectio hominis & alia leonis, ita ꝙ entitas perfectiori modo eſt in homine ratiōe naturæ humanæ, quā in leone ratione naturę leonis, & quum dico ꝙ variat rationem q̄dditatiuam tantum hoc intelligo a poſteriori, quia quū modus intrinſecus tam ſpecificus q̄ indiuidualis ſit poſterior ipſa quidditate: ideo variat a poſteriori, non autem a priori, & quum inquit Auctor conſtituti per ipſum ſupple tu vel diuiſi, quia non ſolum dicitur modus intrinſecus reſpectu conſtituti per ipſum, ſed etiam diuiſi, & quum dicit quod de ſe nullam formalitatem importat, & ꝙ per ſe non eſt conceptibilis: contra ipſum arguitur ſic illud quod diffinitur de ſe. dicit formalitatem, & eſt per ſe conceptibile: ſed modus intrinſecus diffinitur a Scoto: ergo &c. Dico ꝙ modus intrinſecus poteſt accipi duobus modis, videlicet formaliter & fundamentaliter, verbi gratia, ſi dico eſſentia diuina eſt infinita. Infinitas per comparationem ad eſſentiam diuinam eſt modus intrinſecus formaliter ſumptus, & eſſentię eſt modus intrinſecus fundamentaliter ſumptus. Si autem dico infinitas eſt modo intrinſecus, infinitas accipitur fundamentaliter modus intrinſecus vero formaliter. Modo ad propoſitum. Quum tu dicis modus intrinſecus diffinitur, ergo &c. Dico ꝙ verum eſt de modo intrinſeco formaliter ſumpto, non

autem fundamentaliter. Et de ſpecifico: non autem de indiuiduali, quia licet modus intrinſecus ſpecificus non dicat aliam realitatem a cōſtituto, bene modus intrinſecus indiuidualis, verbi gratia, gradus albedinis trium graduum dicit aliam realitatem a gradu duorum: & ſic de aliis, ob quam rem diffinitio eſt ſic intelligenda. Modus intrinſecus ſpecificus formaliter ſumptus eſt ille qui additus alteri non variat .i. perfici rationem .i. partem formalem ſubſtantialem rationis ſiue diffinitionis. Nec dicit aliam realitatem nec rationem formalem nec alium conceptum a conſtituto licet variet rationem quidditatiuam tantum. Et hoc a poſteriori, non autem a priori, quia quum modus intrinſecus tam indiuidualis quam ſpecificus ſit poſterior quidditate: ideo nō poteſt variare a priori, vt dictum eſt. Et aduerte ꝙ talis diffinitio habet verificari in fundamentis: Et ſic patet quomodo intelligenda eſt prædicta diffinitio.

¶ Contra illud, ꝙ exiſtentia eſt de qdditate dei. Data veritate ſequeretur ꝙ exiſtentia eſſet prior deo, cōſequens eſt falſum, ergo & antecedens, cōſequentiam probo. Omne ꝙ eſt de qdditate, alicuius eſt prius eo ſed per te exiſtentia eſt de qdditate dei, ergo eſt prior ipſo deo: ꝙ eſt falſum & confirmatur. Abſtractum ſubſtantialem Sco. 5. di. primi. eſt prius ſuo concreto, ſed exiſtentia eſt, quoddā abſtractū ſubſtātiale, & deus eſt cōcretum: ergo exiſtentia erit prior ipſo deo: ꝙ eſt falſum. Iterum confirmatur. Illud de quo magis videtur ineſſe & non ineſt, ergo nec de quo minus, ſed magis videtur ꝙ infinitas ſit de eſſentia dei, quia eſt intimior ipſa exiſtentia, & tñ non eſt, ergo nec exi Sco. 5. d. primi.

ſtentia quæ eſt remotior. ¶ Rñdeo ꝙ licet Alphonſus in ꝓlo.q.6.cõclone.4.teneat qđ infinitas ſit de eſſentia dei. Tñ ſcđm Sco.non eſt veꝝ, & cum Sco.eſt etiam Franci.de May.2.di.1.q.8.vbi ꝓ Sco. facit multa argumenta.Si aũt Alphon.teneret ꝙ eſſet de qdditate modalr, bene poſſet ſuſtineri aſt aũt nõ. Modo rñdeo ad rões adductas.Dico breuiter cum Sco. reſpondendo ad ſcđam qõnem ſecundę diſt. primi. ꝙ exiſtentia eſt de eẽntia dei:& quum dr ſequeretur quod eſſet prior deo.Dico ꝙ illa ꝓpoſitio:omne ꝙ ẽ de eſſentia alicuius eſt prior illo hẽt veritatẽ in creaturis,i quibus reperitur prioritas & poſterioritas,quũ autem p̄dicta non repiantur in deo.ſ.prioritas & poſterioritas naturæ, ideo non ſeqtur. Idem dico ad illud ꝙ abſtractũ in ſubſtantialibus eſt prius concreto. Ad aliud de Topicis nego ꝙ magis videatur de infinitate q̃:de exiſtentia,quia infinitas eſt modus intrinſecus, cuinſmodi non eſt exiſtentia, & quũ dicitur ꝙ infinitas eſt intimior ipſa exiſtentia non eſt verum, & hoc reſpectu exiſtẽtiæ, ſi aũt intelligatur reſpectu alioꝝ modoꝝ.Concedo ꝙ in genere modorum intrinſecoꝝ dei, ĩfinitas eſt intimior, qa eſt primus modus intrinſecus ſecundum Sco.5.q.quoli.Tamẽ Sco. in.8.diſt.1.q.3.videtur dicere oppoſitum, videlicet ꝙ infinitas ſit intimior ipſa exiſtentia, & ſi ſic: potius tenendũ eſſet ꝙ exiſtentia ſit modus intrinſecus quã aliter.Tene modo illud ꝙ tibi magis placuerit. Aduerte vlterius, ꝙ licet Varlion in.1.diſti.30. & aliqui alii teneant æternitatem eſſe modum intrinſecũ.Tñ Sco.in.6.q.quolib.vr tenere ꝙ ſit de eſſentia dei, qa inquit quum exiſtẽtia ſit in deo ex natura rei, ita &

Alph.in ꝓlo.q.6.

Varl.30 di. p̄mi.

Sco.6.q. quoli.

æternitas. Dico ꝙ ibi recitat opinio. Dionyſii de diſ. no. cap. 5. quam non tenet: ſed eam impugnat & aſ- ſertiue dicit ꝙ æternitas non eſt ibi ex natura rei. Et ꝙ eſt modus intrinſecus, quid aũt ſit æternitas, decla rat Sco. ibi dicens, quod eſt interminabilis vite tota ſimul & perfecta poſſeſſio. Aduerte vlterius quũ in- quit Auctor hoc videtur tenere Sco. in quoli. falſum eſt, imo in. 5. qõne quoli. expſſe dicit infinitatem eſſe modum intrinſecum reſpectu dei, & per conſequens non de qdditate, bene eſt cõſequens qdditatem, qa alr ſequeretur ꝙ deus eſſet cõpoſitus ex duabus rea- litatibus: quia natura, diuina dicit vnã. Infinitas autẽ importaret aliam quod eſt falſum expſſe, quũ ſucceſ- ſiue dicit ꝙ maxima eſt differentia inter modum in- trinſecum & ipſam differentiam, ſupple: tu qa diffe- rẽtia iportat aliã realitatẽ actualẽ ab eo, cuius ẽ dña Modus aũt nec actualẽ nec aptitudinalẽ, & hoc in- telligendo de modis intrinſecis indiuidualibus. Sco. i. 5. q. quoli.

¶ Secunda differentia eſt quia modus non eſt com- ponibilis cum eo cuius eſt modus. Differentia autem ſic. Et hoc accipiendo differentiam pprie. ſ. vt eſt cõ- ſtituta, non aũt diuiſiua tantum quia eſſe aptum na- tum nauigare eſt dña, non tñ proprie dicta, de qua nõ eſt in pposito. Vlterius illud cuius eſt modus nõ perfecte concipere ſine tali modo, non ſic eſt de eo: cuius eſt differentia. ¶ Rurſus modus & illud cuius eſt modus diſtinguntur penes vnam realitatem tñ. Differentia autem & illud cuius eſt differẽtia penes duas: vlterius ſi modus & illud cuius eſt modus ĩtui- tiue conciperetur nunq̃ eſſent duo obiecta formalia, non ſic eſt de differentia & de illo cuius eſt differen-

tia:nam notitia intuitiua :quæ eſt imediate ab obie-ᷓcto cauſata quæ non datur pro ſtatu iſto:videlicet pe nes actum rectum.ſed bene penes actum reflexum, & eſt illa quā intelſs habet de ſemetipſo. Alia eſt abſtractiua quæ per ſpēm cauſatur. Et hec differunt ab inuicem ſpē,imo etiam genere,& hoc penes diuerſa obiecta motiua,non aūt penes obiecta terminatiua, quia penes talias diſtinguntur ſolum per intelſm, v3 ratione tantum. Vltra prędicta,dico etiam ꝙ modus & dr̄ia adhuc differunt,quia modus non variat rōnē formalem.Differētia autem ſic.Quū ergo īter dr̄iam & modum ſint octo ptiales dr̄iæ & multa modica faciant vnum ſatis, ſeqtur veritas dicti auctoris, v3 ꝙ inter dr̄iam & modū eſt maxima dr̄ia, quia ille octo partiales aggregate faciunt vnam maximam dr̄iam, quum inqt auctor.Iſti aūt conceptus dicunt modū intrinſecum contracti,ſupple tu.i. cōſequuntur naturā entis ſcdm Sco.9.q.quol.& Thō.in quol.q.8.art.vnico.Poſtea quū inqt ꝙ cōitas entis cōis deo & creaturę eſt realis:falſum ē:imo talis nō datur niſi p ītelſm & per conſequens eſt cōmunitas rationis.Nō dico ꝙ ſit ſecunda intentio, ſed rōnis.i. cauſata ab actu recto ipſius intellectus conſiderantis ens in deo & in creatura, nō cōſiderando infinitatem dei, nec finitatem creaturę. Quando.n.intellectus intelligit ens cū infinitate:tunc eſt ꝓprium deo.Quando vero cum finitate eſt ꝓprium creaturę. Quādo aūt ſine modis, tunc eſt cōe deo & creaturę,pōt ēt dici ꝙ qn̄ concipitur ſine mō inadequate cōcipitur:qn̄ vero cū mō adequate concipitur.Cōtra illud ꝙ cōitas entis nō ē realis, ſed rōnis,arguitur ſic.Oīs cōitas rōnis ſumitur ab

Sco.9.q.quol.

aliqua cōitate reali; ſed nulla talis datur; ergo nec cōi tas rōnis qđ eſt contra determinatū. Ad maiorē dico, ꝙ eſt veꝝ apud diſtincte ac pfecte concipientē. Non, aūt apud indiſtincte ac impfecte. Sed contra: ſicut ſe hēt aīal ad ſuas drīas, ita ens ad ſuos modos intrinſe cōs: ſed aīal ita ſe hēt ad ſuas drīas ꝙ eſt determinabi le, cōtrahibile, potentiale: ergo & ens. Cōcedo totū: tunc vltra ſed potentialitas animalis ē realis, ergo & eius cōmunitas tranſeat, quum poſtea infertur, ergo cōmunitas entis erit realis & non rationis, negatur conſequentia: ex eo qm̄ pōtētialitas & realitas animalis eſt ex parte rei. Cōmunitas autem entis eſt ex parte intellectus ſolum, & per conſequens nulla. Et aduerte ꝙ Sco. quantum ad iſtam relinquit argumen tum Henrici. in. 8. diſtin. primi. Tu autem poteris reſpondere: vt dixi: & licet Sco. doceat nos reſpondere ad materiam argumenti. non tamen ad formam. videlicet de potentialitate. Contra cōmunitatem rationis ipſius entis fiunt alique inſtantiæ probando, ꝙ talis communitas non ſit rationis ſed realis. Quarum vna eſt hæc, ens ſic commune deo & creaturæ, eſt ſubiectum metha. ſed ſubiectum methap. eſt ens reale, ergo &c. ¶ Reſpondendum eſt vt ſupra: videlicet ꝙ non eſt ens rationis. i. ſecunda intentio, quia non eſt per actum collatiuum, ſed rectum. Alia eſt hæc: deus eſt ens, creatura eſt ens, ſic dicendo eſt prædicatio quidditatiua: ſed ens rationis non prædicatur quidditatiue de prædictis: ergo &c. ¶ Soluitur & hæc ſicut præcedens. Relinquitur ergo ꝙ eſt communitas rationis ad ſenſum datum. Et huius oppinionis eſt Tartaretus in pͦmo ſue met. q. i. no. primo:

Sc. in. 8. di. i. relin qt argu. Hēn. in ſol.

Tart. in i. ſue me tha.

Ens autem vt eſt cōmune decem prædicamētis eius cōitas eſt bene realis. Et quando dixi ꝙ cōitas entis deo & creature eſt rōnis non negō ꝙ ſit realis, ſed volo inferre ꝙ talis non eſt ꝑter q̄cunq; operationē itellectus, vt volunt aliqui Scotiſtæ Moderni, & male. Ad illam inſtantiam quā adducit excel. Mauri.i margine, videlicet ꝙ tanta erit ſimplicitas creature in cōceptu entis, quanta dei. Dico ꝙ non eſt ve℞: qa ens reſpectu dei non eſt potentiale, reſpectu aūt creature ſic: ſaltem ſe hēt per modnm potentiæ. Nota cōcipere adequate eſt quando aliqd concipitur cum omni eo quod pertinet ad hoc ꝙ perfecte concipiatur. Cōcipere vero inadequate intellige econtrario: quū inquit & deficiente a pfectione rei ſupple tu, non qdē ſpecifice, ſed indiuiduaſr: quia albedo vt albedo, eſt perfectiſſima. Nota vlterius ꝙ modus intrinſecus reſpectu albedinis facit cōpoſitionem, qa ibi eſt per informationem, non ſic eſt reſpectu dei: qa ibi eſt p idēptitatem, quum inqt Auctor hñti ſuppoſitionē pſonalem. Notanter hoc dicit, quia habenti ſuppoſitionem ſimplicem multa conueniunt ſupiori, & inferioribus non vtputa homini ſupponenti ſimpľr competit hę: intentio ſpēs quæ non conuenit huic homini quia illa eſt falſa ſor. eſt ſpēs. Ad illam rōnem quū inquit, & ſi dicas ſaltem &c. Poteſt rñderi ꝙ potentiale dr̄ quod eſt cōtrahibile per drias, cuiuſmodi nō eſt ens, quum poſtea dicit omnia iſta diſtinguntur ſecluſo opere intelľs ſupple tu, quia omnia talia poſſunt eſſe fundamenta contradictionum, & ſic patet quantum ad hoc quid ſit dicendū de idēptitate & diſtinctionę ex natura rei.

CIrca diſtinctionem formalem. Aduerte quū inquit in primo notãdo ꝙ formalitas dr̄ a formali non eſt verū. Nam iſta ſe hn̄t per ordinē, videlicet, formale, vtputa hō a formali abſtrahitur forma: a forma vero abſtrahitur foꝛalitas, & ſic patet falſitas lr̄æ videlicet ꝙ formalitas non dr̄ a formali: Tn̄ hunc errorem non attribuo auctori, qa in fine huius arti. negat formalitatē dici a formali, ſed attribuo Iprefſori vei impſſioni, ꝙ aūt lr̄a non poſſit ſic ſtare, patet qa concretum nō denoīat abſtractum, ſed ecōuerſo. Forma partis nil aliud ē niſi altera pars cōpoſiti ſecūdū Ariſt. 5. metha. tex. 19. quæ eſt qualitas ſubſtantialis, cuius ꝓprietas eſt perficere & dare eſſe illi cuius eſt forma. Forma vero totius nil aliud eſt niſi ipſum totum ſecundum Sco. in 2. diſt. 3. Et quum inquit ꝙ talis forma, & ipſum totum ſint idem verū dicit: ideo talis non informat aliquo modo. De forma etiam partis facit mentionem Ariſto. primo phi. text. 65. & 69. De forma vero totius in 2. phi. & 12. metha. & ſecundum Ariſto. Forma totius potius debere dici materia q̄ forma. De forma Imateriali, dico ꝙ forma Imaterialis eſt illa ſecundū Sco. 2. q. quolib. cōtra. s. Tho. quæ non habet materiam, vel q̄ non eſt imerſa materiæ, & hec eſt in duplici dr̄ia. Aliqua q̄ nullo mō ē in genere Cuiuſmodi eſt ſolus deus, qa eſt oīo ſegregatus a quacunq; materia, ob quā rē dr̄ prima intelligentia. Alie aūt intelligentie dempta. Prima licet habeant realitatē potentialē, ꝓpqđ ponuntur in gn̄e: tn̄ qa non hn̄t materiā ꝓprie dictā dn̄r formæ īmateriales. De forma accn̄tali. dico ꝙ eſt duplex ꝓut facit in ꝓpoſito: videlicet realis q̄ dat eſſe accidentalr̄, vt

Ariſt. 5. met. tex. 19.

Sc. 2. diſ. tertii

Ariſt. 1. phi. tex. 65. & 69

Sco. 2. q. quolib.

albedo, alia intentionalis vt ſunt oẽs ſecundæ inten
tiones & verbũ in oratione ſeu in ꝑpoſitione. Et ẽt
Scot. 16. q. vſium genus cõparatum ad diffinitũ ſecundum Scot. 16. q.
vſium. Immo oẽs partes diffinitionis ſunt ſicut for-
Ariſto. 7 metha. ma ſecundũ Ariſto. 7. metha. tex. 35. Quum inqt au-
ctor in acceptione ſequẽti pro quacunq; rõne ſupple
tu. i. pro quacunq; realitate. Et licet forma accipiatur
quinq; modis vt declaratũ eſt, tñ formalitas accipi-
tur a forma, quinto modo accepta, & licet ẽt forma-
litas poſſet accipi a forma, primo modo ſumpta non
tñ accipitur. Ideo inquit auctor ꝙ licet ab vtraq; for
ma ſupple tu, videlicet primo & vltimo modo ſum-
pta, poſſet proportionabiliter dici formalitas, tamen
ab vltima ſumitur vt iam dixi. Quum ſucceſſiue in-
quit auctor homo eſt formaliter animal. Aduerte ꝙ
ꝑdicta propoſitio eſt vera, attamen hæc eſt falſa hu-
Sco. in. 5 di. primi & 16. q. vſium & 3. meth. q. vnica. manitas eſt formaliter animalitas ſecundũ Sco. in. 5.
diſt. primi. & in. 16. q vſium. & in. 3. metha. q. vnica.
Ratio quia ſubiectũ ſe habet vt totum, ꝑdicatum ve
ro vt pars. Ratio Sco. in. 5. diſt. prima. Quare eſt falſa
eſt hæc, quia in prima ꝑpoſitione denotatur ꝙ hõ
ſit quaſi quoddã ſuppoſitum aĩalis. Et quia ita eſt ex
parte rei vera eſt ꝑpoſitio. In ſecunda vero propoſi
tione denotatur ꝙ humanitas eſt quoddã ſingulare
aĩalitatis, & quum hoc nõ ſit verũ ex parte quia ſin-
gulare eius eſt hæc animalitas: non aũt hæc humani
tas. Ideo hęc ꝑpoſitio redditur falſa. Ratio aũt Sco.
in. 16. q. vſium, quare eſt falſa eſt hæc, quia in prima ꝑ
poſitione ꝑdicatur concretũ per modũ totius. In ſe-
cunda aũt ꝑdicatur abſtractũ per modũ partis. Et qa
vt ſic non põt vere ꝑdicari niſi de ſeipſa quia ſecun-

dum Auic. Equinitas eſt tm̄ eqnitas.i.tm̄ predicatur Auic.
de ſeipſa, qa vt ſic non cōcernit inferiora ſed bene in
cōcreto, pōt ēt dici ꝙ prima eſt vera quia denotatur
animal eſſe immerſum materię. In ſecunda vero per
notatur eſſe abſtractum ab omni eo quod poteſt eſſe
intrinſecum & ſimiliter diciendum eſt de ſimilibus.

Circa primū modum dicēdi. Nota ad hoc ꝙ ali
qua ꝓpoſitio ſit in primo mō dicendi ꝑ ſe tres
cōditiones requirūtur ſcd̄m Sco. 3. diſ. tertii. q. 1. quaꝝ
prima eſt ꝙ ſubiectū includat p̄dicatum directæ vt Sco. 3. di
hō eſt animal, vel indirectæ & reductiue vt iſtæ ani ſti. 3. q. 1.
mal eſt homo, animal eſt rōnale, animal rōnale ē ho
mo, & ſic de ſimilibus, vel ſi non includit penes vnā
partem: ſaltem penes aliam. Quod dico ꝓp iſtam ꝓ
poſitionem xp̄s eſt hō quæ eſt in primo mō dicendi
per ſe, qa licet ſub̄m vt ſignificat exn̄s in natura diui
na nō includat p̄dicatū, nec ꝑ cōſequens ſit ꝓpoſitio
ꝑ ſe nec ꝑ accn̄s logicæ loquēdo, ſed eſt p̄dicatio ſub
ſtantialis, tn̄ vt ſignat exn̄s in natura humana ſub̄m
includit p̄dicatū. Et vt ſic eſt in primo mō dicēdi ꝑ
ſe. Et ſimilr̄ iſta eſt primi modi album eſt coloratum
ſcd̄m Sco. 13. q. quoli. art. 2. Quia licet vt ſignat ſub̄m
non ſit in primo modo bene tn̄ vt ſignificat formā, Scot. 13.
qa vt ſic p̄dicatū eſt de eſſentia ſubi. & hoc nō eſt in q. quoli.
cōueniens ēt in via phi: qa ſcd̄m Ariſt. 5. phiſ. in p̄n. articu. 2.
& c. 6. eiuſdē tex. 44. nō ē incōueniēs illud qd̄ ꝑ accn̄s
p̄dicatur de toto ꝙ cōueniat parti ꝑ ſe cuiuſmodi eſt Ariſto. 5
in ꝓpoſito. Scd̄a conditio ꝙ ſubiectum ſupponat de phiſ. c. 6.
terminate. Tertia ꝙ ſit neceſſaria vnio extremoꝝ v3 pricip ni
ꝙ vniātur ꝑ ſe non aūt inter ea ſit vnio ꝑ accn̄s, quē
admodū eſt inter eſtrema huius ꝓpōnis hō eſt albus

ob quā rem eſt pdicatio per accñs. Et quando ſic eſt,
Scot. xi. di. 4. q. 1. non eſt per ſe, ſecundum Scot. xi. di. quarti. q. prima. Si modo eſſet pdicatio a formis ordinatis, licet talis ppoſitio nō eſſet primi modi per ſe, bene tñ eſſet ſecundi modi ſecūdum doctorem in loco dicto vt iſta ſupficiatus eſt coloratus. Quæ eſt in ſecundo mō, & iſta ſuperficies alba eſt alba eſt primi modi penes primam cōditionem ſecundum Sco. 3. diſt. ſecundi. q. 6.
Sco. 3. diſti. 2. q. 6. Eſt. n. primi modi vt ly per ſe determinat inhærentiam quę eſt reſpectus fundatus in prędicato & terminatus ad ſubiectum ſecundum Scot. 13. q. primi.
Scot. 13. di. primi p hiera. & eſt ſenſus q inhærentia quā pars accidentalis pdicati dicitur de parte accidentali ſubiecti eſt perſeica ideſt neceſſaria vnio vnius cum altero, Immo neceſſaria incluſio. Non autem eſt primi modi vt ly per ſe determinat inherens. i. pdicatum quia tunc ſenſus eſſet q pdicatum eſſet ens per ſe. Non dico per ſe. i. ſuba ſed per ſe. i. nō per accidēs quod eſt falſum. Idē dico de iſta hō albus eſt coloratus quæ ſecundū Sco.
Sco 7. diſti. 3. q. 1. in. 7. diſt. tertii. q. 1. non eſt oīno p accñs ergo aliquo modo eſt p ſe perſeitate primi modi. Similr iſta homo albus eſt aīal, eſt in primo modo, & hoc ſi aīal cōparatur ad partem ſubiecti. ſ. ad hoīem, Si vero cōparetur ad totū ſubm non erit per ſe ſed per accidens, Quando ergo pdicatum eſt cā ſubiecti quantum ad eſſe eſſentialr, ſiue pdicatum ſit cōcretum ſiue abſtractum, exemplū primi hō eſt animal, exemplū ſecundi humanitas eſt entitas. Talis propoſitio eſt in primo modo dicendi per ſe & ideo ly per ſe. In primo modo tm valet ſicut eſſentialr. Rurſus nota q ſi ppoſitio in qua pdicatur tota diffinitio habeat dici q

ſit

ſit primi modi, oportet ꝙ ſit diffinitio qd rei pure quidditatiua & data per intrinſeca. Si aũt eſſet diffinitio quid nois vt iſta homo dicitur ab humo nõ eſt in aliquo modo per ſe. Notanter ẽt adiunxi pure qd ditatiua. Quia iſta nõ eſt per ſe primi modi, vacuum eſt locus corpore priuatus, quia ſubm quum nihil ſit, non põt includere pdicatum, & tñ tota diffinitio vacui pdicatur de vacuo ſimilr dicendũ eſt de diffinitione generis & aliis ſimilibus q̃ non ſunt pure qdditatiue, ſed additamẽtales. Non immerito ẽt ſubiunxi. Data per intrinſeca, quia iſta nõ eſt primi modi homo eſt aĩal riſibile quum ſit deſcriptiua & nõ per itrinſeca data & hoc reſpectu riſibilis. Quum poſtea dicitur vel ps diffinitionis ſupple tu in recto vel I obliquo, in cõcreto vel in abſtracto exemplũ primi, homo eſt animal hõ eſt rõnalis triangulus eſt ex lineis vel linea eſt ex punctis: vel homo eſt ex corpore. In abſtracto modo vt iſta hõ eſt ex animalitate. Sed contra hoc arguitur ſit termini diuerſoꝝ predicamẽtorum non pdicantur de ſe inuicem in recto nec in obliquo in primo modo dicendi per ſe: ſecundum Ariſto. Sed triangulus eſt de pdicamento qualitatis, linea vero de predicamento quantitatis. ergo pdictę ppoſitiones non ſunt primi modi. Dico ꝙ dictũ Ariſto. habet veritatem qñ vnum põt eſſe, vel ſaltẽ poteſt concipi ſine alio cuiuſmodi nõ eſt in propoſito. Ideo nihil ad. B. Nam triangulus non poteſt eſſe, nec poteſt concipi ſine lineis. Et idem dico de linea ſunt enim principia ſine quibus. Et ſi pars diffinitionis non predicatur de diffinito, ſed aliquid incluſum in eis: nil minus erit primi modi vt iſta homo ẽ ens,

& ſic de cōſimilibus.Et quū dicitur vel ſupius de ſuo inferiori.Cōtra hoc arguo ſic.Dicēdo binarius eſt numerus p̄dicatur ſupius de inferiori, & tñ nō eſt in primo mō, ergo &c.Diſtingo vel tu accipis numerū pro numero abſoluto qui eſt ſpēs quātitatis diſcrete.quē ſic diffinit Ariſto.in p̄dicamētis.ca.de quātitate.Numerus eſt multitudo ex vnitatibus aggregata, vel tu intelligis de numero reſpectiuo, & ſic nego ꝙ p̄dicatur ſupius de inferiori,quia talis nō eſt ſupior niſi per accñs,& vt ſic cōcedo ꝙ talis ꝓpoſitio nō eſt primi modi, ſi aūt de abſoluto dico ꝙ eſt in primo mō quia talis eſt ſupior ad binariū,de gradibus aūt iſtius primi modi, dico ꝙ aliud eſt loqui de iſtis gradibus penes ordinē naturæ, & aliud penes ordinē pfectionis.Si attendatur ordo naturæ, dico ꝙ in primo gradu eſt illa ī qua ſupius p̄dicatur de inferiori. In ſcđo qñ pars materialis p̄dicatur de diffinito.In tertio qñ pars formalis.In quarto qñ tota diffinitio.In quinto qñ idē de ſeipſo.Si vero inſpiciamus ordinē pfectionis, dico ꝙ illa in qua idē predicatur de ſeipſo eſt in primo gradu.Et rō eſt hęc qa p̄dicatū eſt idē formaliter ſubō idēptitate mutua, nec nō idēptitate ex natura rei.Diſtinctū tm̄ rōne, & quum p̄dicta idēptitas nō reperiatur inter p̄dicatū & ſubm̄ alicuius ꝓpōnis primi modi a prędicta.Seqtur ꝙ eſt in primo gradu, tamen potius dicendum ꝙ non eſt in aliquo gradu, immo nec in aliquo modo dicendi, quia Ariſt.ibi ſolum facit mentionē de ꝓpoſitionibus realibus cuiuſmodi nō eſt illa in qua idē de ſeipſo p̄dicatur. In ſecundo āt gradu eſt illa ī qua p̄dicatur pars formalis. Et qñ auctor dicit ꝙ in ſecundo gradu eſt illa in qua

Ariſt. in p̄dica.c. de q̄tita.

modus intrinſecus pdicatur de eo cuius eſt modus. Dico q hoc ſolū eſt verum ſecundū opinionem tenē tium modū intrinſecum eſſe de quidditate conſtituti vt tenet Landulphus & multi alii, ſecūdum autem Sco.nō eſt verum.Poſſet ēt concedi q aliqua ppoſitio in qua pdicatur modus ītrinſecus q eſt in primo modo non quidē abſolute, ſed bene reſpectiue videlicet reſpectu modorum ſequentiū. Cuiuſmodi ſunt paſſiones, vel quaſi paſſiones reſpectu autem præcedentium ipſum modū intrinſecum cuiuſmodi ſunt pdicata eſſentialia non erit in primo modo. Et quū primus modus intrinſecus ſit infinitas, ſecundū Sco. 5.q.quolib.&.8.diſt.primi. Iccirco, Deus eſt infinitus erit ſimpliciter prima in genere modoꝝ, & per conſequens reſpectiue vt declaratū eſt erit primi modi. Si āt cōparetur pdicta propoſitio ad aliquam in qua aliqđ eſſentiale pdicatur de deo nō erit in pmo mō Et poſito caſu q eſſet in primo mō eſt in fine primi modi ſcđm aliquos & in capite ſecundi. Si aūt inferatur eſt in calce primi modi per te, ergo infinitas eſt de qdditate negatur cōſequentia, qa hoc ſolū habet veritatē de his q ſunt in aliis gradibus dempto vltimo. Si adhuc inferatur eſt in capite ſecundi modi p te, ergo infinitas dicit aliam formalitatē ab eo cuius eſt modus. Dico q hoc non eſt verū de his quæ ponuntur in primo gradu ſecundi modi dicēdi per ſe, quia talia non dicunt aliam formalitatē a ſuis ſubiectis. ſed bene verum eſt de his quæ ponūtur in aliis gradibus ſecundi modi. In tertio autem gradu erit illa propoſitio in qua pars materialis prædicatur de conſtituto. Sco. 5.q. quoli. & 8.diſt.1.

CIrca ſecundum modũ dico ꝙ ad hoc ꝙ aliqua ꝓpoſitio ſit, ſecundi modi ſecundũ Sco. vbi ſupra tres aliæ cõditiones requiruntur. Quarum prima ꝙ ſubiectum cadat in diffinitione p̄dicati. Secunda ꝙ ſubiectũ ſupponat determinate. Tertia ꝙ p̄dicatum egrediatur ex principiis eſſentialibus ſubiecti vt inquit Scot. 3z. Sco. 32. q. vſtium. Ob quam rem iſta ſecũdum Scot. xi. q. vſtium diſ. quarti. q. 1. Homo ſuperficiatus eſt coloratus eſt ꝑ Scot. xi. ſe ſecundi modi. Ratio fundamentalis Scot. eſt illa di. 4. q. 1. quã adduxi ſupra declarando tertiã conditionem ꝑtinentem ad primũ modum. Et iſta eſt ſecũdi modi albũ albedine eſt ſimile ſecundũ Sco. 5. di. primi. q. 2. Sco. 5. di Quia ꝓprium eſt qualitati ſecundum eam ſimile vel ſti. 1. q. 2. diſſimile dici. Et ita dico de aliis ſimilibus. Et aduerte ꝙ gradus iſtius modi non rectæ aſſignãtur ab aucto re in tex. quia aſſignãdi ſunt, primo penes ea quæ ſũt intimiora. Ob quam rem quum modi intrinſeci ſint intimiores paſſionibus, ideo in primo gradu erunt iſtę Deus eſt infinitus, Deus eſt exiſtens & ſic de aliis in quibus modus intrinſecus p̄dicatur. In ſecũdo gra du aĩal eſt ſenſibile. In tertio hõ eſt riſibilis. In quar to hõ eſt diſciplinabilis, & ſic de aliis ſiſibus. In quin to illa in qua relatio informat fundamentum, quia ibi ſuppoſitũ dicitur relatũ per ſe ſecundo modo, vt Sco. 5 di inquit Sco. 5. diſt. primi. & per conſequens iſta ſor. ſe ſti. p̄mi. cundum albedinem eſt ſimilis Platoni erit ſecundi modi. Ratio fundamentalis eſt quia proprium eſt qualitati ſecundum eam ſimile vel diſſimile dici, ſuc ceſſiue eſt illa in ſexto gradu in qua paſſio p̄dicatur de ſubiecto, & hic accipitur ꝑ ſe vt diſtinguitur cõtra aggregatum per accidẽs, & ſic patet quãtum ad hoc.

CIrca tertium modum qui potius appellãdus eſt modus eſſendi q̃ dicendi. Dico ꝙ ad hoc ꝙ ali qua propoſitio ſit per ſe iſto modo requiruntur tres conditiones. Quarum prima ꝙ predicatum non habeat cauſam in ſubiecto intrinſece. Secunda ꝙ ſubiciatur illud, quod ſecundum ſui naturam natum eſt ſubici. Tertia ꝙ ſubiectum ſit ens per ſe & ſingulare & nullo modo ſit ens in alio nec cõmune & ſic patet qualiter accipitur ly per ſe hic videlicet vt diſtinguitur contra ens in alio, & tantum valet hic per ſe ſicut ſolitarie. Et per conſequens iſta erit in iſto modo ſortes eſt. Ad Mauritium aũt quærentem in margine nunquid. Secunda ſubſtãtia ideſt propoſitio in qua predicatur eẽ de ſecũda ſuba vt iſta hõ eſt ſit in tertio modo. Dicendum ꝙ per accidẽs eſt in iſto mõ pro quãto, ſecunda ſubſtantia exiſtit exiſtẽtia primæ ſubæ, & per conſequens per ſe in nullo modo eſt.

CIrca quartum modum qui potius appellandus modus cauſandi q̃ dicẽdi. Dico ꝙ ad hoc ꝙ aliqua propoſitio ſit in iſto modo quatuor conditiones requiruntur. Prima ꝙ predicatum ſit extra ſubiectũ. Secũda ꝙ in ſubiecto explicite exprimatur cauſa pre dicati quantum ad eſſe in tali propoſitione vt inquit Cõmenta. ſuper ſecundo de anima cõment. 67. Tertia ꝙ in ſubiecto includatur proxima ratio inhærentiæ predicati cum ſubo. Quarta ꝙ pp talẽ inhærentiã ꝑpoſitio nõ ſit neceſſaria. Sed cõtingens & ſic patet dña q̃ eſt inter primũ modum & ſcdm. Quia in ſecundo modo dicẽdi nõ exprimitur explicite cã ꝑdicati vt dicendo hõ eſt riſibilis nõ exprimitur aĩal rõnale qđ eſt cã ꝑdicati. Inſuper in ſecundo modo ex

Cõment. ſuper. 2. de ala.

proxima rõne inherentiæ p̃dicati cum ſubiecto nõ ſequitur propoſitio contingens ſed neceſſaria, hic autem ſequitur contingens & per ſe. In iſto quarto mõ accipitur per ſe vt tãtũ valet ſicut p̃ciſe, q̃a ſubiectũ eſt cauſa p̃ciſa totalis & adequata ipſius p̃dicati, quũ inquit auctor ꝙ ꝓpoſitiones in quibus inferiora de ſuis ſuperioribus p̃dicantur non ſunt per ſe arguitur ſic, bene ſequitur non ſunt per ſe: ergo per accidens,

Scot. xi. q. vſium licet poſſet dici ꝙ iſte modus arguendi eſt contra cõmunem modum loquendi, vt inquit Sco.xi.q.vniuerſalium. Tamen aliter reſpondeo, & dico ꝙ aliqua ꝓpoſitio dici per accidens contingit quattuor modis

Ariſto.1. poſter. ſecundum Ariſto.primo poſteriorum. & Sco. primo modo, quando accidẽs p̃dicatur de ſubiecto vt iſta homo eſt albus. Secundo modo econuerſo. Tertio modo quando accidens de accidente: vt album eſt muſicum. Quarto modo quãdo inferius p̃dicatur de ſuperiori. Et licet p̃dictæ ꝓpoſitione .ſ. in quibus inferius predicatur de ſuperiori ſint per accidẽs, tamen ſunt neceſſarie, vt inquit Auctor in lr̃a, ſed contra bene ſeq̃tur ſunt neceſſarie, ergo per ſe ꝓbo conſequentiam. Nam Ari.primo poſte.tex.10.infert demonſtrationem eſſe ex ꝓpõnibus ꝑ ſe q̃ ex ꝓpõnibus neceſſariis: Dico ꝙ Ariſt.nõ ſic infert: ſed ecõtra rio vꝫ demr̃atio eſt ex ꝓpõnibus ꝑ ſe, ergo ex ꝓpõnibus neceſſariis. Ex quo ſeq̃tur cõtra Thomiſtas tenentes ꝓpoſitiones quarti modi ingredi demonſtrationem ꝙ male dicunt, quia non oẽ per ſe eſt neceſſarium, patet quia ꝓpoſitiones quarti modi ſunt per ſe, & tamen ſunt contingentes. Seq̃tur etiam ꝙ non oẽ neceſſarium eſt per ſe: q̃a iſte ſunt neceſſariæ. Aial

eſt homo, & aliquod animal eſt homo, & ſic de aliis ſimilibus, & tamen non ſunt per ſe, ſed per accidens: vt declaratum eſt ſupra. Sunt.n. neceſſarie pro quāto non ſolum p̄dicatum non poteſt eſſe ſine ſubiecto, ſed etiam non pōt concipi, & ſic patet qūo p̄dicte ꝑpoſitiones ſunt neceſſarie licet non ſint per ſe ſed ꝑ accidens. Aduerte quum Auctor inqt in quo modo dicendi ſint iſte homo albus eſt homo albus, hō albus eſt hō, dico ꝙ ſecundū Sco. inter ꝓpōnes ꝑ accidens vna eſt magis ꝑ accñs q̄ alia vt iſta ſecundū p̄di ctum.7.met.q.7. hō albus eſt magis per accñs q̄ iſta hō eſt exiſtens: & iſta hō albus eſt exiſtens eſt magis per accñs q̄ p̄dicte, quia vltra exiſtētiam addit aliud videlicet albedinē quæ albedo eſt vere & proprie accidens. Exiſtentia autem non eſt proprie accidens licet large loquendo ſit accidens. Nota vlterius ꝙ ratio in ſe falſa eſt quæ importat contradictionem, ſecundum Ariſto.5.metha.tex.34.cap.de falſo. Sc.7.metha.q.7.

Circa ſecundam regulam in qua loqtur Auctor de conceptu entis per accidens. Aduerte ꝙ cōceptus entis per accñs: & conceptus contingentis nō videtur ꝙ ſint idem quia conceptus huius hō albus eſt magis cōpoſitus q̄ huius contingentis, hō ſedens. Aduerte vlterius circa perſuaſionem primæ regulæ. Dico ꝙ conſequentia nihil valet, quia committitur fallacia accidentis. Arguendo a dicto ſecūdum quid ad dictū ſimpliciter. Et licet arguatur a parte in modo ad ſuum totum ſubiiciendo ipſum totum: tamen conſequentia nulla: quia non obſeruatur vna conditio requiſita inter alias ad recte arguendum in propoſito quæ eſt hæc: quod non arguatur. Cum Ariſt.5.meth.te.34.ca.de falſo

determinatione diſtrahente.Modo quum irrationale ſit talis determinatio, ſequitur ꝙ conſequētia nulla.Ideo merito inquit auctor.Sed omnia illa ſunt falſa, ergo prima ꝓpoſitio ex qua ſequūtur aliæ, & quū inquit, tunc ex vero ſeqneretur falſum, ſupple tu, qđ eſt contra Ariſt.2.prioꝝ.c.2. Vbi inqt ex veris nō ſequitur niſi veꝝ, licet aliquando ex falſis ſequatur, vt ſi dico ſic:omne animal rationale eſt hinnibile, omnis equus eſt animal rationale, ergo omnis equus eſt hinnibilis.Quum dī ſupra a Mau.in margine ꝙ tertia regula quia ex contingenti, ſequitur neceſſarium: ſupple tu, patet dicendo omne currens eſt animal, omnis homo eſt currens, ergo omnis homo eſt animal, quum poſtea inquit Auctor in probatione, ſecūdę, & tertiæ regulæ ꝙ ex neceſſario ſeqretur cōtigēs quod eſt falſum vt ꝓbatum eſt in cōſequentiis adiūge tu ſupple factis exēplificādo ſupra de veritate tertiæ regule.Quū ſucceſſiue inqt ꝙ oēs tales ꝓpōnes ſunt contingentes & non per ſe hoc non eſt veꝝ ad mentem Sco.qa ſecundū ipſum.7.diſt.tertii.q.1.Aliquę ſunt ꝓpoſitiones cōtingentes, quæ tn̄ ſunt per ſe, vt ſunt oēs ꝓpoſitiones quarti modi vt hæc ignis calore calefacit voluntas vult:interemptus interemptione interiit. Tamen Auctor ſaluat ſe dicendo ꝙ intelligit de perſeitate primi vel ſecundi modi. Quū deinde dicit:ſicut refert dicere hō eſt rōnalis, & aīal eſt rōnale, ſupple tu:quia licet ambe ſint ṗdicationes denominatiue a priori, & per ſe tn̄ in prima eſt ṗdicatio directa & qdditatiua, in ſecūda vero indirecta & non qdditatiua, & accipitur hic ṗdicatio denoīatiua, vt coincidit cum ṗdicatione eſſentiali. Non au-

Ariſt.2. prio.c.2.

Sco.7.d. 3.q.1.

tem vt diſtinguitur contra eſſentialē, qa ꝙ quādo ſic diſtinguitur eſt ꝓprie denominatiua vt eſt p̄dicatio huius. Homo eſt albus. Et hæc eſt rō, quare auctor in vltimo gradu collocauit p̄dicationem ꝓprie denoīa tiuam. Et hoc ad denotandū ꝙ non ꝓprie accipit p̄dicationem denominatiuam. Et per hoc patet reſpō ſio ad Mauritiū, qui dicit in margine ꝙ quartus gradus deberet eſſe primus. Quando etiam in margine q̄rit vtrum iſta deus eſt homo ſit formalis denomitiua, dicitur ꝙ non: ſed eſt p̄dicatio ſubſtantialis ſecundum Sco. 7. diſt. tertii: & per conſequens, nec per ſe, nec per accidens, quum ſucceſſiue dicit ꝙ refert dicere: deus eſt infinitus, & eſſentia eſt infinita, & ens eſt infinitum, ſupple tu, quia duæ primæ ſunt identice actualiter. Tertia vero tantum permiſſiue & potentialiter. Nota ꝙ in iſta eſſentia diuina eſt bonitas vtrunqꝫ extremū eſt actualr̄ infinitum, quia infinitas idēptificat ſibi omnia realr̄, quæ ſibi attribuuntur. In iſta aūt eſſentia diuina eſt paternitas, tantum alterū extremoꝝ eſt formalr̄ infinitum, videlicet eēntia: paternitas aūt non: quia nulla relatio in diuinis eſt formaliter infinita ſecundū Sco. in. 5. q quoli. Et aduerte ꝙ infinitas cōpetit entitati non ratione ꝑmiſſiōis, quia ſi ſic ēt competere aīali, ſed cōuenit entitati rōe transſcendentiæ: quum poſtea loqr̄ de p̄dicatione concreti de concreto, & abſtracti de abſtracto, & dicit ꝙ non poteſt p̄dicari abſtractum de concreto, ſupple tu, quia talis p̄dicatio eſſet falſa, vt patet de iſta, hō eſt humanitas: nec concretum de abſtracto, qa etiam iſta eſt falſa: humanitas eſt homo. Ratio autem falſitatis primæ eſt, qa pars ſumpta per modū partis p̄di-

Sc. 7. diſt. tertii.

Scot. I. 5. q. quol.

catur de toto.Ratio falſitatis ſecundæ, quia totum ſumptum per modum totius p̄dicatur de parte ſumpta per modū partis.vel melius poſſet dici, ꝙ ideo ſunt falſe:quia in eis iucluduntur duo modi ſignificandi oppoſiti, videlicet modus ſigandi in concreto. Et modus ſignificādi in abſtracto, q modi falſificant ꝓpoſitiones ſecundū Sco.in ſua gram.ſpeculatiua & in.16.q.vniuerſalium ſoluendo quartū argumentum principale.Nota q̄uo ea quæ dn̄r ab Auctore de cōcretis & abſtractis habeant veritatem, & dico ꝙ valet conſequentia, arguendo iuxta regulam Scoti quā ponit in.1.q.vniuerſalium &.10.&.16.eiuſdē, necnon in.10.q.ante p̄dicamentorum.& in.13.q.quolibe.vbi ex diffinitione beati ab Augu.aſſignata.13.de tri.inquit Sco.per te Auguſti.Beatus eſt qui habet qcqd vult & nihil mali vult infert Sco.hanc conſequentiā ergo beatitudo eſt habitio conſequens eſt falſum:ergo & antecedens quod eſt tua diffinitio, conſequentia patet:quia quando arguitur a cunctetis ad abſtracta cuiuſmodi ſit in propoſito valet conſequentia.Dico ꝙ regula Sco.eſt bona & infallibilis ſi obſeruātur limitationes pertinentes ad talem regulam quas tangām.Dico ꝙ valet a concretis non quidem ſubſtantialibus quia in ipſis conſequentia nulla:patet dicendo hō eſt aīal ergo humanitas eſt aīalitas, conſequēs eſt falſum & conſequentia, ſed valet in accn̄talibus finitis limitatis non deſperatis, adiectiue tentis eſſentialr̄ ſubordinatis, & ꝙ in ipſis concretis ſit prædicatio eiuſdem p̄dicamenti & per ſe.i.ꝙ antecedens ſit propoſitio primi modi.Et ꝙ arguatur affirmatiue ad abſtracta non vltimata omnibus prædictis ſeruatis re

Sco.i ſua grā.ſpec. & in.16. q. vl̄ium

Sco.i vl̄i bus & in an̄ p̄dic. &.13.q. quolibe.

gula eſt optima. Notáter dixi finitis quia in diuinis non valet:patet dicendo deus eſt bonus,ergo deitas eſt bonitas quia ſunt idētice vere. Dixi limitatis, qa in tranſcendentibus nihil valet propter eorum nimiam cōmunitatem,patet dicendo ens eſt bonum, ergo entitas eſt bona dixi non deſperatis quia in tali bus non valet,patet dicendo homo eſt equus, ergo humanitas eſt æquitas,dixi adiectiue tentis,quia vti ſic ſolam qualitatem ſignificat, vt inquit Io.de magi ſtris ſuper p̄dicamenta.c.de ſubſtantia & Io.de mõte ſuper ſuppõnes.c.de copulationibus.Et iſto modo accepit Ariſt.in p̄dicamentis.c.de ſubſtantia quando dixit album ſolam qualitatem ſignificat, quia ſubſtā tiue ſumpta:videlicet ipſa concreta ſignificāt duo, videlicet formam de principali ſignificato. De conno tato autem ſubiectum ſecundum Sco.12. diſti.quarti q.1.Dixi eſſentialiter ſubordinatis quia ſi nõ ſic ſunt non valet,patet dicendo albū eſt dulce,ergo albedo eſt dulcedo,& tamen valet album eſt coloratum, ergo albedo eſt color qa ſunt eſſentialr ſub ordinata: dixi ꝙ in ipſis concretis ſit p̄dicatio eiuſdem p̄dicamenti,quia ſi ſit diuerſoꝝ p̄dicamentoꝝ non valet, patet ſic dicendo.Pater eſt albus: ergo paternitas eſt alba.Et tamen valet,grãmaticus eſt ſciens, ergo grá matica eſt ſcia.Dixi ꝙ eſſet ꝑpoſitio primi modi, & ꝙ affirmatiue arguatur,quia negatiue arguendo antecedens non eſſet ꝑpõ primi modi,quid āt ſit concretum.Dico ꝙ eſt illud quod ſignificat formā accidentalem de principali ſignificato: de connotato au tem concernit ſubiectum in quo eſt talis forma:vt inquit Sco.12.diſt.quarti.q.1. Quid autem ſit vltima

Ioan. de magi. ſu per p̄dicamē. c. de ſuba.

Sc.12.di. 4.q.1.

Sc.12.di. 4.q.1.

abſtractio & non vltia:vide inferius vbi declaratur iſ la regula Sco.quando ſubiectum eſt vltia abſtractiōe abſtractum.Et quia aliquis poſſet dicere cōtra declarationem de concreto,arguo ſic Muſicū eſt concretū accidentale,& tamen non habet duplex ſignificare, vt inqt Sco.15.q.vniuerſalium, ſoluendo ſecundum argm̄ principale,ergo falſum ē quod dixiſti. Dico ꝙ concretum accidētale poteſt capi tribus modis, vno mō fuudamētaliter.i. pro ſubiecto tantū, & ſic tantū ſignificat ſubſtantiam. Secundo modo formaliter.i. tantum pro forma accidentali,& ſic ſolum accidens ſignificat.Tertio modo pro aggregato,& ſic ſignifi cat duo.Vnum de principali ſignificato.Et aliud de cōnotato.Et de iſto intellexi in diffinitione ſupius aſſignata.Quare aūt conceditur iſta eſſentia eſt generatio,& tamen non iſta eſſentia generat. Simiſr iſta conceditur eſſentia eſt ſpiratio,& tamē non iſta eēntia diuina ſpirat.Ratio Sco.eſt.5.di. primi.& Franci, eadem diſt.q.1.Ex eo quoniam quo & quod ex oppoſito diſtinguntur,& p conſequēs illud quod eſt quo non poteſt eſſe quod.Quum ergo ſenſus iſtaꝝ ppoſitionum eſſentia generat vel ſpirat,ſit ꝙ eſſentia eſt quod:redduntur falſe:imo hæretice quia eſſentia nō poteſt ſupponere pro patre neq; pro filio. Quū autē ſenſus iſtarum eſſentia eſt generatio:eſſentia eſt ſpiratio,ſupple actiua,ſit ꝙ eſſentia eſt quo & ita eſt:ideo redduntur vere.At dices contra illud quod dixiſti iuxta mētem Sco.videlicet quod impoſſibile eſt ꝙ aliquid ſit quo & quod,Et arguo ſic anima intellectiua vnica & tñ ē quo,& qđ ergo &c.Probatur ātecedēs nam vt eſt corpori vnita eſt quo homo intelligit. Se

Scot.15.q.vlium

Sco.5.diſtin.i. Et Frā.eadē diſtin.

parata vero eſt quod reſpectu intellectionis:ergo idē poteſt eſſe quo & quod ſine repugnantia quodē cōtra Sco.ergo &c. A ſimili de eſſentia diuina.Nego ſimilitudinem quia anima ideo eſt quod quia eſt ſeparata a corpore:quum autem eſſentia non poſſit ſeparari a deo, ſequitur ꝙ ita ē quo:ꝙ nullo modo poteſt dici quod contra illud quod dictum eſt ſupra, videlicet ꝙ eſſentia diuina non poteſt ſupponere pro patre neqꝫ pro filio.Sco.in.5.diſt.primi.q.1.Concedit iſtā eſſentia diuina eſt pater eo ꝙ eſſentia ſignificat perſonam, cuius eſt paternitas.Modo arguo ſic eſſentia diuina pro eo ſupponit quod ſigt, ſed ſignificat patrem per Sco.ergo.ſupponit pro patre quod ē contra dictum ſupra.Ad hoc dico ꝙ pater ſecundū Sco. in.5.diſt.primi.Poteſt ſummi duobus modis, videlicet ſubſtantiue & adiectiue: primo modo concedit Sco.propoſitionem prædictam eſſe veram: videlicet iſtā:eſſentia diuina eſt pater.i.eſſentia eſt quo: pater eſt, & vt ſic ſignificat primam perſonam abſolute.i. ſine dependentia ad filium, & ſic idemptice ſupponit pro patre.Formaliter autem non. Secūdo modo acc piendo patrem pater ſignificat potentiam generatiuā inexiſtentem ipſi patri pro qua eſſentia non ſupponit:ideo nihil contra dictum Sco. Et aduerte ꝙ per patrem adiectiue ſumptum intelligo patrem pro formali, & non dicitur adiectiuum eo ꝙ delinetur per tres voces, ſed quia vt ſic ſignificat paternitatem adiacentē ipſi patri:& per patrem ſubſtantiue itelligo patrem pro ſubſtracto quemadmodum in creaturis aliquis homo dicitur pater:& ſic patet quo modo habeat intelligi regula Sco.

Sco.5.diſt.i.q.i.

Sco.5.diſtin.i.

Sco.5.di ſti.1.q.1.

Circa regulam Sco. in.5.diſt. primi.q.1.dico ꝙ ꝑ vltimam abſtractionē Sco.non intelligit illam quæ fit in ſecundis intentionibus quæ eſt vltima ſimpliciter vt bene declaratur a Fran.de May. Sed intelligit vltimá quæ fit ſtando infundamentis,pro cuius notitia,dico iuxta Sco.opi. ꝙ in concretis ſubſtantialibus fit tm̄ vna.ſ.a ſuppoſito vt puta ab illo & ab illo homine abſtrahitur humanitas quæ eſt vltima in fundamentis.Sed vlterius ꝓcedendo videlicet in ſecundis intentionibus ingrediēdo vltima erit iſta qdditas humanitatis.In accidentibus vero ſupple abſolutis fiunt due videlicet a ſubiecto & a ſuppoſito, a primo vt ab hoc albo abſtrahitur albedo,q̄ ē vltima ſtando in fundamentis,ſecunda aūt.ſ.a ſuppoſito vt puta ab hac albedine abſtrahitur quidditas albedinis.In accidentibus aūt reſpectiuis fiunt tres, prima a fundamento vt puta ab iſto homine qui eſt pater abſtrahitur potentia generandi quę eſt fundamentū generationis, ſecunda a ſubiecto vt a potentia generandi abſtrahitur pater,tertia a ſuppoſito vt ab iſto patre abſtrahitur paternitas quæ eſt vltima infundamentis. In ſecundis autem intentionibus a paternitate abſtrahitur quidditas paternitatis. Et quia aliquis poſſet dicere ſecūdum iſtum modum declaratum dicam ꝙ etiam in ſubſtantialibus fiunt tres abſtractiones. Quia ab iſto homine, & ab illo abſtrahitur homo in ſe ab homine humanitas,ab humanitate quidditas humanitatis.Dico ꝙ licet ſint tres ſecundum numerum tamen primæ duæ ſunt vna ſecundum genus.Quum enim omnes ſint a ſuppoſito tam in fundamentis q̄ in ſecundis intentionibus.

Ideo reputantur vt vna. Tria enim ſunt genera abſtractionum videlicet a fundamento. A ſubiecto, & a ſuppoſito & ſic patet. De qua abſtractione vltimata intelligatur ſubiectum regule. Aduerte vlterius ꝙ Sco.non intelligit de ſubiecto ſubſtantiali ideſt regula non habet veritatem ſtando in pdicamento ſubſtantię, patet quia ſubiectum iſtius deitas eſt pater eſt vltimate abſtractū. Et tamen ꝓpoſitio non eſt primi modi ſimiliter iſta humanitas eſt animalitas non eſt primi modi immo falſa vt declaratum fuit ſupra adducendo rōnem fundamētalem falſitatis eius. Nec etiam habet veritatem vbi ſubiectum aliquid addit vltra predicatum, ideo iſta eſt falſa humanitas eſt animalitas & rationalitas, qa humanitas vltra animalitatem & rōnalitaem addit tertiam entitatem, & qa aliqnis poſſet dicere contra Auerois ſuper.7.metha. cōmento.20.dicit. Iſtam eſſe veram ſortes nil aliud eſt niſi animalitas & rationalitas ergo &c. Dico ꝙ verum eſt integratiue & conſtitutiue non autem formaliter. Immo ſic formaliter ſumptus importat tertium conſtitutum ex partibus. Et ita dico de alia ſupradicta propoſitione, & hæc dicta quantum ad declarationem ſubiecti prædictæ regule. Cōmen. ſuper. 7. meth.cō men.20.

Circa declarationē pdicati. Dico ꝙ Scot.qñ dicit & pdicatū nō eſt aptū natū pdicari niſi formaliter, nō vult dicere formal̄r.i.in recto vt exponunt aliq, ſed p formal̄r intelligit denoīatiue.i.p modum denoīantis ſiue adiacētis, ſeu quaſi accidētis informātis, & hoc dupl̄r videlicet eſſential̄r vel accidental̄r & in cōcreto. Notanter dicit formaliter qa per iſtā particulam ſoluitur iſta iſtātia deitas eſt pater in qua Error aliquorum

ſubiectum eſt vltimate abſtractū, & ꝑdicatum nō eſt aptum natum ꝑdicari niſi formalr. Tamen ꝓpoſitio non eſt primi modi vt ēt dictū eſt ſupra. Dico ꝙ pre dicatum ꝑdicatur idēptice & non formalr. Ideo non eſt in primo modo. Notanter ēt adiunxi & in cōcre to. Quia per illā particulam ſoluuntur iſtæ inſtantiæ eſſentia eſt bonitas eſſentia eſt iuſtitia, & ſic de aliis ſimilibus. In qbus predicata nō ſunt apta nata ꝑdi cari niſi formaliter, & tñ ꝓpoſitiones non ſunt primi modi, quia ꝑdicata ſūt abſtracta: & quia aliqs poſſet dicere, quō hoc erit poſſibile in diuinis, videlicet ꝙ ibi ſit ꝑdicatio per modū ad iacentis. Quum ibi non ſit aliquod accidens quod poſſit informare. Dico ꝙ habet veritatē pro quanto talia vt puta bonitas iu ſtitia clementia & ſic de aliis ſimilibus quātum eſt ex parte ipſoꝝ ſunt apta nata informare q̄uis actualiter nō informent. Nō habet ēt veritatem vbi ꝑdicatum eſt terminus priuatiuus, patet iſta n ōē ī primo mō, Paternitas eſt cecitas, nec habet veritatē in terminis ſecundaꝝ intentionum patet quia iſta non eſt primi modi formalitas generis ē formalitas ſpeciei. vel qd ditas humanitatis eſt quidditas animalitatis. Nec ha bet veritatē in reſpectibus fundamentaliter ſnmptis, patet quia iſta nō eſt in primo modo veritas eſt boni tas. Veritas.n.dicit reſpectum ad intellm, & bonitas ad appetitum rōnalem. Similiter iſte, eſſentia diuina eſt bona, eſſentia diuina eſt vera, nō ſunt primi mo di, quia quum tales reſpectus non ſint formales, nec actuales, nōn poſſunt denominatiue ꝑdicari, quum nō ſint diſtincti formalr a ſuis ſubiectis, nec ēt habet veritatē in terminis actum intellectū concernētibus

vel

vel voluntatis ob quā rem. Iſta non erit primi modi eſſentia diuina eſt intellecta vel amata, quia denoīa tiue non poſſunt p̄dicari. Regula Scoti ſit intellecta ac limitata eſt ſolennis pulcherrima, & quaſi infallibi lis. Quum inquit auctor pbando p̄dictam regulam & rō eſt, quia ſubm & predicatum dicunt modos ſignificandi oppoſitos, ſibi inuicē incōpoſſibiles. Nota q̄ alique ꝑpoſitiones ſunt quæ non ſolū ſunt vere rōne modi ſignificandi. Sed ēt rōne eſſentiæ ſigni ficate, vt iſtæ hō eſt animal, hō eſt rōnalis. Alique vero rōne modi ſignificandi tm̄ vt hō eſt albus vel eſt niger. Alique vero rōne eſſentię ſignificate tm̄ vt ſūt ꝑpoſitiones in abſtracto. Modo ad ꝑpoſitum regule vult dicere auctor quum ſub ectum ſignificet in ab ſtracto, & p̄dicatum in concreto. Tales ꝑpoſitiones non poſſunt eſſe vere rōne modi ſignificandi. Ergo erunt vere rōne eſſentiæ ſignificate tm̄. Et ſi ſic tales ꝑpoſitiones erūt in primo modo. Aduerte tm̄ q̄ iſta regula nō valet in diuinis: nec ēt in trāſcendētibus pp nimiam cōitatē ipſoꝝ tranſcendentiū. Et licet in diuinis qn̄ ſubiectum eſt vltimate abſtractū, & p̄dica tum non eſt aptū natum p̄dicari niſi formaliter ꝑpo ſitiones ſint vere idemptice, tm̄ tales non ſunt primi modi. Et idē dico de ꝑpoſitionibus tranſcendentiū, & auctor nō intelligit hic de p̄dicatione idemptica in propria, ſed de propria, quæ fit non ſolū in diuinis ſed ēt in tranſcendentibus. In diuinis fit qn̄ abſtractū p̄dicatur de abſtracto, & ambo extrema actualiter ſūt infinita vt in iſta eſſentia diuina eſt bonitas vel qn̄ alterum extremoꝝ eſt actualiter infinitum. vt in iſta eſſentia diuina eſt paternitas. In tranſcendētibus ve

ro ſit qñ vtrūqꝫ extremū eſt trāſcendens, & ambo ex trema ſint permiſſiue infinita vt dicendo entitas eſt veritas vel qñ ſaltem alteꝝ extremoꝝ eſt permiſſiue infinitum, vt in iſta humanitas eſt entitas. Et in iſto modo accipiendo ꝑpoſitionē identicā non ſolū diſtinguitur cōtra pdicationē denoīatiuam formalem. veꝝ ēt quidditatiuā. Prima videlicet denoīatiua formalis eſt illa in q̄ pdicatur forma accidētalis de ſubo vt in iſta hō eſt albus. Scđa vero eſt illa in qua forma ſubalis pdicatur de formato vt in iſta hō eſt rōnalis. Nota quū inquit Auic. Equinitas eſt tm̄ eqnitas, nec vna nec plures nec vl̄is, neqꝫ pticularis &c. Nil aliud vult dicere niſi ꝙ vnitas nec pluralitas, vl̄itas, neqꝫ pticularitas: cū ſint termini ſecundaꝝ intentionū nō ſunt de qdditate ipſius eqūinitatis, & licet ly tm̄ ſe-

Sco.3.di ſti.1.q.5. cundū Sco.in.iii.di.pmi.q.5. excludat pdicata intentionalia in ꝑpōne Auic. cum ſint extrinſeca reſpectu eqnitatis non tñ intrinſeca vt puta entitas rata, & p cōſequens iſta eſt vera eqnītas eſt entitas rata, & eſt ꝑpō per ſe primi modi. Quū inqt auctor ꝙ noīa ſubſtantiua in diuinis dupl̄r pñt pdicari videlicet qñqꝫ formal̄r, ſupple ꝑprie, & in primo mō dicēdi p ſe vt deitas eſt deitas, qñqꝫ per idēptitatem vt deitas eſt ſapiētia. Quū poſtea dicit ꝙ adiectiua eo ꝙ adiectiua ſunt denoīatiue pdicantur. Iſta rō nō videtur eē ſuf-

Sco.5.di ſti.pmi. ficiens qa ſcđm Sco.in.5.di.primi.pr̄ in diuinis adiectiue tentus pdicatur identice nō aūt denoīatiue. In ſup. ſi adiectiua pdicantur denominatiue, eo qa adiectiua ſunt, hoc eſſet merito forme ſignificate. Modo quū verius forme accñtales ſignificentur p ſubſtractiuā, q̄ per adiectiua potius ſubſtantiua deberēt forma

liter predicari ꝗ adiectiua, ꝙ aũt verum ſit ꝙ veriori modo ſignificentur per noīa ſubſtantiua ꝗ per adiectiua patet. Nam natura albedinis veriori modo importatur per iſtud nomen albedo, ꝗ per iſtud nomẽ album. Ideo dico ꝙ adiectiua formaliter ſolum predicatur non eo quia adiectiua ſunt. Sed quia nõ ſunt apta nata aliter predicari niſi denominatiue. Quum ſucceſſiue inquit & oīa verba. Si intelligit de verbis ſubſtãtiuis habet veritatem in creaturis. Quia iſta eſt ꝓdicatio denominatiua hõ eſt. In diuinis autem nõ eſt ſic, quia iſta eſt per ſe ſecundũ Sco. Deus eſt. Tamẽ dictum eſt ſupra ſuper ꝑſentem articulum quid tenẽdum. Si aũt intelligit de verbis adiectiuis non videtur verꝫ quia tunc iſta eſſet falſa eſſentia diuina mouet intellectum, vt inquit Mauri. in margine quum inqt auctor, quaſi penes ſecundum modum dicendi per ſe, ſupple tu quia ꝓdicantur per modũ qualitatis qualificantis accidentaliter. Sicut enim dicẽdo homo eſt riſibilis: ly riſibile qualificat accidentaliter. Ita etiã dicendo homo eſt albus, homo generat. Bene verũ eſt ꝙ non eodem modo, quia riſibile qualificat neceſſario prædicta autem predicata qualificant contingẽter. Ideo Auctor rectæ loquutus eſt dicẽdo quaſi penes ſecundum modum dicendi per ſe. Quum poſtea dicit quaſi inhærentis ſupple tu, & hoc in diuinis ſecũdum Sco. 8. diſt. primi. q. iii. In creaturis autem abſolute per modum inhærentis quia reſpectu earum ſunt forme accidentales cuiuſmodi non eſt in diuinis, & ſic patet quomodo regula Sco. eſt intelligẽda. Quum loqtur de ſyllogiſmo expoſitorio dico ꝙ ſyllogiſmus expoſitorius eſt cuius mediũ eſt terminus di

Sco. 8. diſti. 1. q. 3.

ſcretus ſeu ſingularis, & vniuoce ſentus, & ē duplex videlicet affirmatiuus & negatiuus, primus cuius q̄libet pars eſt affirmatiua, ſecundus cuius vna negatiua & cōcluſio ad bonitatē quoq; requiruntur tres conditiones. Quaꝝ prima ꝙ mediū ſit terminus ſingularis ob quam rem iſtæ nō eſt bonus, iſtæ hō vel aſinus eſt aſinus, iſtæ hō vel aſinus eſt homo. Ergo hō eſt aſinus, quia iſtæ terminus aſinus pōt eſſe medium & non eſt terminus ſingularis. Secunda ꝙ mediū in altera p̄miſſaꝝ ſit totale extremū: pp quod iſtæ nō eſt bonus, iſtius hominis oculus eſt dexter, iſtius hominis oculus eſt ſiniſter: ergo dextrū eſt ſiniſtrum. Tertia ꝙ ex p̄miſſa affirmatiua in qua ponitur terminus ſingularis ſequatur vna de omni, & ex p̄miſſa negatiua ſequatur vna de nullo defectu cuius iſtæ nō eſt bonus. iſta eſſentia diuina eſt pater: iſta eſſentia diuina eſt filius, ergo filius eſt pater. Et quia inquit auctor ſi fiant Syllogiſmi expoſitorii, vult dicere ꝙ ſi aliqui arguerent contra Scoti regulā per ſyllogiſmū expoſitorium dicendo ſic. Hic pater generat. Hæc eſſentia eſt pater. Ergo eſſentia generat: ſubiectū eſt vltimate abſtractū & p̄dicatum nō eſt aptum natū p̄dicari niſi formaliter, & tñ concluſio eſt falſa, ergo & Sco. regula. Dicitur ꝙ non valet quia deficit, tertia conditio.
Ariſto. 1. prioꝝ. Quum .n. ſyllogiſmus ſcdm Ariſt. primo prioꝝ. c. 26. debeat regulari per dici de omni, vel per dici de nullo, ſic ꝙ p̄miſſe reducātur ad vlem affirmatiuam vel negatiuā. Modo ſi p̄miſſe prædicti ſyllogiſmi reducantur minor erit falſa, videlicet iſta oē quod eſt hæc eſſentia generat. Iſtā & aliam rñſionē aſſignat Mauritius in margine. Nota ꝙ regulari per dici de oī ſolū

conuenit ſyllogiſmus affirmatiuis, & regulari per dici de nullo negatiuis. Quid aūt regulari per dici de omni ſit. Dico ꝙ in tali ſyllogiſmo ſit vna ꝓpoſitio vniuerſalis affirmatiua ſub qua liceat deſcendere tā ſub ſubiecto q̄ ſub p̄dicato. Regulari vero p dici de nullo eſt ꝙ in tali ſyllogiſmo ſit vna ꝓpoſitio vniuerſalis negatiua, ſub qua liceat deſcendere vt dictū eſt. ſ. tam ſub ſubiecto q̄ ſub p̄dicato, licet non eodē mō. Quia ſub ſubiecto, vl̄s affirmatiue licet deſcēdere copulatiue, ſub p̄dicato aūt ſi p̄dicatum eſt contingēs deſcēditur diſiunctiue. Et hoc dummodo nō ſibi addatur aliqd ſignum vel negatio vel relatiuū, vel dictio modalis vel conditionalis, vel reduplicatiua, vel aliquod iſtoꝝ verborum ꝓmitto, debeo, obligor, incipit, deſinit. Quia vnūquodq; prædictoꝝ impedit deſcenſum, ſub ſubiecto aūt ac p̄dicato vl̄s negatiue licet fieri deſcenſus copulatiuus. Et hoc deducto quocunq; impedimento habēte vim impediēdi deſcenſum. Ad declarationem literæ reuertēdo dico ꝙ auctor notanter dicit, filium eſſe de ſubſtātia patris, nō aūt ex ſubſtantia, quia ly ex tm̄ importat habitudinē ad cauſam efficientē. Ideo dicimus creaturam eſſe ex deo, non aūt de deo, quia ly de, denotat duo videlicet originē & conſubſtantialitatem: ob quā rem dicēdo filium eſſe de ſubſtantia patris ly de importat cōſubſtātialitatē, q̄ nō eſt niſi idēptitas numeralis eſſentię. q̄ in pluribus ſuppoſitis nō repitur in creatis, ſed bn̄ i diuinis, & ly pr̄is importat originationē, ex quo ſeqtur ꝙ duæ cōditiones reqruntur ad hoc ꝙ aliqua ſit p̄dicatio eſſentialis. Quaꝝ prima ꝙ denotetur cōſubſtātialitas, Scd̄a ꝙ denotetur originatio. Notāter

etiam vocat hanc p̄dicatione eſſentialē tñ, qa ſupra dixit ꝙ p̄dicatio erat quadruplex: tñ non dixit tñ in aliqua alia, ſed ſolum in vltima, & licet ab Hēnco & Ochā. iſte ꝑpōnes filius eſt eſſentia vel filius eſt eēn-
Sc.5.d.1.q.2. tie concedantur, tñ ſcđm Sco. in. 5. di. 1. q. 2. non debent concedi, quia in p̄dictis ꝑpōnibus ſola conſubſtantialitas denotatur. Et qa ſecunda cōditio deficit. Ideo non concedende. Ad mauriti. aūt in margine dicentem ꝙ a diuiſis ad cōiūncta raro argm̄ valet. quid dicendum. Dico ꝙ veꝝ eſt quotiens non obſer
Ariſt.2. ꝑhier. uantur tres conditiones aſſignate ab Ariſto. 2. phier. Quaꝝ prima ꝙ vnum p̄dicatum accñtale non ſit in ſubiecto per alteꝝ ſed per ſe. i. merito ſui & non merito alterius, defectu primæ partis non valet iſte eſt albus & eſt monachus, ergo nō valet, & tñ valet, iſte eſt hō & eſt albus, ergo hō albus, qa albedo merito ſui eſt in hoīe ſecunda ꝙ talia p̄dicata non p̄dicētur per accn̄s de tertio, nec etiam inter ſe. exemplū primi ſortes eſt cytharœdus & bonus: ergo eſt cytharœdus bonus non valet, quia ambo p̄dicata p̄dicantur per accn̄s de tertio. ſ. de ſor. Si aūt inferatur, ergo cytharhœdus eſt bonus dempto ſor. nō ēt valet, qa ambo p̄dicata p̄dicantur de ſeinuicē per accidens eo ꝙ vnū non ſe habet vt determinatiuum & aliud vt determinās: & tñ valet Franci. eſt aīal & Franciſ. eſt bipes, ergo Fran. eſt aīal bipes, quia non ſic p̄dicantur. Tertia conditio ꝙ vnum p̄dicatorum non includatur in alio, ſiue vna pars p̄dicati in alia defectu cuius non valet pla. eſt homo, & pla. eſt bipes: ergo pla. eſt homo bipes, quia bipes includitur in homine ſicut differentia in ſua ſpecie, ſimiliter non valet petrus eſt ho-

mo petrus eſt animal, ergo petrus eſt homo animal, quia animal includitur in homine, & hæc dixi iuxta mentem Ariſto. Secundum autem Sco. ſuper primo perhiermenias, q. 9. valet arguendo a diuiſis ad coniuncta quando ꝑdicata comparãtur adinuicem, ſi autem comparentur ad copulam conſequentia non valet vt patet in exẽplo de homine & animali. Et aduerte ꝙ hic diuiſa accipiuntur poſitiue. i. inter quæ aliquid mediat, non autem negatiue, Coniuncta vero econuerſo. ſ. inter quæ nihil mediat. Sed quomodo valeat a coniunctis ad diuiſa reſtat dicere. Et dico ꝙ tribus conditionibus ſeruatis: quarum prima ꝙ nõ ſit repugnantia in adiecto. ſ. ꝙ determinatio non ſit priuatiua illius ſignificati cui adiungitur vt ſunt iſte determinationes, mortuus: pictus: opinatus: ob quam rem non valet Mauritius eſt homo mortuus, ergo eſt homo, & mortuus, Secunda ꝙ determinatio non ſit ampliatiua propter quod non valet Antichriſtus eſt homo generandus: ergo antichriſtus eſt homo, & generandus. Tertia ꝙ non equiuocetur de determinatione, ideo non valet: iſte canis eſt pater tuus, ergo pater & tuus, quia aliter tuus accipitur in antecedente & aliter in conſequente. In antecedente denotat hunc canem eſſe genitum ab alio cane, in conſequẽte autem dicit hunc canem eſſe poſſeſſum ab homine, quam inquit Auctor in textu; tamen videtur. Probabilius dicendum ꝙ non: ſupple ſit vera iſta filius eſt eſſentie, Cõmuniter reſpondetur ꝙ ꝓpoſitio Augu. habet veritatem ſi fiat diſtributio extra terminũ ſic. Omne quod eſt eſſentia generat: pater eſt eẽntia, ergo pater generat, ergo filius eſt eẽntie patris, tamẽ

Sco. 1. perhier.

ſi fiat argumentum vt format Maur.in margine nõn ſic faciſt ſoluetur:immo ipſi credentes ſoluere nõ ſol uunt:etiam ſi arguatur extra terminum:quia iſta pro poſitio eſt falſa,omne quod eẽntia generat:ſicut iſta eſſentia gñat,& ſic patet,quid autem ſit diſtributio extra terminũ,& in termino,licet declaretur a Mauri.in margine circa finem iſtius arti.tamen qa facit in ꝓpoſito declaro:vt ipſe declarat.Et dico ꝙ in termino eſt qñ terminus diſtributus in prima ꝓpoſitiõe replicatur.In ſecunda vtputa dicendo ſic omnis homo currit,ergo iſte hõ currit:vel quod eſt ſubiectum pͥme ſit etiam ſubiectum ſecũdæ. Extra terminum autem qñ quod eſt ſubiectum primæ non eſt ſubiectũ ſecundę vt omne aĩal eſt ſubſtantia, ergo leo eſt ſubſtantia Fit etiam diſtributio in numero, videlicet qñ ſubiectum primæ ꝓpõnis diſtribuitur pro pluribus. Et in ſecunda confirmatur cum ꝓ noĩe demonſtratiuo pluralis numeri, vt oẽs homines naturaliter ſcire deſiderant,ergo iſti homines naturalr ſcire deſiderant. Fit etiam extra numerꝫ, videlicet qñ ſubiectum primæ confirmatur in ſecunda cum ꝓ noĩe demonſtratiuo ſingularis nnmeri vt oẽs homines currunt, ergo iſte homo currit. Ad ꝓpoſitum modo quum eſſentia diuina ſit terminus diſcretus, non capax diſtributionis: ideo maior eſt falſa,quia eẽntia diuina eſt vna,& de ſe hæc. ¶ Sed contra hanc rñſionem arguitur ſic, nulla eſſentia diſtinguitur formalr ab eẽntia, paternitas eſt eſſentia:ergo paternitas non diſtinguitur formaliter,hoc regulatur per dici de nullo, & fit diſtributio extra terminum,quia dato ꝙ eſſentia diuina nõ ſit capax diſtributiones. Bene tñ eſſentia in communi.

¶ Ad hoc dico ꝙ non valet quia æquiuocatur de eſſentia. In prima. n. accipitur eſſentia in cōmuni quę eſt quoddā equocum ad eentiā increatā & creatā. In ſecunda autem ppōne accipitur pro diuina tm̄, & ſic patet inſtantia & ſolo quā tangit Maur. in margine. Ad ppoſitum modo ſtæ quum eſſentia ſecundū Augu. ad nihil referatur ſeqtur ꝙ illa ppō filius eſt eē ntiæ non eſt vera, & quia inqt Maur. in margine ꝙ lector poterit tangere multa de natura relatiuoꝝ recurrendo ad gramaticam ſpeculatiuam. Dico ꝙ non eſt ad ppoſitum: quia ibi Sco. loqtur de relatiuis grāmaticalibus, hic autē de logicalibus. Aduerte quū loquitur Auctor de vnitate: quia non intelligitur hic de vnitate logicali, quæ fundatur ſuper vnum logicum, de quo Ariſt. facit mentionē in. 5. metha. tex. 12 ſed de vnitate reali quæ fundatur ſuper vnum reale ſiue ſuper vnitatem realem de qua Ariſt. in. 5. meth. tex. 7. vnitas ordinis eſt illa quæ fundatur ſuper vnionem plurium partium cōcurrentium ad conſtitutionem tertii, vt puta ſuper vnionem partium domus; quæ vnitas differt ab vnitate aggregationis, qa partes domus vltra aggregationem important ordinē, quem non important partes cumuli, quia in eo licet vna pars ſit ſuperior vel inferior, tamen illa quæ eſt in inferiori parte ſituata: non ita eſt de neceſſitate ibi quinetiam poſſit in parte ſuperiori ſituari. Non eſt autem ſic de partibus domus quia fundamētum, ita collocatur in parte inferiori ꝙ non poteſt poni in ſuperiori. Tertia vnitas eſt quæ fundatur ſuper vnionem accidentis cum ſubſtantia: quæ vnitas vltra aggregationem importat informationem accidentalē

Augu.

Ariſt. 5. met. t. 7.

propter quam differt a pdictis vnitatibus. Quarta eſt illa quæ fundatur ſuper vnionem formæ ſubſtantialis cum materia pter quam informationem differt a pdictis. Quinta vnitas eſt illa quæ fundatur ſup idẽ ptitatem relationis & fundamenti ad conſtitutionẽ relatiui vel correlatiui. Nam potentia generandi & paternitas vniuntur, imo idẽtificantur ad conſtitutionem patris pp quã idẽtitatẽ diſtinguitur a pdictis.

Circa primam cõcluſionem huius articuli aduertendum eſt ꝙ identitas formalis accipitur duobus modis: videlicet large & ſtricte. Prima eſt illa quę reperitur inter entia in eadem qdditate conueniẽtia: & ſic ſor. & pla. ſunt eadem formaliter qa conueniũt in humanitate, & ſimiliter homo & aſinus put conueniunt in animalitate: & diffinitio & diffinitum p ut conueniunt in entitate. De iſta non intelligitur cõcluſio: quia talis non eſt oppoſita diſt. formali. Secunda eſt illa quæ reperitur inter ea quæ ſic ſe habent ꝙ vnum includitur in alio: & de eo pdicatur, in primo modo dicendi per ſe, & de iſta hic intelligitur, qa talis opponitur præſenti diſtinctiõi. Sed aduerte ꝙ iſta idẽtitas, de qua intelligitur hic: eſt duplex, videlicet mutua & adequata, alia non mutua & inadequata. Prima eſt illa quæ cadit inter entia quæ adinuicẽ formaliter ſe identificantur ſecundum ppriam idẽtitatem formalem vnicuiq; eorum inexiſtentem. Et iſto modo diffinitum & diffinitio ſunt eadem formaliter, quia ſicut diffinitio eſt eadẽ diffinito, vt puta animal rationale ipſi homini, ſecundum propriam identitatem inexiſtentem ipſi diffinitiõi: & homo eſt idẽ formaliter ipſi animali rationali ſecundum propriam

identitatem inexiſtentem ipſi homini. Secunda eſt quæ cadit inter duo entia, quorum vnum eſt ens in actu: aliud vero in potentia. Et iſto modo ſuperius & inferius ſunt eadem formaliter identitate non mutua. Dico non mutua ad iſtum ſenſum quia non vniformis eſt, quia inferius eſt ita idem ſuperiori ꝙ includit ipſum: ſuperius vero eſt ita idem inferiori ꝙ ipm inferius non includit, & ſit talis identitas non eſt mutua ad ſenſum datum, & ſi quis dicat, imo eſt mutua: quia identitas eſt relatio primi modi, ergo mutua, ergo quia identitate homo eſt idem animali, eadem erit animal ipſi homini. Dico ꝙ non ſequitur, quia in antecedente eſt identitas fundamentaliter, in conſeqnente vero terminatiue, & iſto modo ſtat litera Sco. vt iacet in ſecunda diſtin. primi. q. 7. Nec oportet intelligere paſſiuum pro actiuo ſi recte attendatur circa diffinitionem idẽtitatis formalis, ibi aſſignata a Doctore, propter quam non intendit dicere ꝙ ſuperius non ſit idem formaliter ſuo inferiori, ſed ibi vult inferre ꝙ eſſentia diuina & incommunicabilitas non ſunt eadem formaliter: quia eſſentia diuina nõ eſt quoddam ſuperius ad incõmunicabilitatem, nec econuerſo. Et probat per hoc quia vnum non includit aliud. Sequitur ꝙ p̄dicta nõ ſunt eadem formaliter aliquo modo. Ex quo ſequitur de mente Sco. ꝙ vbi duo ita ſe habent ꝙ vnum includit aliud in primo modo dicendi per ſe, ꝙ vnum eſt idem formaliter alteri & econuerſo, & per conſequens ſequitur de mente Doctoris ꝙ non ſolum inferius eſt idem formaliter ſuo ſuperiori, ſed etiã econuerſo, licet nõ vniformiter vt declaratum eſt ſupra, & ꝙ mens eius, Sco. 2. di. 1. q. 7.

talis ſit,patet quia in.1.q.quol.art.1.parte ſecunda ra
Sco.i.q. tione.ſcda.expſſe dicit ꝙ conſtituens eſt idem forma
qu.&.8. liter ſuo conſtitnto,ſeqtur aliud de mente Scot. hic
d.i.q.iii. & in.8.di.primi.q.iii.ꝙ idēptitas formalis eſt ſolū re
ſpectu eoꝶ quæ ingrediuntur in ꝓpoſitionibus pmi
modi dicendi per ſe,& quando a Mauri. in margine
Sco.in re allegat Sco.in primo lib.reportatorum.diſt.xxxiii.q.
por.diſt. 2.vbi expreſſe inqt Sco.ꝙ ſuperius non eſt idem for
xxxiii.q. maliter ſuo inferiori.Dico ꝙ non intendit dicere do
ii. ctor ꝙ ſuperius nullo modo ſit idem formalr inferio
ri abſolute,ſed vult inferre ꝙ non eſt ita idem forma
liter ꝙ ſuperius includat inferius. Nec iſta identitas
eſt rationis vt aliqui dicunt, quia identitas rationis
eſt reſpectu vnius & eiuſdem obiecti ad ſe,non autē
ad aliud cuiuſmodi non eſt pñs identitas, nec eſt idē
titas ex natura rei vt videtur innuere Mauri.quia in
idētitate ex natura rei excluditur incluſio vnius cū
altero, hic aūt includitur,inſuper identitas ex natura
rei eſt mutua.Iſta autē aliquando qdē ſic,quandoqꝫ
vero non,nec eſt realis pciſe vt videtur qbuſdā. Sed
bene eſt realis formalis.Et accipitur hic identitas for
malis accipiendo formalitatem ſtrictiſſime, videlicet
tertio modo ſumpta iuxta declarationem Auctoris:
in ſecundo arti. principali. Non autem accipiendo
formalitatem.primo modo nec ſecundo modo.Et li
cet Auctor optime declaret primam concluſionem.
Tamen etiam aliter poſſet declarari:videlicet ſic il-
la ſunt eadem formaliter quæ nō poſſunt ſeparatim
cōcipi.i.quorū formalitas vnius includitur in forma-
litate alterius,& quia aliquis poſſet dicere hoc eſt cō
tra ſuperius determinatum:quia ſtante hoc ſuperius

non erit idem formaliter ſuo inferiori, quum ſupius poſſit concipi ſine inferiori,& ſic non erit idem infe riori.Dico ꝙ hoc non ſufficit vt vnum diſtinguatur ab alio eo ꝙ vnum poſſit concipi ſine alio: ſed opor tet ꝙ ambo ſeparatim poſſint concipi.Modo licet ſu perius poſſit concipi ſine inferiori, non tamen econ- uerſo,& per conſequens non ſequitur ꝙ diſtinguan tur,ſed ſunt eadem formaliter:eo modo quo decla- ratum eſt ſupra.Et licet Mau.in margine,& Auctor in textu videantur tenere oppoſitum.Tamen ſaluo ſemper meliori iudicio non eſt tenendum,qa eſt con tra intentionem Doct.vt patuit ſupra.Et qa Mauri. inquit.Conſidera an p̃dictæ vnitates ſeu idẽptitates coincidant.Dico ꝙ licet quinta & ſexta videãtur co incidere:non tamen eſt verum,qa in qnta duo idẽti ficantur ad conſtitutionem tertii, cuiuſmodi non fit in ſexta.Et quum inquit Auctor in primo correlario ꝙ omnia p̃dicata quidditatiua, non ſunt eadem for malr̃ ſuis conſtitutis.Dico ꝙ veꝝ eſt intelligendo ꝙ non ſunt ita formalr̃ eadem, ꝙ conſtituentia inclu- dant conſtituta.Et quum inquit in ſecundo correla- rio ꝙ p̃dicamenta diſtinguntur formaliter:ſupple tu immo pluſquam formaliter quia realiter diſtingũtur. Et hæc quantum ad primam concluſionem.

Circa ſecundam dico ꝙ diſtinctio formalis ſumi tur ab eadem formalitate aqua etiam accipitur hæc identitas prædicta vt declaraui in principio pręd dictæ concluſionis,quæ diſtinctio quum ſit realis vi detur ꝙ in diuinis non ſit reperibilis, quia ibi tantũ rationis diſtinctio,& per conſequens primum & ſe- cundum correlarium falſum.Dico ꝙ non eſt realis Falſitas p̃mi ac ſcd̃i cor.

ſimpliciter proprie & præciſe quæ cadit inter duo extia poſitiua, quorum vnũquodq; exiſtit propria exiſtentia quæ non reperitur inter eſſentiam & relationes, ſed eſt realis formalis quæ eſt reperibilis inter eſſentiam & relationes. Quum eſſentia ſit formaliter infinita, paternitas autem & filiatio ac ſpiratio non ſunt formaliter infinite. Ideo primum correlarium remanet verum.

Circa ſecundũ correlarium. Dico ꝙ intellectus & voluntas nullo modo poſſunt dici attributa quã quum ſecundũ Sco. 2. & 26. di. primi. Et Ariſt. intellectio & volitio ſunt de eſſentia dei. A fortiori intellectus & voluntas & per cõſequens nullo modo attributa. Bonitas autem, ſapientia ac iuſtitia bene ſunt attributa. Quum ĩquit ꝙ formalitas dicitur a forma falſum eſt. Immo forma a formalitate. Quum poſtea dicit ſed in diuinis non ſunt plures forme falſum eſt etiam accipiendo formam in quinta acceptione aſſignata in principio iſtius capituli. Quum deinde dicit, ſupponit enim & falſum dicit. Immo in principio huius articuli. Conceſſit formalitatẽ dici a forma quũ ſucceſſiue dicit ꝙ argm̃ non valet, immo ſuppletu valet accipiẽdo formã in quinta acceptione videlicet pro realitate. Quũ vlterius dicit ꝙ argm̃ concludit concluſionẽ hæreticam, dico ꝙ verum eſſet accipiendo eſſentiale quod dicitur ab eſſentia, a qua ens diuinum dicitur, accipiendo autem eſſentiam vt eſt quoddam abſtractum ab eſſentiali quod formalr nõ eſt ens diuinum, non concludit concluſionem hæreticam. Quia vt ſic ſicut ſunt plura eſſentialia. Ita plures eſſentiæ, & ſic poteſt concludi. Modo ad multi-

Sco. 2. & 26. diſ. 1.

plicationem poſterioris in diuinis, non ſequitur mul tiplicatio prioris. Sed bene ecõuerſo valeret ſi eſſent plures eſſentiæ & plura eſſentialia ſimiliter, & hoc voluit innuere Auctor quando dixit a plurificatione &c. Quum vltimate dicit iſti propoſitioni addo alſam videlicet præcedentem & arguatur ſic. Quandocunq; ſunt aliqua duo quæ ſic ſe habent, q vnum eſt abſolutum formaliter & quidditatiue & reliquũ nõ illa dicunt diſtinctas formalitates ſed eſſentia eſt formaliter abſoluta, & quidditatiue, paternitas autẽ non, ergo &c. Deinde cum dicit q genus & differẽtia diſtinguntur pluſquam genere. Dico q verum dicit. Quia non conueniunt in aliquo quidditatiue: & quum infert igitur &c. ſupple tu, igitur quum eſſentia non participet paternitatem, nec econuerſo nõ diſtinguntur realiter ſed formalr, & per conſequens dicunt diſtinctas formalitates. Modo arguo ſic. In diuinis ſunt plures formalitates, ergo plures forme. Plures forme, ergo plura formalia, plura formalia, ergo plura eſſentialia, videlicet bonitas, ſapientia, iuſtitia, & ſic de aliis quæ reſpectu notionalium dicuntur eſſentialia hoc eſt intimiora. Plura eſſentialia ergo plures eſſentiæ, non quidem ſumpte ab ente diuino. Sed vt iam declaratum eſt. Modo de primo ad vltimum, bene ſequitur in diuinis ſunt plures formalitates. Ergo plures eſſentiæ, & ſic patet reſolutio Auctoris. Quum poſtea dicit q in diffinitione eſſet nugatio, vult dicere da tu oppoſitum, videlicet q genus & differentia non diſtinguantur pluſquam genere. Ergo in aliquo quidditatiue conueniunt, & ſi ſic volo q illud ſit ſubſtantia

in quo conueniunt. Diffiniatur vt puta hō, dicendo homo eſt animal rōnale, in illa diffinitione eſſet nugatio, vt patet qa ſenſus eſſet hō eſt ſubſtantia ſuba.
Scot. 15. q. vltum Simil'r ſi ponantur rōnes pro noībus vt inquit Scot. 15. vltum. Quia ſenſus eſt, hō eſt ens per ſe homo eſt ens per ſe, & ſic patet expreſſa nugatio. Quid autē ſit regulari per dici de omni & de nullo & qd ſit diſtributio in termino, & extra in numero & extra numerum, nō declaro quia iam ſupra in iſto articulo declaratum fuit. Ad ꝓpoſitum modo, quum eſſentia diuina ſic terminus diſcretus nō eſt capax diſtributionis ideo maiorē falſa, quia eſſentia diuina eſt vna & de ſe hæc vt iam dictum eſt. Sed contra hanc rñſionem arguo ſic. Nulla eſſentia diſtinguitur formaliter ab eſſentia Paternitas eſt eſſentia. ergo paternitas nō diſtinguitur formaliter ab eſſentia. Tunc regulatur per dici de nullo. Et ſit diſtributio extra terminū. Quia dato ꝙ eſſentia diuina non ſit capax diſtributionis, Bene tñ eſſentia in cōi, ergo rñſio prædicta nulla ē. Ad hoc poſſet dici ꝙ non valet qa cōmittitur fallacia equiuocationis, quia in prima accipitur eſſentia in ſua maxima cōitate, quæ eſt quoddā equiuocū ad eſſentiā increatam & creatā. In minori aūt pro eſſentia diuina tm̄. Modo circa ſolutionē primæ difficultatis videlicet de eſſentia & attributis. Nota ꝙ in diuinis fundamētaliter & radicaliter eſt tm̄ vna infinitas, formaliter aūt tot ſunt quot attributa. Et quēadmodum attributa ſunt alterius & alterius rōnis. Ita & infinitates eā cōſequentes vt inquit Sco. in. 4. diſt.
Sco. 4. diſt. 13. q. 1 13. q. 1. Et quum talia ſint finita ſecūdum numerum. Ita & infinitates, & qñ idéptificātur cum ipſa eſſentia, ipſi

tia, ipſi eſſentiæ nō ſit aliqua additio intenſiue & in primo ſigno naturæ, in quo eſſentia eſt eſſentia virtualiter eſt cōtinens oēs perfectiones:ſed dices in tali ſigno nō habet eas actualiter:ſed virtualiter ꝑ te. Modo arguo ſic. Melius eſt habere actualiter q̃ virtualiter, patet nam perfectius eſt ꝙ intellꝰs actualiter intelligat q̃ virtualiter. Sed talibus ꝑfectionibus idētificatis cum eſſentia, ipſa habet eas actu, quas in tali ſigno non habebat, ergo in prædicto ſigno non fuit ꝑfectiſſima. Dico ꝙ verum eſſet ſi in tali ſigno ſibi non repugnaret habere. Sed quia in prædicto ſigno ſibi repugnat. Ideo melius eſt ꝙ habeat illas virtualiter q̃ actualiter vt melius eſt ꝙ ſol ſit virtualiter rana q̃ actualiter, quia ſibi repugnat.

CIrca quartum articulum nō immerito auctor in principio huius incipit loqui de prioritate & poſterioritate, quia eſt loquturus de idēptitate ac diſtinctione reali quæ fundatur ſup exiſtētiam reꝝ, & quū prædicta idēptitas ac diſtinctio maxime reperiatur inter prius & poſterius. Ideo ꝓmittit diſtinctionē de prioritate cuius in primo gradu eſt deus, qui eſt menſura extra genus ſcḋm Ariſt. & Com. 10. meth. tex. 7. Menſurat. n. oēs res creatas pro quanto creaturæ imitantur eius ꝑfectionē per acceſſum & receſſum ſcḋm varios gradus videlicet ſecundum magis & minus eis cōpetentes. Nā menſura eſt relatio, q̃ ſecundū Ariſt. 5. meth. ca. de relatione ꝑtinet ad tertiū modum relatiuoꝝ. Vn̄ aliqd menſurari eſt intellꝰm de eius q̃titate determinata ꝑ aliud certificari. Ita ꝙ mēſurari importat reſpectū ad intellꝰm cui ſit certitudo & ad rem menſuratā per quā ſit certitudo, & ꝑ cōſequens dupli

Ariſto. 5 meth. c. de rela.

cem relationem.Prima.ſ.per cõparationẽ ad intellm̃ eſt realis,ſicut ſcientiæ ad ſcibile.Scđa aũt.ſ.p cõparationẽ intellẽs ad rẽ mẽſuratã eſt realis,& p̃ma eſt p ſe,ſcđa eſt relatio p accñs.Et hoc q̃tum eſt ex pte depẽdentie cauſati ad cãm,q̃ dependẽtia eſt rõne extremoꝝ.Et nõ tm̃ p actũ intellẽs, cõparãtis hoc ad illud

Scot.13 q.quol. vt inqt Sco.13.q.quol.Et ſicut aliud ẽ mẽſurari actualiter & aliud aptitudinaľr,ita alia & alia relatio.Mẽſurari actuaľr eſt actuaľr dependere incognoſci,mẽſurabile aũt dicit aptitudinem tm̃. Menſuratũ ergo eſt bonitas participata a creaturis.Et quũ non equaľr ſit participata ſed vt iam dixi ſecundũ magis & minus. iõ qui plus accedunt ad deũ ac imitantur, ab illis magis participatur.Qui vero magis recedunt, & minus imitantur ipſum deum minus participãt. Et notãter dixi imitãtur & non dixi ſunt ſimiles deo. Quia imitatio dicit duo videlicet conuenientiam imitantis & imitãti in aliquo tertio,vt puta in bonitate,& cognitionem imitati per illud tertiũ. Quia creatura rõnalis deuenit in cognitionẽ dei per cõſiderationẽ bonitatis ipſius creaturæ:ſimilitudo aũt tm̃ vnum dicit videlicet conuenientiam in aliquo tertio : verbi gratia duo oua conueniunt in albedine. Tamen vnum nõ cognoſcit aliud propter talem conuenientiam ſiue per ſimilitudinem,ſed bene creatura cognoſcit Deum per imitationis ſimilitudinem. Prædictam variam Dei bonitatis participationem voluit innuere

Auguſt. 83.q. Auguſtinus.83.q.q.6.quando dixit.Alia ratione cõditus eſt homo & alia cõditus eſt equus.Si modo volumus loqui de menſura intrinſeca de qua Ariſto.10.

Ariſt.10 metha. metha.tex.ſecũdo.Dico ꝙ in genere ſubſtantiæ mẽ

ſura erit lucifer. In predicamento quantitatis erit vni tas in abſtracto, vel vnum in concreto. In genere colorū erit albedo & breuiter in aliis eſt huiuſmodi. In ſecundo gradu prioritatis erit prioritas generationis. De qua Ariſto.in poſt predicamentis. Et etiam in.5. Ariſt. in metha. &.9.eiuſdē tex.15.Quod Ariſto.dictū habet poſt p̄di. veritatē vt declarat Sco.ſuper locis prealegatis.&.13 & in. 5. q.quoli.ſtando in eodem genere ſiue p̄dica. quia na metha. tura p̄cedit de imperfecto ad pfectum. Reſpectu āt Scot. 13. diuerſoꝝ predicamentorum nō eſt verū, vt patet de q.quoli. ſubſtantia & accidēte. Et hoc tangitur ab auctore for malitatum qn̄ inquit ſaltē ſi prius intrinſece cōcurrit ad eſſe poſterioris. Dictum etiam Ariſto. patitur inſtantiam ſtando in eodem genere vt patet de intellectu & voluntate, & de intellectione ac volitione, vt declarat Scot. 49.diſtin.quarti.q.4. Nec valet in diuinis. Quia filius nō eſt pfectior patre. Alia eſt prioritas naturę de qua Ariſ.5.meth. tex.16.& ſic illud ē p̄us alio natura quod eſt prius alio vel ſaltem ſibi nō repugnat. Et ſic ptes ſubales ſūt priores natura ipſo toto. Et ſic illud iſto mō dr̄ prius a quo non conuertitur ſubſiſtendi cōſequentia, vel illud ſic dicitur prius qđ natura & tpe p̄cedit aliud. Et ſic ſuba reſpectu accidentiū dr̄ prior, vt inqt Ariſt.7.meth.tex.4. Et ſilr vnū eſt prius natura duobus vt inqt Ariſt.in poſt predicamētis ca.de priori. Et aduerte ꝙ vbi Ariſt. dicit ſubam p̄cedere quodcūq; accn̄s, natura ac tpe. Dicūt aliqui ꝙ Ariſt.ibi intelligit tm̄ de accidētibus copulatis. Sed hoc non poteſt ſtare, qa ibi Ariſt. intendit oſtēdere ordinem vlem ſubſtantiæ ad accidentia: qđ nō faceret ſi excluderentur alia accidentia, vt inquit

Scot.49. di.4.q.4

Ariſto. 7 metha.

Scot. 32. q. v̄lium. Scot. 32. q. v̄lium ſoluendo. 4. argm̄, ſubſtantia ergo p̄cedit quodcūq; accidens ſimpl'r natura ac tempore, tñ illa particula, natura, non eſt in textu arabico in tex. aūt greco bene eſt. Et quum Ariſt. ibi probet oēs alias particulas illam etiā probaſſet, ſed non probat, ergo ſignum eſt ꝙ non eſt de mente eius, Ego autem ſaluo ſemp meliori iuditio dicerem ꝙ Ariſt. & com. ibi intellexerunt de ſubſtantia cōpoſita & de accidē te ſeparabili. Et de ſubſtantia ſimplici vt puta de materia prima & de accidente inſeparabili. Nō autem de ſubſtantia cōpoſita & accidente inſeparabili, quia talis ſubſtātia non p̄cedit tale accidēs ſed ſubſtantia ſimplex vt puta materia prima bene præcedit. Ideo

Ant. Andre. ſup 7. meth. Anto. And. ſup. 7. meth. q. 2. inquit ſed p̄ceditur a materia ſubſtantiæ compoſite licet hoc non teneat ibi. Breuiter dico ꝙ auctoritas Ariſt. ibi ex vera p ſe, videlicet cōſiderando ſubſtantiam vt ſub̄a. Quia ſub̄a ex ſui rōe nō repugnat tpe & natura p̄cedere qdcūq; accn̄s vt inqt Sco. 33. q. v̄lium. Quia ſub̄a nō dependet ab aliquo accn̄te ſcd̄m ſe. Eſt aūt falſa per accn̄s. i.

Scot. 33. q. v̄lium rōne accidentis cōſequētis talē ſubſtanti ī. Et qa aliquis poſſet dicere impoſ'e eſt ꝙ talis ꝓpoſitio ſit vera per ſe & falſa p accn̄s inquit Sco. Hoc nō eſt incōueniens, qa aliter nō poſſet ſaluari cōtradictio in dictis Ariſt. q. 6. phiſ. tex. 15. dicit ꝙ oī motu contingit acci

Ariſto. 6 phiſ. pere motū velociorem, & in. 8. eiuſdē tex. 78. & circiter inqt ꝙ oīs motus ē determinate velocitatis & tarditatis. Soluitur aūt cōtradictio qa prima eſt vera per ſe, videlicet cōſiderando motū ſcd̄m ſe, & ſcd̄m eius gñalē cōitatem, ſcd̄a ꝓpō p accn̄s eſt vera. i. rōe illius cui applicatur motus, vel rōne mouentis. Eſt āt falſa

pet ſe.i.cōſiderando motū vt motus eſt. Et cōformis huic rīſioni eſt Com.ī locis ſupradictis. Ad ppoſitū ſcȝ redeundo quū inqt auctor pp idēptitatē realem, vult dicere ꝙ prius natura dicitur eſſe illud qđ eſt in aliquo inſtāti naturæ in quo non eſt poſterius ob quā cām ipſi priori nō repugnat eē ſine poſteriori. Dūmō inter prius & poſterius nō ſit idemptitas realis, qn̄ ſic eſt vnū non pōt eſſe ſine alio vt patet de hoīe & eius paſſione. Simılr̄ priori repugnat eſſe ſine poſteriori pp aliquod extrinſecū ipſius prioris vt patri repugnat eſſe ſine filio formalr̄ loquendo pp p̄rnitatē. Et quū opinio Fran. ſit cōtra intentionē Arist. nō eſt tenēda. Poſtea quum inqt ꝙ alia eſt prioritas naturæ q̄ eſt inter naturā ſupple tū inter materiā ab vna parte, & cōpoſitū ab alia. Et ēt inter naturā & naturā videlicet inter materiā & formā. Et ēt inter materiā & priuationē: & iſta eſt cū impfectione, et dr̄ negatiua ſeu priuatiua reſpectu alterius extremi. Alie ſūt poſitiue, & cum pfectione. Prioritas q̄ eſt inter naturā & naturā nō eſt in diuinis, ſed bn̄ q̄ eſt inter eſſentiā & pfectiones naturales. Ideo ſiqs dicat vbi nō eſt alietas naturę ibi nō pōt eſſe prioritas naturæ. Sed in diuinis nō eſt alietas naturæ ergo &c. Dico ꝙ maior eſt vera vt prioritas importat progreſſum de nō eſſe ad eſſe. Vt autē dicit p̄ſuppoſitionē huius ab hoc quæ pōt eſſe reſpectu eiuſdem naturæ, ſine aliqua imperfectione, Dico ꝙ maior eſt falſa & ſic patet. Quid autem ſit æternitas declarat Boetius in .5. de conſola. di. ꝙ eſt ſimplex ac perfecta vite interminabilis poſſeſſio. Breuiter ſecundum Sco. 9. q. quolibe. eſt modus intrinſecus exiſtentiæ dei ſicut infinitas eſt modus intrinſe- Boet. in .5. de conſola. Sco. 9. q. quolibe.

tus diuinæ eſſentiæ: vel melius æternitas, eſt quædam quatitas virtutis qua deus exiſtit cuiq; tempori ac cuilibet parti ipſius temporis.Quādo autem Auctor loquitur de ſecūda menſura & dicit. Et aliarum rerum permanentium,ſupple tu vt ſunt corpora quę non ſunt in fluxu,ſed eis correſpondet totum ſuum eſſe ſimul.Et non pars poſt partem vbi ſi multas per
Ariſt. 4. manentiæ corrñdet toti eſſe ſimul eoꝝ menſura dici
phi.t.10. tur æuum.De tertia menſura loqtur Ariſto.4. phiſi. tex.10.iuxta triplicem menſuram deberet correſponderi triplex prioritas.ſ.æternitatis:euiternitatis & tēporalitatis:ſed æternitati nulla prioritas correſpōdet quia in diuinis nihil eſt prius æternitate alio.Euiternitati autem bene correſpondet prioritas: ita ꝙ illa res pmanens cuius eſſe pcedit eſſe alterius eſt prior prioritate euiternitatis.Idem dico de menſuratis tempore.Quum loquitur Auctor de prioritate originis,
Ari.2. de & dicit nihil ſeipſum gignit eſt auctoritas Ariſto.ſe
ala.t.47. cundo de anima tex.47.& eſt vera, quia ſi oppoſitū eſſet verum ſequeretur ꝙ idem præhaberet naturam anteq̄ eſſet quod eſt impoſſibile. Et iſta prioritas nil aliud eſt niſi ordo qui ſolum eſt inter illa, quoꝝ vnū eſt ens a ſe,aliud vero non a ſe. Et hoc in diuinis. Ideo notanter inquit Auctor allegando Scot. Et a quo alius.Et per iſtam particulam a quo alius: conſtituitur ordo originis integre,quia ſi per impoſſibile eſſet vna tantum perſona in diuinis vt poſuerunt alii qui philoſophi,talis eſſet a ſe,& propter hoc non daretur ordo originis:ſed vna perſona eſſe a ſe,& ab ea alia inſurgit prædicta prioritas quæ eſt inter perſonas diuinas.Et etiam inter ſpiritum ſanctum ab vna

parte, & patrem & filium ab alia. Et hoc comparando ſpiritum ſanctum ad alias perſonas vt originantes: hoc dixi quia comparando ſpiritum ſanctum ad filium inquantum per intellectum producitur & ſpiritus ſanctus per voluntatem, ibi non eſt ordo originis ſed naturæ, ſimiliter etiam comparando pdicta adinuicem, videlicet intellectum & voluntatem, & etiam actus ipſarum. Similiter inter origines. ſ. inter generationem & ſpirationem: qnia qualis eſt ordo inter aliquas potentias, talis eſt etiam inter earum operationes, & etiam inter originata per tales operationes: quando dicitur ꝙ pater eſt beatus anteq̄ generet talis prioritas non eſt originis, ſed naturæ. Et debet ſic intelligi ꝙ pater prius natura intelligit Itellectione beatifica eſſentiam ſuam quæ eſt obiectum perfectiſſime beatificans antequam generet filium: quia eſſentialia pcedunt notionalia ſecundum Sco. prima. q. quolib. In primo autem ſigno originis eſt pater, in ſecundo filius, in tertio ſpiritus ſanctus & ſunt ſigna a quibus. Non autem in quibus licet aliqui imaginētur ꝙ ſint ſigna. in quibus & male. Sed ſigna in quibus cadunt inter duas naturas vtputa inter intellectum & voluntatem. Quum inquit Auctor, ꝙ prius & poſterius origine aliquando accipitur pro priori & poſteriori natura: ſup. tu: & male qa vt declaraui diſtinguntur, quū poſtea dicit. ſcđo notan. eſt ꝙ realitas &c, Non vult ſic ſtare ſed ſic, reale dr̄ a realitate, realitas aūt a re, nā cōcretū capit denoīationē ab abſtracto non autem econuerſo ſcđm Ariſto. niſi velimus imitari ignorantiam: quorūdam grāmaticoꝝ, q dicūt iuſtus iuſti addita tia fit iuſtitia. Quot mōis accipiatur

Scot. 1. q. quoli.

res declaratum eſt ſupra declarãdo entis diuiſiones. a re exiſtentie vel ſubſiſtentie ſumitur pñs diſtinctio. Prout eſt ſpecies diſtincta contra alias diſtinctiones, res eſſentie nil aliud eſt niſi quidditas per ſpeciem intellecta vt abſtrahit ab omni exiſtentia ac ſubſiſtentia. Res autem exiſtentiæ eſt aptitudo ad exiſtere: quam habent omnes res cuiuſcunq̧ p̄dicamenti dẽptis indiuiduis de p̄dicamento ſubſtantiæ. Dato.n. q̧ tales res actualiter non exiſtant. Tamen pro quanto eis non repugnat exiſtere dicuntur res exiſtentiæ. Res vero ſubſiſtentiæ dicuntur ſola indiuidua de prędicamento ſubſtantiæ, quia talia ſunt incõmunicabilia vt quo & vt quod. Primo modo videlicet vt quo quia nõ ſunt formæ accidentales. Secũdo mõ.i. vt qđ quia non habẽt inferiora, de quibus p̄dicari poſſint. Indiuidua autem p̄dicamenti accidentium licet nõ ſint incõmunicabilia vt quo, bene tamẽ vt quod. Genera vero & ſpecies p̄dicamenti accidẽtium ſunt cõmunicabilia vtroq̧ modo. Genera autem & ſpecies p̄dicamenti ſubſtantiæ ſunt cõmunicabilia vt quod tantum. Et hæc habentur ab Ariſto. ſub aliis verbis: in prima diuiſione ante p̄dicamentorum. Quid autem ſit realitas fuit declaratum ſuper ſecundum arti. Modo ad p̄poſitum illud triplex eſſe ſic ſe habet q̧ vbi reperitur tertium: & ſecundum inuenitur & primum. Non aũt econuerſo, vt patet praticanti ac diligenter conſideranti.

Ariſt. in añ p̄di.

Circa veritatem primæ concluſionis requiruntur quinq̧ conditiones, quaꝝ prima q̧ inſeparabilitas non p̄ueniat a cauſa intrinſeca, propter quã excluditur inſtantia quam adducunt aduerſarii de ſubie-

cto & ꝑpria paſſione. Et ſic auctoritas Ariſto. primo phi. tex. 39. vbi inquit intellectus q̄rens ſeparationē Ariſt. pri paſſionis a ſubiecto q̄tit impoſſibilia, propter eandē mo. phi. particulam tollitur inſtantia de patre & ſilio in diuit. xxxix. nis. Non. n. ſequitur filius non poteſt eſſe ſine patre, ergo pater & filius ſunt idem realiter, inſeparabilitas ꝓuenit ab eadem eſſentia, oportet etiam ꝙ non proueniat ab extrinſeco. Patet de cœlo & eius motu vnde non valet cœlum non poteſt eſſe ſine motu, ergo cœlum & motus ſunt eadem realiter, inſeparabilitas cauſatur ab intelligentia continuo mouente: vnde Ariſto. 9. meth. tex. 17. Inquit cœlum quieſcere Ariſto. 9. non eſt timendum. Et hoc veꝝ eſt naturaliter loquē met. tex. do. Secunda ꝙ non ſint relatiua: in diuinis patuit, in 17. creaturis etiam patet. Nam filius ꝑ formali non pōt eſſe ſine patre. & tamen non ſunt idem realr. Tertia ꝙ non ſint rēōnes fundate in diuerſis ſubiectis, propter quod non valet iſte duæ ſimilitudines vtputa ſimilitudo fundata in iſto albo & in illo, ita ſe habēt ꝙ vna non poteſt eſſe ſine alia, ergo ſunt eadē realiter. Quarta ꝙ vnum nō ꝑexigat aliud. Iccirco non ſequitur, totum non poteſt eſſe ſine partibus, ergo totum & partes ſunt eadē realr. Et hoc loquēdo de toto eēntiali & per ſe, quēadmodum petrus qui inq̄tū hō conſtat ex aīa & corpore phiſice loquendo. Et nō ſolum totū realr diſtinguitur a partibus, imo potius partes realr diſtinguntur ab ipſo toto, quia ſaltem ꝑ diuinā potētiam partes poſſunt eſſe ſine toto. Eſt. n. diſtinctio mutua. Et hoc intelligendo de toto eſſentiali & per ſe vt dictum eſt, & cathegoreumatico, & nō de toto per accidens vt homo albus quia non ſic

ſimpliciter proprie & præciſe quæ cadit inter duo entia poſitiua, quorum vnūquodq; exiſtit propria exiſtentia quæ non reperitur inter eſſentiam & relationes, ſed eſt realis formalis quæ eſt reperibilis inter eſſentiam & relationes. Quum eſſentia ſit formaliter infinita, paternitas autem & filiatio ac ſpiratio non ſunt formaliter infinitę. Ideo primum correlarium remanet verum.

Circa ſecundū correlarium. Dico ꝙ intellectus & voluntas nullo modo poſſunt dici attributa quaquum ſecundū Sco. 2. & 26. di. primi. Et Ariſt. intellectio & volitio ſunt de eſſentia dei. A fortiori intellectus & voluntas & per cōſequens nullo modo attributa. Bonitas autem, ſapientia ac iuſtitia bene ſunt attributa. Quum īquit ꝙ formalitas dicitur a forma falſum eſt, Immo forma a formalitate. Quūm poſtea dicit ſed in diuinis non ſunt plures formę falſum eſt etiam accipiendo formam in quinta acceptione aſſignata in principio iſtius capituli. Quum deinde dicit, ſupponit enim & falſum dicit. Immo in principio huius articuli. Conceſſit formalitatē dici a forma. quū ſucceſſiue dicit ꝙ argm̄ non valet, immo ſupple tu valet accipiēdo formā in quinta acceptione videlicet pro realitate. Quū vlterius dicit ꝙ argm̄ concludit concluſionē hæreticam, dico ꝙ verum eſſet accipiendo eſſentiale quod dicitur ab eſſentia, a qua ens diuinum dicitur, accipiendo autem eſſentiam vt eſt quoddam abſtractum ab eſſentiali quod formalr nō eſt ens diuinum, non concludit concluſionem hæreticam. Quia vt ſic ſicut ſunt plura eſſentialia. Ita plures eſſentiæ, & ſic poteſt concludi. Modo ad multi-

Sco. 2. & 26. diſ. 1.

plicationem poſterioris in diuinis, non ſequitur mul tiplicatio prioris. Sed bene ecõuerſo valeret ſi eſſent plures eſſentiæ & plura eſſentialia ſimiliter, & hoc voluit innuere Auctor quando dixit a plurificatione &c. Quum vltimate dicit iſti propoſitioni addo alſam videlicet præcedentem & arguatur ſic. Quandocunq; ſunt aliqua duo quæ ſic ſe habent, ꝙ vnum eſt abſolutum formaliter & quidditatiue & reliquũ nõ illa dicunt diſtinctas formalitates ſed eſſentia eſt formaliter abſoluta, & quidditatiue, paternitas autẽ non, ergo &c. Deinde cum dicit ꝙ genus & differẽtia diſtinguuntur pluſquam genere. Dico ꝙ verum dicit. Quia non conueniunt in aliquo quidditatiue: & quum infert igitur &c. ſupple tu, igitur quum eſſentia non participet paternitatem, nec econuerſo nõ diſtinguuntur realiter ſed formalr, & per conſequens dicunt diſtinctas formalitates. Modo arguo ſic. In diuinis ſunt plures formalitates, ergo plures formę. Plures formę, ergo plura formalia, plura formalia, ergo plura eſſentialia, videlicet bonitas, ſapientia, iuſtitia, & ſic de aliis quæ reſpectu notionalium dicuntur eſſentialia hoc eſt intimiora. Plura eſſentialia ergo plures eſſentiæ, non quidem ſumptę ab ente diuino. Sed vt iam declaratum eſt. Modo de primo ad vltimum, bene ſequitur in diuinis ſunt plures formalitates. Ergo plures eſſentiæ, & ſic patet reſolutio Auctoris. Quum poſtea dicit ꝙ in diffinitione eſſet nugatio, vult dicere da tu oppoſitum, videlicet ꝙ genus & differentia non diſtinguantur pluſquam genere. Ergo in aliquo quidditatiue conueniunt, & ſi ſic volo ꝙ illud ſit ſubſtantia

in quo conueniunt. Diffiniatur vt puta hõ, dicendo homo eſt animal rõnale, in illa diffinitione eſſet nugatio, vt patet qa ſenſus eſſet hõ eſt ſubſtantia ſuba.
Scot. 15. q. vltium Similr ſi ponantur rões pro noĩbus vt inquit Scot. 15. vltium. Quia ſenſus eſt, hõ eſt ens per ſe, homo eſt ens per ſe, & ſic patet expreſſa nugatio. Quid autẽ ſit regulari per dici de omni & de nullo & qd ſit diſtributio in termino, & extra in numero & extra numerum, nõ declaro quia iam ſupra in iſto articulo declaratum fuit. Ad ꝓpoſitum modo, quum eſſentia diuina ſic terminus diſcretus nõ eſt capax diſtributionis ideo maiorẽ falſa, quia eſſentia diuina eſt vna & de ſe hæc vt iam dictum eſt. Sed contra hanc rñſionem arguo ſic. Nulla eſſentia diſtinguitur formaliter ab eſſentia Paternitas eſt eſſentia. ergo paternitas nõ diſtinguitur formaliter ab eſſentia. Tunc regulatur per dici de nullo. Et fit diſtributio extra terminũ. Quia dato ꝙ eſſentia diuina non ſit capax diſtributionis, Bene tñ eſſentia in cõi, ergo rñſio prædicta nulla ẽ. Ad hoc poſſet dici ꝙ non valet qa cõmittitur fallacia equiuocationis, quia in prima accipitur eſſentia in ſua maxima cõitate, quæ eſt quoddã equiuocũ ad eſſentiã increatam & creatã. In minori aũt pro eſſentia diuina tm̃. Modo circa ſolutionẽ primæ difficultatis videlicet de eſſentia & attributis. Nota ꝙ in diuinis fundamẽtaliter & radicaliter eſt tm̃ vna infinitas, formaliter aũt tot ſunt quot attributa. Et quẽadmodum attributa ſunt alterius & alterius rõnis. Ita & infinitates ea cõſequentes vt inquit Sco. in. 4. diſt.
Sco. 4. diſt. 13. q. 1 13. q. 1. Et quum talia ſint finita ſecũdum numerum. Ita & infinitates, & qñ idẽptificãtur cum ipſa eſſentia, ipſi

tia, ipſi eſſentiæ nõ fit aliqua additio intenſiue & in primo ſigno naturæ, in quo eſſentia eſt eſſentia virtualiter eſt cõtinens oẽs perfectiones: ſed dices in tali ſigno nõ habet eas actualiter: ſed virtualiter ꝑ te. Modo arguo ſic. Melius eſt habere actualiter q̃ virtualiter, patet nam perfectius eſt ꝙ intellꝰs actualiter intelligat q̃ virtualiter. Sed talibus ꝑfectionibus idẽtificatis cum eſſentia, ipſa habet eas actu, quas in tali ſigno non habebat, ergo in prædicto ſigno non fuit ꝑfectiſſima. Dico ꝙ verum eſſet ſi in tali ſigno ſibi non repugnaret habere. Sed quia in prædicto ſigno ſibi repugnat. Ideo melius eſt ꝙ habeat illas virtualiter q̃ actualiter vt melius eſt ꝙ ſol ſit virtualiter rana q̃ actualiter, quia ſibi repugnat.

CIrca quartum articulum nõ immerito auctor in principio huius incipit loqui de prioritate & poſterioritate, quia eſt loquuturus de idẽptitate ac diſtinctione reali quæ fundatur ſup exiſtẽtiam reꝝ, & quũ prædicta idẽptitas ac diſtinctio maxime reperiatur inter prius & poſterius. Ideo p̃mittit diſtinctionẽ de prioritate cuius in primo gradu eſt deus, qui eſt menſura extra genus ſcd̃m Ariſt. & Com. 10. meth. tex. 7. Menſurat.n. oẽs res creatas pro quanto creaturæ imitantur eius ꝑfectionẽ per acceſſum & receſſum ſcd̃m varios gradus videlicet ſecundum magis & minus eis cõpetentes. Nã menſura eſt relatio, q̃ ſecundũ Ariſt. 5. meth. ca. de relatione ꝑtinet ad tertiũ modum relatiuoꝝ. Vñ aliqd menſurari eſt intellꝰm de eius q̃titate determinata ꝑ aliud certificari. Ita ꝙ mẽſurari importat reſpectũ ad intellꝰm cui fit certitudo & ad rem menſuratã per quã fit certitudo, & ꝑ cõſequens dupli Ariſto. 5 meth. c. de rela.

cem relationem.Prima.ſ.per cõparationẽ ad intellm̃ eſt realis, ſicut ſcientiæ ad ſcibile.Scđa aũt.ſ.p cõparationẽ intellſs ad rẽ mẽſuratã eſt realis, & p̃ma eſt p ſe, ſcđa eſt relatio p accñs.Et hoc q̃tum eſt ex pte depẽdentie cauſati ad cãm, q̃ dependẽtia eſt rõne extremoꝝ.Et nõ tm̃ p actũ intellſs, cõparãtis hoc ad illud

Scot. 13 q.quol. vt inqt Sco.13.q.quol.Et ſicut aliud ẽ mẽſurari actualiter & aliud aptitudinalr̃, ita alia & alia relatio.Mẽſurari actualr̃ eſt actualr̃ dependere incognoſci, mẽſurabile aũt dicit aptitudinem tm̃. Menſuratũ ergo eſt bonitas participata a creaturis.Et quũ non equalr̃ ſit participata ſed vt iam dixi ſecundũ magis & minus. iõ qui plus accedunt ad deũ ac imitantur, ab illis magis participatur.Qui vero magis recedunt, & minus imitantur ipſum deum minus participãt. Et notãter dixi imitãtur & non dixi ſunt ſimiles deo. Quia imitatio dicit duo videlicet conuenientiam imitantis & imitati in aliquo tertio, vt puta in bonitate, & cognitionem imitati per illud tertiũ. Quia creatura rõnalis deuenit in cognitionẽ dei per cõſiderationẽ bonitatis ipſius creaturæ:ſimilitudo aũt tm̃ vnum dicit videlicet conuenientiam in aliquo tertio : verbi gratia duo oua conueniunt in albedine. Tamen vnum nõ cognoſcit aliud propter talem conuenientiam ſiue per ſimilitudinem, ſed bene creatura cognoſcit Deum per imitationis ſimilitudinem. Prædictam variam Dei bonitatis participationem voluit innuere

Auguſt. 83.q. Auguſtinus.83.q.q.6.quando dixit.Alia ratione cõditus eſt homo & alia cõditus eſt equus.Si modo vo

Ariſt. 10 metha. lumus loqui de menſura intrinſeca de qua Ariſto.10. metha.tex.ſecũdo.Dico ꝙ in genere ſubſtantiæ mẽ

ſura erit lucifer. In predicamento quantitatis erit vni tas in abſtracto, vel vnum in concreto. In genere co lorũ erit albedo & breuiter in aliis eſt huiuſmodi. In ſecundo gradu prioritatis erit prioritas generationis. De qua Ariſto. in poſt predicamentis. Et etiam in. 5. Ariſt. in metha. &. 9. eiuſdẽ tex. 15. Quod Ariſto. dictũ habet poſt p̄di. veritatẽ vt declarat Sco. ſuper locis præalegatis. &. 13 & in. 5. q. quoli. ſtando in eodem genere ſiue p̄dica. quia na metha. tura ꝑcedit de imperfecto ad pfectum. Reſpectu ãt Scot. 13. diuerſoꝝ predicamentorum nõ eſt verũ, vt patet de q. quoli. ſubſtantia & accidẽte. Et hoc tangitur ab auctore for malitatum qñ inquit ſaltẽ ſi prius intrinſece cõcurrit ad eſſe poſterioris. Dictum etiam Ariſto. patitur in ſtantiam ſtando in eodem genere vt patet de intel lectu & voluntate, & de intellectione ac volitione, vt declarat Scot. 49. diſtin. quarti. q. 4. Nec valet in Scot. 49. diuinis. Quia filius nõ eſt pfectior patre. Alia eſt prio di. 4. q. 4 ritas naturę de qua Ariſ. 5. meth. tex. 16. & ſic illud ẽ p̄us alio natura quod eſt prius alio vel ſaltem ſibi nõ repugnat. Et ſic ptes ſub̄ales ſũt priores natura ipſo toto. Et ſic illud iſto mõ dr̃ prius a quo non conuerti tur ſubſiſtendi cõſequentia, vel illud ſic dicitur prius qđ natura & tpe p̄cedit aliud. Et ſic ſub̄a reſpectu ac cidentiũ dr̃ prior, vt inqt Ariſt. 7. meth. tex. 4. Et ſilr Ariſto. 7 vnũ eſt prius natura duobus vt inqt Ariſt. in poſt pre metha. dicamẽtis ca. de priori. Et aduerte ꝙ vbi Ariſt. dicit ſub̄am p̄cedere quodcũq; accñs, natura ac tpe. Dicũt aliqui ꝙ Ariſt. ibi intelligit tm̃ de accidẽtibus copu latis. Sed hoc non poteſt ſtare, qa ibi Ariſt. intendit oſtẽdere ordinem vl̃em ſubſtantiæ ad accidentia: qđ nõ faceret ſi excluderentur alia accidentia. vt inquit

Scot.32. q.vſium. Scot.33.q. vſium ſoluendo.4.argũ, ſubſtantia ergo p̃cedit quodcũq; accidens ſimplr natura ac tempore, tñ illa particula, natura, non eſt in textu arabico in tex.aũt greco bene eſt Et quum Ariſt.ibi probet oẽs alias particulas illam etiã probaſſet, ſed non probat, ergo ſignum eſt ꝙ non eſt de mente eius, Ego autem ſaluo ſemp meliori iuditio dicerem ꝙ Ariſt. & com. ibi intellexerunt de ſubſtantia cõpoſita & de accidẽte ſeparabili. Et de ſubſtantia ſimplici vt puta de materia prima & de accidente inſeparabili. Nõ autem de ſubſtantia cõpoſita & accidente inſeparabili, quia talis ſubſtãtia non p̃cedit tale accidẽs ſed ſubſtantia ſimplex vt puta materia prima bene præcedit. Ideo Ant.Andre.ſup 7.meth. Anto. And.ſup.7.meth.q.2.inquit ſed p̃ceditur a materia ſubſtantiæ compoſite licet hoc non teneat ibi. Breuiter dico ꝙ auctoritas Ariſt.ibi ex vera p ſe, videlicet cõſiderando ſubſtantiam vt ſuba. Quia ſubꝫ ex ſui rõe nõ repugnat tpe & natura p̃cedere qdcũq; accñs vt inqt Sco.33.q.vſium. Quia ſuba nõ dependet ab aliquo accñte ſcdm ſe. Eſt aũt falſa per accñs.i. Scot.33. q.vſium rõne accidentis cõſequẽtis talẽ ſubſtantiã. Et qa aliquis poſſet dicere impoſe eſt ꝙ talis ꝑpoſitio ſit vera per ſe & falſa p accñs inquit Sco. Hoc nõ eſt incõueniens, qa aliter nõ poſſet ſaluari cõtradictio in dictis Ariſt.q.6.phiſ.tex.15.dicit ꝙ oĩ motu contingit accipere motũ velociorem, & in.8.eiuſdẽ tex.78.& circi- Ariſto.6 phiſ. ter inqt ꝙ oĩs motus ẽ determinate velocitatis & tarditatis. Soluitur aũt cõtradictio qa prima eſt vera per ſe, videlicet cõſiderando motũ ſcdm ſe, & ſcdm eius gñalẽ cõitatem, ſcda ꝑpõ p accñs eſt vera.i.rõe illius cui applicatur motus, vel rõne mouentis. Eſt ãt falſa

pet ſe.i.cōſiderando motū vt motus eſt. Et cōformis huic miſioni eſt Com.i locis ſupradictis. Ad ꝑpoſitū lr̄ redeundo quū inqt auctor pp idēptitatē realem vult dicere ꝙ prius natura dicitur eſſe illud qđ eſt in aliquo inſtāti naturæ in quo non eſt poſterius ob quā cām ipſi priori nō repugnat eē ſine poſteriori. Dūmō inter prius & poſterius nō ſit idemptitas realis, q̄n ſic eſt vnū non pōt eſſe ſine ālio vt patet de hoie &eius paſſione. Simlr priori repugnat eſſe ſine poſteriori pp aliquod extrinſecū ipſus prioris vt patri repugnat eſſe ſine filio formalr loquendo pp prlītatē. Et quū opinio Fran. ſit cōtra intentionē Ariſt. nō eſt tenēda. Poſtea quum inqt ꝙ alia eſt prioritas naturæ q̄ eſt inter naturā ſupple tū inter materiā ab vna parte, & cōpoſitū ab alia. Et ēt inter naturā & naturā videlicet inter materiā & formā. Et ēt inter materiā & priuatione: & iſta eſt cū impfectione, et dr̄ negatiua ſeu priuatiua reſpectu alterius extremi. Alie ſūt poſitiue, & cum pfectione. Prioritas q̄ eſt inter naturā & naturā nō eſt in diuinis, ſed bn̄ q̄ eſt inter eſſentiā & pfectiones naturales. Ideo ſiqs dicat vbi nō eſt alietas naturę ibi nō pōt eſſe prioritas naturæ. Sed in diuinis nō eſt alietas naturæ ergo &c. Dico ꝙ maior eſt vera vt prioritas importat progreſſum de nō eſſe ad eſſe. Vt autē dicit pſuppoſitionē huius ab hoc quæ pōt eſſe reſpectu eiuſdem naturæ, ſine aliqua imperfectione, Dico ꝙ maior eſt falſa & ſic patet. Quid autem ſit æternitas declarat Boetius in.5.de conſola.di.ꝙ eſt ſimplex ac perfecta vite interminabilis poſſeſſio. Breuiter ſecundum Sco.9.q.quolibe.eſt modus intrinſecus exiſtentiæ dei ſicut infinitas eſt modus intrinſe-

Boet. in 5. de conſola.

Sco. 9. q. quolibe.

eius diuinæ eſſentiæ : vel melius æternitas, eſt quædam quautitas virtutis qua deus exiſtit cuiq; tempori ac cuilibet parti ipſius temporis.Quādo autem Auctor loquitur de ſecūda menſura & dicit. Et aliarum rerum permanentium,ſupple tu vt ſunt corpora quę non ſunt in fluxu,ſed eis correſpondet totum ſuum eſſe ſimul.Et non pars poſt partem vbi ſi multas per
Ariſt. 4. manentiæ corrñdet toti eſſe ſimul eoꝝ menſura dici
phi.t.10. tur æuum.De tertia menſura loqtur Ariſto.4. phiſi. tex.10.iuxta triplicem menſuram deberet correſpondeti triplex prioritas.ſ.æternitatis:euiternitatis & tēporalitatis:ſed æternitati nulla prioritas correſpōdet quia in diuinis nihil eſt prius æternitate alio.Euiternitati autem bene correſpondet prioritas: ita ꝙ illa res pmanens cuius eſſe p̄cedit eſſe alterius eſt prior prioritate euiternitatis.Idem dico de menſuratis tempore.Quum loquitur Auctor de prioritate originis,
Ari.2. de & dicit nihil ſeipſum gignit eſt auctoritas Ariſto.ſe
a[n]a.t.47. cundo de anima tex.47.& eſt vera, quia ſi oppoſitū eſſet verum ſequeretur ꝙ idem præhaberet naturam anteq̄ eſſet quod eſt impoſſibile. Et iſta prioritas nil aliud eſt niſi ordo qui ſolum eſt inter illa, quoꝝ vnū eſt ens a ſe,aliud vero non a ſe. Et hoc in diuinis. Ideo notanter inquit Auctor allegando Scot. Et a quo alius.Et per iſtam particulam a quo alius: conſtituitur ordo originis integre,quia ſi per impoſſibile eſſet vna tantum perſona in diuinis vt poſuerunt ali qui philoſophi,talis eſſet a ſe,& propter hoc non daretur ordo originis:ſed vna perſona eſſe a ſe,& ab ea alia inſurgit prædicta prioritas quæ eſt inter perſonas diuinas.Et etiam inter ſpiritum ſanctum ab vna

parte,& patrem & filium ab alia. Et hoc comparando ſpiritum ſanctum ad alias perſonas vt originantes: hoc dixi quia comparando ſpiritum ſanctum ad filium inquantum per intellectum producitur & ſpiritus ſanctus per voluntatem, ibi non eſt ordo originis ſed naturæ, ſimiliter etiam comparando p̄dicta adinuicem, videlicet intellectum & voluntatem, & etiam actus ipſarum. Similiter inter origines.ſ. inter generationem & ſpirationem: qnia qualis eſt ordo inter aliquas potentias, talis eſt etiam inter earum operationes, & etiam inter originata per tales operationes: quando dicitur ꝙ pater eſt beatus anteꝙ generet: talis prioritas non eſt originis, ſed naturæ. Et debet ſic intelligi ꝙ pater prius natura intelligit Itellectione beatifica eſſentiam ſuam quæ eſt obiectum perfectiſſime beatificans antequam generet filium: quia eſſentialia p̄cedunt notionalia ſecundum Sco. prima. q.quolib. In primo autem ſigno originis eſt pater, in ſecundo filius, in tertio ſpiritus ſanctus & ſunt ſigna a quibus. Non autem in quibus licet aliqui imaginētur ꝙ ſint ſigna.in quibus & male. Sed ſigna in quibus cadunt inter duas naturas vtputa inter intellectum & voluntatem. Quum inquit Auctor, ꝙ prius & poſterius origine aliquando accipitur pro priori & poſteriori natura: ſup. tu: & male qa vt declaraui diſtinguntur, quū poſtea dicit.ſcđo notan.eſt ꝙ realitas &c, Non vult ſic ſtare ſed ſic, reale dī a realitate, realitas aūt a re, nā cōcretū capit denoīationē ab abſtracto non autem econuerſo ſcđm Ariſto. niſi velimus imitari ignorantiam: quorūdam grāmaticoꝝ, q dicūt iuſtus iuſti addita tia fit iuſtitia. Quot mōis accipiatur

Scot.1.q. quoli.

ſto & ꝑpria paſſione.Et ſic auctoritas Ariſto. primo phi.tex.39.vbi inquit intellectus q̄rens ſeparationē paſſionis a ſubiecto q̄rit impoſſibilia, propter eandē particulam tollitur inſtantia de patre & filio in diuit. nis.Non.n.ſequitur filius non poteſt eſſe ſine patre, ergo pater & filius ſunt idem realiter, inſeparabilitas ꝓuenit ab eadem eſſentia, oportet etiam ꝙ non proueniat ab extrinſeco.Patet de cœlo & eius motu vnde non valet cœlum non poteſt eſſe ſine motu, ergo cœlum & motus ſunt eadem realiter, inſeparabilitas cauſatur ab intelligentia continuo mouente: vnde Ariſto.9.meth.tex.17.Inquit cœlum quieſcere non eſt timendum.Et hoc veꝝ eſt naturaliter loquēdo.Secunda ꝙ non ſint relatiua:in diuinis patuit, in creaturis etiam patet.Nam filius ꝑ formali non pōt eſſe ſine patre.& tamen non ſunt idem realr.Tertia ꝙ non ſint rōnes fundate in diuerſis ſubiectis, propter quod non valet iſte duæ ſimilitudines vtputa ſimilitudo fundata in iſto albo & in illo, ita ſe habēt ꝙ vna non poteſt eſſe ſine alia, ergo ſunt eadē realiter.Quarta ꝙ vnum nō ꝑexigat aliud.Icicirco non ſequitur, totum non poteſt eſſe ſine partibus, ergo totum & partes ſunt eadē realr.Et hoc loquēdo de toto eētiali & per ſe, quēadmodum petrus qui inq̄tū hō conſtat ex aīa & corpore phiſice loquendo.Et nō ſolum totū realr diſtinguitur a partibus, imo potius partes realr diſtinguntur ab ipſo toto, quia ſaltem ꝑ diuinā potētiam partes poſſunt eſſe ſine toto.Eſt.n. diſtinctio mutua.Et hoc intelligendo de toto eſſentiali & per ſe vt dictum eſt, & cathegorematico, & nō de toto per accidens vt homo albus quia non ſic

Ariſt. pri mo phi. xxxix.

Ariſto. 9 met. tex. 17.

diſtinguitur.Nec de toto integrali homogeneo,q̃a ẽ idem realiter cũ partibus.Et non ſolum totũ eſſentiale, ſic diſtinguitur.Sed etiam totũ integrale ethe- rogeneum.Si autem ſic non diſtingueretur.Tũc homo inquit.Sco.22.diſtin.tertii nil aliud eſſet niſi ynũ aggregatiõe queadmodum eſt cumulus lapidum,qđ nou eſt dicendum aliquo modo. Sed q̃a Thomiſtæ & noiales tenent oppoſitum, videlicet ꝙ totũ eſſentiale per ſe & cathegoreumaticæ ſumptum non dicit aliquam entitatem abſolutam realiter diſtinctam a ſuis partibus ſimul ſumptis.Et ꝙ opinio noſtra nõ eſt de mente Ariſto.& Com. Immo oppoſitum eſt verum.ſ.ꝙ eſt ad mentem p̃dictorum, patet quia primo phi.text.17.inquit Ariſto. Totum non eſt idem, cum partibus quia ſi ſic: tunc partes eadem inter ſe. Secundo autem de anima vbi diuidit ſubſtantiam, in materiam formam & compoſitum:vana eſſet p̃dicta diuiſio,ſi totum non diſtingueretur realiter a ſuis partibus.Quum autem non ſit dicendum ꝙ Ariſto. ibi fuerit ſuperfluus.Sequitur ꝙ opi. Sco.fuerit iuxta Ariſto.mentem. Vlterius quia adducunt Commẽ.in multis locis contra nos poſſet dici, ſaluo ſemper meliori iudicio.Quum inquit ſuper primo phi. cõmen. 17.ꝙ totum eſt aliud a qualibet parte,non tamen ab omnibus ſimul ſumptis. Dico ꝙ ibi non loquitur de toto eſſentiali, de quo hic loquimur, ſed de toto integrali.Si modo dicatur, immo loquitur de toto eẽntiali:quia ibi fit mentio de omni toto, ſicut ille liber requirit:ergo principalis intentio eſt loqui de toto eſſentiali,quum ſit principale totum.Ad hoc dico ꝙ, dato & conceſſo ꝙ ibi loquatur de toto eſſentiali, ta-

Sco.22. tertii

Ariſt. primo phi. tex.17.

Cõ.ſuper 1.phi.

men poteſt dici ꝙ Auerro.non intendit ibi ponere diſtinctionem inter totum & partes, ſed inter partes diuiſiue ſumptas & couiunctim, quia primo modo non integrant totum. Secundo modo ſic: ꝙ autem mens eius ſit hæc: patet quia ipſe ſuper.7.methaphi. Commen.20.inquit for.nil aliud eſt niſi animalitas, & rationalitas quod habet intelligi quidditatiue integratiue & conſtitutiue: & paulopoſt inquit compoſitum eſt aliud a componentibus, & non tantum reſultans, & exemplificat de ſyllaba quæ fit ex litteris, tamen non eſt aliud diſtinctum realiter ab ipſis, ſed additum eis, & per conſequens opinio Sco. remanet in ſuo robore. Quinta ꝙ ambo ſint entia realia abſoluta. Si autem vnum ſit ens reale & aliud rationes non valet, patet nam eſſentia diuina quæ continue ab intellectu diuino intelligitur, & ad creaturas comparatur pro quanto creature imitantur. Modo licet eſſentia non poſſit eſſe ſine tali comparatione: non tamen ſequitur ꝙ eſſentia & relatio ſint eadem realiter. Quia tunc talis relatio eſſet realis, quæ tamen eſt rationis. ¶ Ad prædictam ergo concluſionem requiruntur omnes prædicte conditiones ſimul ſumpte, & per conſequens dicendum eſt ꝙ illa ſunt eadem realiter: quæ ſic ſe habent ꝙ vnum non poteſt ſeparari ab alio. Et eorum inſeparabilitas, non prouenit a cauſa intrinſeca, nec extrinſeca, nec ſunt relatiua, neque relationes fundate in diuerſis ſubiectis. Nec vnum præexigit aliud. Concluſio ſic intellecta habet veritatem. Deficiente autem vna prædictarum limitationum redditur falſa: vt iam ſupra declaratum fuit. Et quando

Cō. ſup 7. meth.

dico hanc concluſionem ſic limitatam eſſe veram, & loquor de idēptitate reali ꝓpria:quia aliqua ſic dicūtur eadem, quia vnica exiſtētia exiſtunt abſolute, & per conſequens quum homo exiſtat exiſtentia huius hominis puta ſor.ſeqtur ꝙ homo & ſor. ſunt idē real̄r idēptitate reali propria, ſimiliter eſſentialia i diuinis vtputa bonitas,clementia,iuſtitia:& ſic de aliis attributis,& notionalia, videlicet paternitas, filiatio ſpiratio,quia exiſtunt exiſtentia ipſius eſſentie, ſunt eadem realiter. Non autem intelligo concluſionem de idēptitate reali in propria,quæ eſt reſpectu duorum exiſtentium ſingulis exiſtentiis.Tamen per comparationem ad aliquod cōmune in quo conueniant, dicuntur eſſe eadem real̄r vtputa iſte lapis & ille per comparationem ad ſubſtantiam in qua conueniunt, ſunt eadem real̄r licet illi duo lapides adinuicem cōparati diſtinguantur pn̄ti diſtinctione, & quum iſta ſecunda idēptitas non ſit oppoſita diſtinctioni reali: Ideo de ea Auctor non intelligit in prima concluſione.Et quia auctor in aſſignando conditiones ad p̄dictam concluſionē attinentes in aliquo eſt ſuperfluus, quia.ponit tertiam conditionem quæ coincidit cum ſecūda.Et in aliquo fuit diminutus,quia tacuit quartam conditionem quā aſſignat Sco.prima diſt.z.q.4.

Sco.1.di &.5.vb. loquitur de p̄dicta idēptitate.Ideo ad delē

ſti.z.q.4. dam ſuperfluitatē &,diminutionem adiunxi aliqua iuxta Sco.mentem:ſed nunquid iſta idēptitas ſit de

Ariſto.4 mente Ariſto.dico ꝙ ſic vt patet.4.meth. tex.iii.vbi

metha. vult ꝙ ens & homo,& vnus homo ſint idem realiter quia in generatione & corruptione non ſeparantur:quum inquit vnica realitate reantur: vult dicere

vnica exiſtentia, ſunt eadem realiter: ſimiliter differẽtiæ eſſentiales: & modi intrinſeci, quia exiſtunt exiſtẽtia eorũ, quorũ ſunt differenriæ ſiue modi. Cum ipſis ſunt eadem realiter. Pari ratione dicendum eſt de ſuperiori, videlicet ꝙ eſt idẽ realiter ſuo inferiori, Quũ exiſtat exiſtentia ipſius inferioris. Et ſic iſta eſt vera homo eſt idem realiter Franci. Et iſta erit vera homo realiter diſtinguitur a Franci. ꝑvt homo exiſtit exiſtẽtia ipſius Martini. Et quum inquit Auctot ꝙ iſta idẽptitas requirit vtrunq; extremum in actu, dic tu ꝙ verũ eſt quando plura idẽptificantur, Quando antẽ idem ſibi ipſi idẽptificatur, non eſt verum, licet potius ſit dicendum ꝙ idem ſibi ipſi idẽptificari eſt impoſſibile. Et hæc de prima concluſione dicta ſint.

CIrca ſecundam concluſionem dico ꝙ d ſtinctio realis poteſt ſummi duobus modis, videlicet ſine p̃ciſione & cum p̃ciſione. Primo modo conuertitur cum diſtinctione ex natura rei: quia quæ realiter diſtinguntur ſine p̃ciſione, ex natura rei diſtinguũtur accipiendo diſtinctionem ex natura rei large, & ſic non accipitur hic. Sed ſecundo modo, quæ cadit inter diſtincta entia, habentia aliam & aliam realitatẽ formaliter poſitiuam, actu exiſtentem vel ſubſiſtentem vnica exiſtẽtia: quod dico propter perſonas diuinas, quæ realiter diſtinguntur. Et tamen vnica exiſtẽtia exiſtunt, vel pluribus exiſtentiis, quemadmodum ſor. & pla. Dixi habentia aliam & aliam realitatem formaliter poſitiuam ad remouendã inſtantiam de ſubiecto & propria paſſione. Præſens autem diſtinctio aliquando eſt mutua vt inter materiam & formam quæ realiter & formaliter diſtinguntur, licet

Trõbetta aliter ſentiat. Quandoq; vero non mutua vt inter totum eſſentiale & partes, vt tenet ingenioſiſſimus Mauritius. Aliquando etiam ſumitur vt qd. Aliquotiens vt modus. Illud accipitur vt quid vt declarat Scot.8.q.vniuerſalium. reſpondendo ad primum argumentum quod principaliter intelligitur. Illud vero vt modus ſub quo, tanq̃ ſub quadã determinatione aliud ĩtelligitur, vel illud accipitur vt qd quod habet rõnẽ determinati. Illud vero vt modus quod habet rõnẽ determinantis & hæc iuxta intentionem Scoti ſcd̃m aũt Ariſt.primo poſte.tex.35. Illud eſt qd quod natũ eſt ſubici & ſubicitur, vel ꝑdicari & ꝑdicatur. Illud aũt vt modus quod natum eſt ſubici & ꝑdicatur, & quod natum eſt ꝑdicari & ſubicitur. Et ſic qñ præſens diſtinctio. Intelligitur cũ præciſione accipitur vt quid. Quia ſumitur vt ſpecies diſtincta contra alias diſtinctiones, de qua hic eſt principalis intentio. Quando vero ꝓfertur ſine præciſione tunc eſt vt modus, vt dicendo. Diſtinctio ex natura rei eſt realis. Cõcluſio ergo ſecunda redditur vera ſeruatis ſeruandis videlicet ꝙ extrema ſint realia, realiter diſtincta: & ꝙ exurgat ex natura extremorum.i.ſine quacunq; operatione intellectus vt inquit Scot.7.q.quoli.arti.3. Et licet iſte tres conditiones ſufficiant ad inferendam diſtinctionem præſentem ſecundum cõem opinionem vt inquit Scot. vbi ſupra. Tamen non eſt vr̃ verum vt inquit Sco.5.diſt.primi.q.1.reſpondendo ad argumẽta in oppoſitũ, quia inter tres ꝑſonas diuinas vt cõicãt in eſſentia eſt relatio realis. Et tñ vt ſic nõ realiter diſtingũtur, licet.n.ꝑſonaliter ſumpte ꝑ̃ſenti diſtinctione diſtinguãtur, nõ tñ eſſen

Sco.8.q.vſium. Ariſto.1.poſte. Sco.7.q.quoli. Sco.5.diſti.1.q.1.

tialiter accepte.Primũ correlarium eſt verũ & eius ve
ritas patet per ea quæ dicta ſunt ſupra de toto & pti
bus. Quum inquit in ſecundo correlario actualiter
exiſtẽtes:immo dico aptitudinaliter tñ videlicet vt
reponuntur in pdicamentis realiter diſtingũtur. Sed
auctor dixit actualiter quia ſecundũ aliquos vt apti-
tudinaliter exiſtunt nõ diſtinguntur præſenti diſtin
ctione ſed formaliter, & qa contra tertiũ correlarium
poſſet fieri talis inſtantia quæcũqꝫ perſone ſunt eedẽ
in teertio ille ſunt eadem inter ſe. Sed perſone diui-
ne ſunt eedem realiter in eſſentia ergo & inter ſe.Di
co ꝙ iſtud argumentum non eſt contra Ariſto. quia
militat de idemptitate eſſentiali. Auctor autem lo-
quitur de idemptitate perſonali.Ideo licet ſint eedẽ
eſſentialiter non tamen perſonaliter. Ad regulam
modo quæ eſt Ariſto.primo phiſ.text.17.licet rñſio
Ariſt.ſit bona: Tñ Sco.in.2.diſt.primi parte.2.ſoluẽ- Ariſto.1.
do primũ principale dat aliam rñſionem vꝫ ꝙ verũ phiſ.
eſt qñ illud tertiũ in quo extrema idẽptificantur hẽt Sco.2.di
talem idẽptitatẽ ſeu vnitatem, quam hñt extrema. ſti.1.par-
Modo certũ eſt ꝙ eſſentia nõ habet illá vnitatem p te ſcda.
ſonalẽ quám hñt perſone.Et ita non valet. Aliam ẽt
rñſionem dat ſup librũ prioꝝ.q.9.videlicet ꝙ regu- Scot.ſup
la illa de virtute ſermonis nõ eſt vĺr vera, ſed ſolum lib. poſte
quando extrema identificantur in tertio penes pdi-
cationem affirmatiuam & qñ ſic. Et inter ſe ſunt ea-
dem.Et exemplificat ſic ſor.eſt aĩal ſor. eſt albus. er-
go eſt animal album, quia ergo ſecũdum predicatio-
nem affirmatiuam animal & album ſunt eadem ip-
ſi ſorti ſequitur ꝙ etiam inter ſe. Bona eſt reſpõſio
Auct. vt dixi, melior tamen illa Sco.in theologia &

tutior q̃ logicalis. Et hæc de p̃senti idẽptitate ac diſtinctione dicta ſufficiant.

CIrca quintum articulum. Aduerte ꝙ hæc idẽptitas ac diſtinctio differt a prædicta, quia transacta fundatur ſuper exiſtentiam, ſeu ſubſiſtẽtiam. Iſta autẽ ſuper naturam exiſtẽtem. Vlterius aliquid eſſe idem eſſentialiter alicui non infert illud eſſe de eius eſſentia, vt patet de ſubiecto & ꝓpria paſſione, quæ ſecũdum nos ſunt eadem realiter & eſſentialiter. Et tñ vnum non eſt de eſſentia alterius: ſed p̃ſens idẽptitas arguit inſeparabilitatẽ per quácunq; potentiam. Et iſta idẽptitas ſeu diſtinctio ſemper cadit inter extrema poſitiua realia. Et per conſequens inter priuationem & negationẽ non reperitur. Auctor debebat prius loqui de ordine ſimpl̃r, & poſtea ſecũdum qd. Tamen nihil ad B. Et quum inq̃t ſicut eſt de accidẽte, ſupple tu videlicet abſoluto, non autẽ reſpectiuo, quia licet Deus habeat potentiam ſuper abſolutum, non tñ ſuper reſpectiuum. Ve℞ tamen reſpectiua ꝑ ut ad p̃ſens ſpectat ſunt in duplici differentia videlicet equiperantie & diſquiperantie. Relatio fundata in vno relatiuo℞ equiperantie non ſolũ denominat ipſum in quo fundatur ſed ẽt aliud videlicet terminum ſecundum Sco.24.q.vltium. Et ſimiliter fundata
Scot.24. q.vltium. in termino denominat ipſum & aliud. Volo dicere ꝙ denominat tam relatiuũ q̃ correlatiuũ & econuerſo. Relatio autem fundata in vno relatiuo℞ diſquiperantie tm̃ denominat illud in quo fundatur, & ꝑ conſequens: inter relatiua equiperantie eſt ordo eẽntialis, ſuper quem Deus non poteſt. In relatiuis vero diſquiperantie non eſt ita eſſentialis ad quem virtus

dei non

non ſe extēdat. Immo pōt deſtruere filiū fundamen taliter ſumptū & conſeruare prēm, & p conſequēs pa ter non erit idē eſſentialiter ipſi filio, quia paternitas tm̄ denominat patrē. Quum inqt auctor ſaltē de ali quo ſupple tu, vt puta de accidēte in ſacro altaris. Et aliquo reſpectiuo vt declaratū eſt. Et licet inhærētia actualis pdictoꝝ accidentium poſſit ſeparari per diui nam potentiā non tn̄ aptitudinalis quū ſit eadē reali ter & eſſentialiter ipſi accideuti. Immo implicat con tradictionē. Ideo licet prima ſeparatio ſit poſſibilis. Non tn̄ ſecūda vt inquit Io. cauo. ſuper primo phiſ. q.4. art.3. Quum deinde dicit & de ſubſtantia reſpe ctu ſecundaꝝ cauſarum extrinſecaꝝ. vult dicere q̄ ēt ordo eſſentialis ſecundū quid: nō ſolum eſt inter acci dens & ſubm ſed ēt inter ſecūdas cās extrinſecas ab vna parte. Et ſubſtantiā ab eis pductā ab alia parte. Patet quia pducta ſuba volo q̄ deus deſtruat ſecun das cās quod pōt facere ſecundū Theo. vt inqt Sco. prima di. ſcdi & .8. diſt. primi. q.4. rñdendo ad rōnes phoꝝ & conſeruet ſubam ab eis pductam. Nā poſte rius erit ſine priori vt patet Et talis ſeparatio nō im plicabit contradictionē quum ſucceſſiue dicit. Secun do notandū eſt ſentētia breuis illius notabilis ē hæc eſſe idem alicui eſſentialiter: cōtingit duobus modis. Vno modo in pprie, & ſic tm̄ valet ſicut eſſe idem realiter alicui tm̄. Et iſto modo riſibile eſt idē ipſi ho mini. Alio mō proprie & ſic tm̄ valet: ſicut eſſe idem non ſolū realiter ſed ēt eſſentialiter. i. eē de eius eſſen tia & qdditate. Ob quā rem aliter dicendū eſt de iſta idemptitate & diſtinctione. Iuxta primum notan dum & aliter penes. Secundum primum notandum

Io. cano. ſuper. 1. phiſ.

Sco. 1. di ſti. 2. q. 4.

contintet in ſe duos ordines.ſ.ſecūdum qd & ſimpl'r & p conſequens duas idēptitates & diſtinctiones, v3 idēptitatem impropriā & propriam. Prima a primo ordine originatur. Secunda a ſecundo & ſic iuxta primum ordinem illa ſunt eadē eſſentialiter, quoꝝ vnū non pōt eſſe per naturalem potentiam ſine alio, nec pōt ſeparari. Et ſic ſubiectum & accidens abſolutum ſunt eadem eſſentialiter idemptitate impropria. Et illa diſtinguntur eſſentialiter iſto modo, quorum vnum per naturalem potentiam poteſt eſſe ſine alio vel ſaltem poteſt ſeparari & conſeruari. Et ſic vnum & duo diſtinguntur qnia naturaliter non repugnat vni ꝙ ſit, & tamen duo non ſint illa autem ſunt eadem eſſentialiter idemptitate propria iuxta ordnem ſimpliciter eſſentialem, quorum vnum non pōt eſſe ſine alio, nec ſeparari, nec conſeruari per aliquam potentiam etiā diuinam. Et ſic duo relatiua equiperantie ſunt eadem idemptitate ꝑdicta. Illa aūt iſto modo diſtinguntur, quoꝝ vnum pōt eſſe ſine alio ac ſeparari nec non & cōſeruari ſaltem p diuinā potentiā & ſic duo relatiua diſquiperantie diſtinguntur. Et ſimiliter ſubiectum & accidēs in ſacro altaris. Circa autem ſecundum notabile. Dico ꝙ etiam tangit in eo duas idemptitates ac diſtinctiones. Tangitur idemptitas impropria quum inquit vno modo quando aliqua ſunt ita eadem eſſentialiter ꝙ vnum non poteſt eſſe ſine alio & vnum exiſtit exiſtentia alterius. Talis idemptitas non diſtinguitur cōtra idemptitatem realem. Et ſic homo & riſibile tali idemptitate ſunt eadem. Et ſimiliter materia & forma, reſpectu compoſiti erunt eadem iſto modo. Quia vt ſic non eſt

alia & alia quidditas exiſtens vel ſubſiſtens, quæ requirũtur ad iſtam diſtinctionem. Illa autem iſto modo diſtinguntur quæ non ſunt eadem realiter, nec vnum exiſtit exiſtentia alterius. Et iſto modo materia & forma pro vt ſunt due quidditates ſeparatim ſumpte & non per comparationem ad compoſitum diſtinguntur eſſentialiter improprie. Quia ſecũdum Sco. in ſecundo ſenten. diſtin. 12. non repugnat materiæ exiſtere ſine forma. Quum poſtea inquit. Secundo modo capitur idemptitas &c. Tangit idemptitatem propriam qua aliqua duo non tantum ſunt eadem eſſentialiter ideſt realiter, ſed vnum eſt de eſſentia alterius. Et iſto modo homo & animal ſunt eſſentialiter eadem. Et illa diſtinguntur eſſentialiter proprie quæ non ſunt eadem realiter, nec vnum eſt de eſſentia alterius vt Socrates & Mauritius. Et per conſequens ſequitur ꝙ licet Auctor non ponat niſi duas concluſiones, Vna de idemptitate & alia de diſtinctione explicite. Tamen implicite ſunt octo videlicet quatuor de idemptitate, quarum due pertinent ad primum notandum, Alie due ad ſecundum. Quarum prima incipit a principio concluſionis de idemptitate & finit antequam dicat vel quæ ſunt. Secunda autem incipit a ly. vel quæ ſunt, vſqꝫ ad finem. Et quatuor de diſtinctione. Quarum due, correſpõdent notabili primo. Alie due notabili ſecundo. Et prima incipit a principio concluſionis de diſtinctione & finitur antequam dicat vel quæ non concurrunt ad ratione̅ intrinſecam. Et licet hic Auctor loquatur de ide̅ptitate tã in ꝓpria ꝙ̃ propria, & ſilr de diſtinctione, tñ principalis inte̅tio eſt de ꝓpria. Et licet iſta ide̅

Scot. 12. diſt. ſcđi.

ptitas ac diſtinctio videatur coincidere cum reali ac formali. Tamen diſtinguuntur ex eo quod prædictæ ſundantur ſuper exiſtentiam rerum. Iſta autē ſuper naturam exiſtentem, vt ēt dictum eſt ſupra in principio huius articuli. Inſuper ad prædictas ſufficit vna quidditas, ad pñtem aūt requiritur alietas quidditatū exiſtentium. Et hoc ſiue ſit diſtinctio mutua vt puta quæ ē inter Coſmam & Damianum, ſiue nō mutua quæ eſt inter ſcientiam & ſcibile. Prima dicitur propria. Secūda autem impropria & hoc quantum ad iſtum articulum ſufficiat.

Circa ſextum articulū. Notandum eſt quod hæc idēptitas atque diſtinctio fundatur ſuper realitatem. Quid aūt ſit realitas licet aliqualiter declarauerim ſuper articulū de diſtinctione ex natura rei, tñ quia hic eſt locus proprius largiter loquar. Et dico quod nil aliud ē niſi quidditas concepta cū mō, vel conceptibilis, & per eōs contrahibilis quēadmodum ſunt oīa tranſcendētia, vel conceptibilis & cōtrahibilis per realitates differentiarum quēadmodum ſunt oēs quidditates generum tam generaliſſimorum quam ſubalternorum, vel conceptibilis & contrahibilis per differētias materiales vt ſunt quidditates ſpecierum ſpecialiſſimarum. Nam dñiæ materiales ſecundū Ariſto. 10. meth. tex. 25. & Sco. 3. di. ſecundi. q. 7. ſunt maſculinitas & femineitas reſpectu humanitatis, quia maſculus & femina non differunt ſpecie ſecundū prædictos & iſta realitas dicitur obiectiua & cōiſque vt patet per pdictā diuiſionem eſt triplex. Alia eſt ſubiua & ſingularis quæ nil aliud eſt niſi qdditas in ſingularibus quæ eſt cū actuali exiſtētia. Sed alia videlicet cōis iā dicta, abſtrahitur ab oī exi-

Ariſt. 10. meth. & Sco.

ſtentia vt inqt Sco.in.2.ſen.di.3.q.6.Et ſic patet qua liter prima cōis eſt trāſcendens: ſcda aūt & tertia eſt p̄dicamētalis:licet ſecūda ſit gnica, & tertia ſpecifica. Sco.3.diſti.2.q.6.
Quū inqt auctor loquēdo penes primū modum dicē di q̄ conueniunt in aliqua realitate, ſupple tū videli cet predicamentali vniuoca vel denoīatiua, gnica vel ſpecifica, contrahibili p realitatem dr̄iæ formalis vel materialis:quoꝝ vnū ſe habet p modum potētiæ & aliud p modū actus illa ſunt eadē p̄nti idemptitate. Et ſic hō & aſinus qa conueniūt in aīalitate q̄ eſt cō trahibilis p dr̄ias formales, ſic dr̄r eſſe eadē. Et ſilr Petrus & Paulus, put cōueniunt in humanitate quæ eſt cōtrahibilis per dr̄ias materiales. Si aūt conſiderētur p̄dicta put conueniūt in ente finito vel limitato non ſic dr̄r eſſe eadē. Quia ens nō eſt contrahibile p dr̄ias formales vel materiales, ideo vt ſic conueniunt diſtingūtur p̄nti diſtinctione. Silr perſone diuine qa licet cōueniant in diuinitate. Tn̄ quia diuinitas non eſt cōtrahibilis aliquo mō ſecundū Scot.2.diſt.primi parte.2.ſoluendo primū principale. Quia de rōne cō trahibilis eſt ꝙ ſint diuiſibile & cū ſui diuiſione cōicabile cuiuſmodi non eſt ipſa diuinitas. Immo cōicatur tribus pſonis diuinis ſine ſui diuiſione qa diuidi dicit in pfectiōnē vt inqt Sco.3.di.ſcdi. Cauſa aūt hu ius eſt infinitas. Et ſic patet reſolutio inſtātie de pſonis diuinis quā Mau. dicit fore ponderandā. Et quū inqt auctor in tertio correlario ꝙ idemptitas ſubiua eſt inferior ad obiectiuā verum dicit qa infert eam p bonam conſequentiā. Nam bene ſeqtur ſor. & pla. ſunt idē ſe totis ſubiectiue prout conueniunt in humanitate. Ergo ſunt idē ſe totis obiectiue prout hu- Sco.2.diſti.primi pte.2.

manitas qdditatiue dr̄ de eis.Oppoſito mō dicendū eſt de diſtin.videlicet ꝙ diſtinctio ſe totis obiectiua eſt inferior ad diſtinctionem ſe totis ſubiectiuam pa tet quia eam infert.Nam bene ſequitur deus & crea tura diſtingūtur ſe totis obiectiuæ,ergo ſe totis ſub iectiuæ. ¶ Quantum ad ſecundum modum dicen di,quum inquit Auctor in eadem re:ſup. tu:videli cet numero quod pōt eſſe duobus modis vel indiui dualiter vel ſuppoſitaliter:primo mō quæcunqꝫ ſunt in vno indiuiduo vel per idēptitatem realem quem admodū humanitas & differentia indiuidualis ſunt in ſort. vel per modum denominantis vt ſort. & ſua riſibilitas, vel per modum informantis vt ſor.& ſua albedo.Secundo modo.ſ. ſuppoſitaliter quando ea quæ ſunt in vno ſuppoſito etiam in alio reperiun tur.Et iſto modo pauca ſunt ſic repetibilia, nec in di uinis,nec increatis quæ iſto modo poſſent dici eadē præſenti identitate.Ob quam rem quum inquit Au ctor in primo correlario ꝙ omnia in diuinis ſunt ea dem ſe totis ſubiectiuæ,ſupple tu indiuidualiter,quū omnia conueniant in diuinitate, quæ de ſe eſt hæc. Et eidem omnia identificantur.Non autem intelli gēdum eſt ſuppoſitaliter,quia aliquid eſt in vno ſup poſito quod non eſt in alio,vtputa paternitas in pa tre quæ non eſt in filio.Poſtea quum in tertio corre la rio dicit.Et alterius ſpeciei complete. Aduerte ꝙ di xit complete propter ſpecies qualitatis quæ non ſunt perfectæ,quia aliquid idē poteſt poni in diuerſis ſpe ciebus qualitatis, vtputa caracter ſacerdotalis qui vt inquit Sco.in.4.di.6.q.10.ſi conſideretur vt diſponit ad gratiam recipiendam dicitur diſpoſitio ſpiritualis.

Si autem vt qualitas perpetua dicitur habitus. Si vero vt accidēs abſolutum: videlicet vt ſupernaturalis potentia inclinans ſacerdotem ad facilr exercendas operationes ſacerdotales, & ad reſiſtendum contrariis ſic eſt de ſecunda ſpecie qualitatis: Si autem vt diſtinguit ſacerdotem a layco ſic dicitur forma. Si vero vt ſignum ſacramenti ſic dī figura: & per conſequens vt ſic eſt de quarta ſpecie qualitatis: & ſic apparet qualiter ſunt ſpēs incomplete, imo potius modi ſpecierū appellandi ſunt vt inquit Sco. loco dicto. Ideo duo indiuidua de pdicto pdicamento non diſtinguntur praeſenti diſtinctione. Ergo poſſunt eſſe eadem idētitate, de qua hic loquimur. Et iſto modo hic caracter vt diſpoſitio, & hic vt habitus ſunt idem, identitate ſubiectiua. In quarto corrolario non ſine cauſa dicit. Maxime de ſecundo modo relatiuorum. Quia de relatiuis aliorum modoꝝ, videlicet primi & tertii modi ſecus dicendum eſſet: de quibus Ariſt. in. 5. meth. c. de ad aliquid facit mentionem: & Sco. 30. diſt. primi. & in. 4. di. xiii. q. 1. & in quolib. q. 4. art. iii. Duo ergo relatiua diſquiperantiae praeſenti diſtinctione diſtinguntur. Et quum inquit ꝙ nulla eſt differentia inter primum modum & ſecundum. inimo eſt differentia, ob quam rem aliter aſſignanda eſt identitas ac diſtinctio praeſens penes primum modum, & aliter penes ſecundum. Iuxta primum modum, identitas eſt conuenientia duorum extremorum in aliqua realitate potentiali contrahibili: per differentias formales vel materiales. Diſtinctio vero eſt conuenientia duorum extremorum in aliquo cōmuni non ſic contrahibili. Et iſto modo deus & creatura prout conueniunt

Sco. 6. d. 4. q. 19.

Ariſt. 5. meth. & Sco. 30. di. 1. q. 4. art. 3.

in ente quod non eſt contrahibile per differentias di ſtinguuntur pñti diſtinctione, iuxta ſecundum modũ idẽptitas eſt conueniẽtia cuius extrema ex natura rei ſunt reperibilia in eadem re numero aliquo mõ:videlicet & ſi non ſuppoſitalr ſaltem indiuidualiter. Diſtinctio vero eſt alietas cuius extrema in eadẽ re numero ex natura rei nõ ſunt reperibilia aliquo modo: videlicet nec ſubiectiue, nec indiuidualr, nec ſuppoſitaliter:& ſic patet dña quæ eſt inter primum modũ dicendi & ſecũdũ. Quam dñam ꝓfundiſſimus Mau. tangit in ſuis Epithomatibus deſcribens diſtinctionẽ huius articuli ſubiungens. Et hæc deſcriptio intelligenda eſt penes: ſcdm modum dicendi. Si autem inquit ipſe primum modum ſuſtinere volueris facilr eã deſcribere poteris. Et in rei veritate faciliori modo aſſignatur iuxta primam viam q̃ penes ſecundam. Et qui voluerit ſuſtinere ſecundum modũ dicendi oportebit ſoluere quintam rationem Stephani Burlifer in ſuis Epithomatibus poſitam. Et hæc quantum ad iſtum articulum.

Circa ſeptimum articulum per p̃dicatum quidditatiue intelligit Auctor p̃dicatum vniuocũ vniuoce dictum, non autem p̃dicatum vniuocum tantum. Et quum de homine & aſino aĩal poſſit p̃dicari vniuoce, ſeqtur ꝙ talia ſunt eadem pñti idẽptitate. Et hoc ſtando in terminis limitatis, ſiue aĩal accipiatur incontracte, qa vt ſic dicit realitatem potentialem, ſiue accipiatur contractæ: qa vt ſic importat realitatem actualem. Similiter deus & creatura loquendo de illimitatis ꝓut̃ cõueniunt in ente: ſic ſunt eadem, ſiue ens accipiatur contractæ vel incontractæ:

etiam ſi p̄dicatum importaret conceptum ſolū & nō realitatem, illa de qbus p̄dicaretur eſſent eadem iſta idemptitate. ¶ Oppoſito modo intelligendum eſt de his quæ iſta diſtinctione diſtinguntur. Sed contra Auctorem. Paſſiones entis diſtinguntur ſe totis. i.inter ſe totaliter reſpectu entis, ergo non ſunt aliqd entis quod eſt contra Ariſto.7.metha.tex.2. Dico ꝙ non ſequitur. Sed bene ergo non ſunt aliquid idem entia: quum loqtur de vltimis differentiis aduerte ꝙ non ſolum generice. ſ.quæ determinant naturam generis conſtituendo ſpēs ſub ſe dn̄r vltime, ſed etiam & ſpecifice. ſ.quæ determinant naturam ſpecieꝝ conſtituendo indiuidua, & primæ dn̄r ſpecifice. Secunde vero indiuiduales. De indiuidualibus tantum tertiū correlarium redditur veꝝ: quia ſunt primo diuerſæ, vt patet per Ariſto.5.metha.tex.non habente cōmētum, &.10.eiuſdem tex.12.vbi inquit primo diuerſa ſūt q̄ nō ſunt aliqd idē entia, hoc eſt q̄ in nullo qddidem tatiue conueniunt. quum ergo ſint huiuſmodi ſequitur quod dictum eſt. Prout autem ſunt aliquid entis poſſunt identice in aliquo cōi conuenire, ſic ꝙ illud tale p̄dicabitur de illis denoīatiue. Eo modo quo genus p̄dicatur de differentia, licet ergo comparate ad conſtituta dicantur differentiæ. Tamen per reſpectū ad cōe non poſſunt ſic appellari. ſed dicuntur primo diuerſa, quia dn̄æ reducuntur ad aliqua primo diuerſa. Aliter eſſe p̄ceſſus in infinitum, patet quia ſi accipiatur ſorteitas & platoneitas abſolute, & quærat aliquis, vel iſta ſunt primo diuerſa: vel differentia. Si ſecundo modo ergo per aliquid differunt & in aliquo conueniunt: quæro de illo alio: & ſic eſſet procedere

Ariſt.7.met.t.2.
Ariſt.5.meth.&10.eiuſdem

cundæ intentiones intelliguntur actu reflexo: & in 15.ac.16.eiuſdē inqt ꝙ intentiones non attribuūtur alicui niſi vt hēt eſſe cōparatū. Et quū ait Auctor vt res realis ad rē realē, ſup.tu vt puta: hō poſitus a pte ſubiecti, ad hoīem poſitum a parte ꝑdicati, vel realitas ad realitatē, vtputa realitas ſubē ad ens, vt dđo ſubſtātia finita eſt entitas finita. Quum deinde dicit in vno & eodē obiecto foīali: ſupple vtputa aīal & rōnale in hoīe, quæ oīa ſunt vnū obiectum foīale, ſed quia exēplificat de colore, pōt dici qa color ſe habet per modū generis. Diſgregatiuitas vero p modū dīg. Quū ſucceſſiue dicit ipſa vt intellēa ad ſeipſam nō intellectā. Contra cōparatio ꝓſupponit vtrūq; extremū in eſſe cognito: ergo dictū Auc.non vī poſſe ſic ſtare. D.co ꝙ Auc.non vult dicere ad ſeipſam non intellectam ſimplr, ſed ad ſeipſam nō intellectam vniformiter a parte ſubiecti & a parte ꝑdicati, videlicet ſub eodem modo intelligendi, vtputa intellēs intelligit lapidem vt ſubſtantia eſt. Tamen cōparat ipm vt ſubſtantia, a parte ſubiecti ad ipſum a pte ꝑdicati, vt eſt quoddam ledēs pedem, vel albedo intellecta in abſtracto: a parte ſubiecti, cōparata ad ſeipſam ī cōcreto intellectā a pte ꝑdicati, vt dđo albedo eſt alba licet ppō ſit falſa vt inqt Sco.16.q.vlīum, & p cōſequens ad ſeipām nō ſic intellectā. Silr albū intellēm in cōcreto poſitū a pte ſubiecti coparatū ad ſeipm in abſtracto poſitū a pte ꝑdicati, quia abſtractū & concretum quando attribuuntur rebus ratione modi ſignificādi ſunt modi grammaticales. Quando autem rebus intellectis ac comparatis ſunt logicales: & per conſequēs ſequitur ꝙ diſtinctio rationis non eſt reſpectus Sco.16. q. vlīum

a ſola potentia ratiocinante vt dicũt Thomiſtæ, ſed occaſioalr a fundamentis, & per conſequens tot diſtinctiones ſunt in entibus rõis quot in entibus reali bus vt inqt Sco.1.q.quol.art.2. Et hæc de diſtin.rõis.

CIrca diſtinctionem ex natura rei poſſet primo exemplificari de intelligentia mouente cœlum quæ eſt mouens & non mota. Exemplũ de contradictoriis cõe & ſingulare, Exẽplum de priuatiue oppoſitis videns & cœcus, quæ de eodẽ ſimul non ſunt verificabilia. Exẽplum de contrariis de motionibus variis intelſs noſtri ſatis dictum fuit ſup ſecundũ arti. & per conſequens qñ ſunt aliqua duo quæ nõ pñt ſimul eidem competere & ſcdm idem reſpectu vnius & eiuſdem, & in eodẽ tpe talia diſtinguntur ex natura rei, iuxta mentẽ auctoris, ſecundum aũt Mauri.in margine, qñ non poſſunt pdicari ſeu verificari de eodem ſimul. Et hæc quantum ad hoc de diſtinctione ex natura rei.

CIrca diſtinctionem formalem quum inquit Auctor per viam demonſtrationis. ſup.tu qa variæ paſſiones reqrunt varia ſubiecta quæ formalr diſtinguntur, ſed qa dictum eſt ſupra ꝙ qñ vnum pdicatur de altero in pmo modo talia ſunt eadem formalr. Ergo materia in concreto ſumpta quum pdicetur de hoſe in pmo modo, ſeqtur ꝙ ſunt eadem formalr. Nã ſecundũ Trõbettã. Iſta ppõ eſt primi modi hõ

Cõmen. eſt materiatus, ſecundum autẽ.Com.ſup.7.meth.cõmento.23.24.&.25.&.34.43.&.45. & ſuper.9.met. cõmen.12. vbi inqt ꝙ materia in cõcreto pdicatur de

Scot.26. q.vlumi noiatiue. Dico ꝙ denominatio duplex de qua Scot. 16.q.vlium.ſ.ad ſuppoſitum alia ad ſubiectum, pro-

poſitio Trombette habet veritatē:de prima qa talis non excludit perſeitatem. De ſecunda autem dicta Com. Et ſic patet reſolutio.

Circa diſtin. realem per viam generationis ſic poteſt intelligi naſcuntur duo gemelli quoꝝ vnus in vna hora alius in alia qui diſtinguntur realr, quia da oppoſitum ſunt eadem realr, ergo idē erit prius & poſterius, quod eſt impoſſe. Siſr dic de corrupto, ſimilr qn̄ ſunt aliqua duo quæ ſic ſe habent ꝙ vnum eſt originans & aliud originatū. Illa realr diſtinguntur, quia alr primum non ꝑhaberet naturam quā cōīcat originato per viam ſepate exiſtentiæ, ſubſtantia exiſtit non exiſtente accidente, ergo &c. Per viā ſubſiſtentiæ ſingulare ſubſiſtit, nullo vniuerſale ſubſiſtēte, ergo realiter diſtinguntur.

Circa eſſentialem aduertendum eſt ꝙ idēptitas ſeu diſtinctio pn̄s fundatur ſup naturam exiſtētem vt dictum fuit ſupra in ꝓprio articu. quum inqt per viam generationis, pōt dici vt ſupra dictum eſt de corruptione. Dicendum eſt conſequenter vt declaratum fuit in propiro articulo.

Circa diſtin. ſe totis ſubiectiuam Frāci. poteſt exiſtere petro non exiſtente, ergo talia ſe totis ſubiectiue diſtinguntur.

Circa ſecundam partē huius arti. aduertendum eſt ꝙ datur vna idēptitas in ſua maxima cōitate quæ dr̄ de oībus idēptitatibus de qua nō intelligitur hic neq; alibi vbi fit mentio dē idēp. Sed intelligitur de idēptitatibus quæ continentur ſub ꝑdicta. ideo oportet multum ſpeculari circa iſtā ꝑtem ac cū grano ſalis ꝑcedere, pp duas cōclōnes affirmatiuas:

quas ponit Auct.Quaꝝ prima ꝙ maior idēptitas inſert oēs alias.Scd̃a ꝙ maior diſtinctio iſert oēs diſtinctiones valde cōſiderandū eſt nunqd hoc ſit veꝝ vł nō.Et ne credēdo verbis Auct.decipiamur videamus incipiēdo a maiori idēptitate q̄ eſt idemptitas rōnis nō dico de illa q̄ eſt penes actū cōparatiuum intellꝭ qa talis eſt īpropria, ſed intelligo de illa q̄ eſt ꝑ actū rectū q̄ eſt ꝓpria.Et ſemꝑ hic & in arti.intelligendū eſt de idēptitatibus ꝓprie dictis vt declaratū eſt in vno quoq; arti.Et ſic intelligēdo quū idēptitas rōis ſumatur ab idēptitate rei.Erit ergo bona cōſeq̄ntia dicēdo ſunt eadē rōne pro q̄to hñt eē cognitū.ergo vt ꝓcedunt tale eē ſunt eadē ex natura rei eſt bona cōſequētia.Si volumus mō inferre: hō eſt idē ſibi ex natura rei,ergo idē ſibi foꝛałr cōſequentia nō valet. Nec accipiēdo idētitatē formalē large q̄ eſt cōueniētia aliquoꝝ duoꝝ in tertio vt puta cōuenientia in q̄ cōueniūt duo hoīes in humanitate.Quū aūt hō ſolitarie ſumptus nō ſic cōueniat vt eſt idē ſibi ex natura rei.Seqtur ꝙ cōſequentia nulla, neq; accipiēdo idēptitatē formalē ꝓprie & ſtricte valebit.Quia illa q̄ ſic ſunt formałr eadē vnū includitur in altero cuiuſmodi nō eſt in ꝓpoſito & ꝑ cōſequens apparet ꝙ ꝓpō Auct.nō eſt vł vera.Valebit bñ cōſequētia accipiendo in añte idēptitatē ex natura rei impropriā q̄ eſt cōuenientia in qua duo extrema habentia eſſe cognitū vt puta hō vt diffinitū & aīal rōnale vt diffinitio eo ꝙ cōueniunt in ſuƀa & in cōſequente inferēdo idēptitatē formalē in ꝓprie dictā & large ſumptam ſic erit bona cōſequentia, dicēdo, hō vt diffinitū, & aīal rōnale vt diffinitio ſunt eadē idēptita

te impropria ex natura rei.ergo ſunt eadē idēptitate formali impropria.Et quū de iſta idēptitate, ſiue de iſtis idēptitatibus improprijs nō intelligatur in cōclu ſionibus idēptitatū ſeqtur qđ ſupradictū eſt vȝ falſi- tas dicti Auctoris. Vltra ꝓſequendo bn̄ ſeqtur. Hō & aīal rōnale ꝓ vt vnū includit aliud ſunt eadē for- maliter.ergo p̄dicta ꝓ q̄to vnū exiſtit exn̄tia alterius ſunt eadē realr̄,& vltra ergo pro q̄to vnū nō pōt eſſe ſine alio ēt p diuinā potentiā erunt eadē eſſentialr̄, ex iſta ſunt eadē eſſentialr̄,ergo vt cōueniūt in ente finito ſunt eadē ſe totis ſubiue. Nō ſeqtur immo vt ſic diſtinguntur ſe totis ſubiectiue.Quia ens nō eſt cō trahibile per dr̄ias formales vel materiales.Ergo cōſe ſequentia nulla. Valebit bn̄ conſequētia intelligēdo cōſequens de idemptitate ſubiua īpropria de q̄ nō in telligitur hic neqꝫ in.6.ari.qa talis eſt cōuenientia ex tremoꝝ ī aliquo cōtrahibili p modos tm̄.Bn̄ ſeqtur aliqua vt puta iſte hō & ille ſunt eadē ſe totis ſubie- ctiue pro q̄to cōueniunt in humanitate,ergo ſunt ea dem ſe totis obiue cōſequentia eſt bona quia idēpti tas obiua eſt ſupior ad ſubiectiuā,ideo infertur p bo nam cōſequentiā & ſic apparet qualr̄ aliq̄e idempti tates inferuntur p bonā cōſequentiā & aliq̄ nō & ſic patet falſitas opinionis Auct.de idemptitatibus.

VIdendum eſt mō nūqd dictū eius de diſtinctio nibus ſit veꝝ vl'r & dico ꝙ non, patet qa licet bn̄ ſeq̄tur.Due dr̄ię īdiuidnales ꝓut de illis nihil qđ ditatiue p̄dicatur diſtīgūtur ſe totis obiue.Ergo ꝓut nō conueniūt in aliquo qdditatiue ſe totis ſubiue di ſtingūtur.Ergo ꝓut vna nō exiſtit exiſtentia alterius eſſentialiter diſtinguntur conſequentia nō valet,niſi

de diſtinctione eſſentiali impropria. De ꝓpria aūt mi nime, quia ad talē reqritur alia & alia qdditas exñs vel ſubſiſtens: quæ non eſt in ꝓpoſito. Ergo ꝑut vna pōt eſſe ſine alia, realiter diſtingũtur. Ergo ꝑ vna nō includitur in alia formalr̃ diſtingũtur. Succeſſiue ſeq tur. Ergo prout de illis pn̄t verificari duo cōtradicto ria ſecluſo quocū opere intell's diſtingũtur ex natu ra rei. Ergo p̄dicte dr̄iæ indiuiduales ꝑut hn̄t eſſe co gnitū & cōparatū & pn̄t eſſe fundamēta cōtradictio nis diſtinguntur rōne cōſequentia eſt bona. Si modo fiat argm̄ de hoīe & de eius riſibilitate pauciores cō ſequentiæ erunt bone, patet qa licet bn̄ ſequatur hō & riſibile diſtingũtur ſe totis obiectiue. Ergo ſe totis ſubiue. Nō tn̄ ſequitur, ſe totis ſubiue ergo eſſentialr̃ iſta cōſequentia eſt falſa. Si vlterius inferatur ergo rea liter, minus cōſequentia eſt bona, ſed bn̄ ſeqtur, diſti guntur formalr̃ ergo ex natura rei, ergo rōne. Quare ſi pro qa. Dictū auctoris de idēptitatibus non eſt vlr veꝝ, minus de diſtinctiōibus, & ꝑ cōſequens ſeqtur ꝙ opinio eius nec nō & opinio Trōbette, qa eſt con formis opinionis auctoris, nō eſt tenēda, ſi aūt p̄dicti tenerent ꝙ maiōr vnitas inferat oēs alias vnitates ve

Ariſto. 5 metha. rum dicerent, qa ſic tenet ēt Ariſt. in. 5. meth. tex. 12 Bn̄. n. ſeqtur ſunt vnū numero ergo vnū ſpecie ergo vnū gn̄e, ergo vnū ꝓportiōe, & ſic de aliis vnitatibus

MOdo reſtat rn̄dere ad argumēta. Ad primum quum dicitur vel iſte formalitates ſunt alique res vel nulle. Dico ꝙ nec hoc nec illud, loquendo de re ꝓprie dicta qa tales res ſunt ilie q̄ ſunt in recta li nea cuiuſmodi nō ſunt iſte formalitates. Sed ſūt aliq̄ realitates mediātes inter rē & rem vel pōt dici ꝙ ſūt

res non

Res non q̄dē proprie, ſed improprie, & large accipiē do rem queadmodū ſunt due paſſiones. Per tales rea litates itelligo q̄dditates reꝝ per ſpēm intellectas vt abſtrahunt ab oī exñtia & ſubſiſtētia verbi gratia de ſcriptio rōalis q̄ eſt diuiſiua q̄dē generis & ſpēi cōſti tutiua & deſcriptio riſibilis q̄ eſt aptitudo hoīs ad ri dendū vel poſſet dici ꝙ ſunt res largo mō.ſ.res eſſen tiæ non aūt exñtię quia tales ſunt trāſcendētes ad de cem p̄dicamēta. Quæ & ſi actualr̄ nō exiſtunt, bñ tñ aptitudinalr̄ & hoc ſufficit, & ſi inferatur, ergo talis diſtinctio erit realis. Dico ꝙ nō ſeqtur q̄a non eſt in ter vnā rem aptitudinalr̄ exiſtentē & aliam vel ſubſi ſtentē, ſed talis erit formalis aut ex natura rei.

AD ſecundum quū dicitur q̄ diſtinguntur ex na tura rei realr̄ diſtingūtur. Dico ꝙ veꝝ eſt acci piendo diſtinctionē realem large q̄ eſt inter vnā rem improprie dictā & aliam, vt puta inter vnā realitatē & aliā vt declaratū eſt in r̄nſione alterius argumenti. Non aūt inter vnā rē exñtiæ vel ſubſiſtentię & aliā.

AD tertium quū dicitur ſicut ſe habet res ſubie cti &c. ſub aliis verbis volunt dicere ſicut ſe ha bet ſub̄m ad ſuā formalitatem, ita paſſio ad ſuā for malitatem, p̄ quas intellige deſcriptiōes vtriuſq;, ſed ſub̄m & ſua formalitas ita ſe hñt ꝙ ſunt eadē realr̄, ergo & paſſio & formalitas paſſionis ſunt eadē. Cō cedatur totū. Quū poſtea dñr. Ergo p̄mutando ita ſe habebit formalitas ad formalitatē: & p̄ conſequens iſte due formalitates erunt eadē realr̄ queadmodum eſt ſub̄m cū ſua paſſione tranſeat. Quū vltimate infe runt ſunt eadē realiter ergo formalr̄. Negatur conſe quentia, quia committitur fallacia cōſequentis & per

conſequens rõ nulla quia vltima conſequẽtia eſt falſa quia idẽptitas realis fundatur ſup inſeparationẽ diſtinctio aũt formalis ſup aliud & aliud repertũ in re, vtputa ſup varias deſcriptiones ſubiecti & paſſionis. Bene aũt ſequeretur ſunt eadẽ realr ergo realr nõ diſtiugũtur bene ẽt ſequeretur dicendo ſunt eadẽ realiter ergo formalr diſtinguntur: immo poſſet negari totũ argm̃ quia cõmittitur fallacia equocationis eoꝙ in p̃miſſis ſit mẽtio de idẽptitate reali. In cõcluſione aũt de formali. Alia rõ negationis eſt qa arguitur a cõmutata ꝓportione, qui modus arguẽdi tantũ hẽt veritatẽ quo ad opponi, non aũt quo ad cõſequi ſecũdum Sco.16.q.vltium. Dico ẽt iuxta Sco. mentẽ ꝙ tm̃ valet in numeris & q̃titatibus, immo nõ valet in q̃titatibus niſi merito numeroꝝ vt patet dicendo ſicut ſe hñt duo ad quatuor, ita quatuor ad octo, ſed duo ſunt reſpectu quatuor dimidia pars, ergo & quatuor reſpectu octo dimidia pars. Et ita p locũ a cõmutata ꝓportione: ſicut ſe hñt octo ad quatuor, ita quatuor ad duo, ſed octo ſunt dupla quatuor, ergo quatuor ſunt dupla duo, quum ergo prędictum argm̃ non ſit in numeris ſequitur ꝙ nihil valet.

A quartum quum dicitur penes ſubam ſit oĩs diſtinctio realis & formalis, ſed diſtinctio ex natura rei ſit huioſmodi, ergo eſt eadẽ cũ prædictis. Tunc ſit eſt eadẽ ergo nõ alia ab ipſis. Dico ꝙ maior & minor vlr nõ eſt vera, patet qa quantitas & qualitas realiter diſtinguntur qaũ ſint res diuerſorum p̃dicamẽtoꝝ. Tñ talis diſtinctio nõ eſt penes ſubam ſimilr diſtinctio formalis ſit penes aliã & aliam formalitatẽ, quæ nõ ſunt ꝓprie res ſubales. Circa mino-

rem dico ꝙ eſt falſa:quia albedo & nigredo diſtingũtur ex natura rei.Quia ſup eas pñt fundari duo cõtradictoria.ſ.cõgregatiuũ viſus, & nõ diſgregatiuũ. Diſgregatiuũ & non congregatiuũ.Et tñ diſtinctio hæc nõ eſt penes ſubam.Aliter auctor rñdet & quũ inqt ſed ſicut rei & rei ſupple tu.i.aliquid rei.

AD quintũ dico ꝙ veꝝ eſt in hñtibus diffões. De hñtibus aũt deſcriptiones nõ hẽt veritatẽ.

AD ſextum quum dr̃ bene ſeqtur per vos ſubiectum & paſſio ſunt eadem realr̃ & diſtinguntur formalr̃,ergõ ab vno & eodem ſumitur vnitas & pl̃itas,quod eſt contra Ariſt.2.de gen.tex.56.vbi inquit.Idem inqũm idẽ nõ eſt natũ facere niſi idem. Cõſequentia ꝓbatur vt ſunt eadẽ realr̃ ſumitur vnitas qa ſunt vnũ ens:vt formalr̃ diſtinguntur ſumitur pl̃alitas quum ſint plures formalitates. Quũ aũt hoc non poſſit eſſe,ergo ſi p̃dicta formalr̃ diſtinguntur, ergo & realr̃.Et per conſequens nulla alia diſtinctio reperitur niſi p̃dictæ duæ.Ad hoc dico ꝙ ſũmi vnitas & pl̃alitas reſpectu vnius & eiuſdẽ, & eodẽ mõ conſiderati eſt maximũ inconueniens, ſed ſũmi p̃dicta ab vno & eodem diuerſimode conſiderato non eſt incõueniens,cuiuſmodi eſt in ꝓpoſito,quia ſumitur vnitas ab vno ente,pluralitas autẽ a pluribus formalitatibus qđ nõ eſt incõueniens, vt patet ſpeculãti.

AD ſeptimum quum dr̃.Quæro vel illis duabus formalitatibus.ſ.ſubiecti.& paſſiõis aliquod eſt cõe vel non.Dico ꝙ aliqd.Et quũ q̃ritur quod eſt illud.Dico ꝙ ens non qdem vniuoce ſeu qdditatiue acceptum.ſ.cõtrahibile ꝑ dr̃ias vel ꝑ modos,ſed denoiatiue.Ita ꝙ ſicut hõ & riſibile conueniunt in en

te tanq̃ in quadam realitate, & de ipſis ens p̃dicatur denoĩatiue. Ita dico de illis formalitatibus duabus. Pro cuius declaratione nota ꝙ aliqua conueniunt in qdditate & realitate, vt hõ & aſinus. Pro q̃to conueniunt in aĩali abſolute conſiderato.i. incontracte, ſic dr̃ qdditas, quia eſt res eſſentie, abſtrahens ab oĩ exiſtentia actuali & aptitudinali. Pro vt aũt conueniunt in aĩali cõtrahibili p dñas formales, ſic dicitur realitas. Aliqua vero nõ conueniunt nec in hoc nec in illud: vt ſignificata vocis equiuoce, q̃ vox nec eſt qdditas nec realitas. Aliqua aũt licet non conueniãt in qdditate.i. in ente qdditatiue ſeu vniuoce accepto, bene tñ in realitate.i. in ente denoĩatiue accepto, vt hõ & ſua paſſio, & p cõſequens p̃dicte due formalitates.ſ. ſubi & paſſ onis. Itaq ſicut iſta eſt denoĩatiua riſibile eſt ens ita iſta, formalitas riſibilis eſt ens, ſed prima eſt denoĩatiua poſitiue, ſecũda aũt priuatiue.i. eſt minus nõ qdditatiua. Vlterius quũ infertur ergo diſtingũtur ſe totis obiue cõcedo, ergo ſe totis ſubiectiue. Cõceditur, ergo eſſentiał̃r. Põt concedi accipiẽdo eſſentiał̃r ꝓprie vt tm̃ valet ſicut eſſe de eſſentia. Improprie aũt nego quia tm̃ valet ſicut diſtingui realiter, quia in via Scot. ſepius iſta duo cõfunduntur.ſ. eſſentiał̃r & realiter, tñ Sco. in p̃dicamẽtis.q.10. tenet ꝙ hõ & paſſio reał̃r diſtingũtur & dicendũ eſt ꝙ ibi nõ loquitur ſecundum opinionem ꝓpriã ſed cõem.

AD octauum negatur totũ argm̃ quia cõmittitur fallacia equiuocationis ꝑ cuius declaratione. Notandũ ꝙ ſicut qdditatiuum accipitur duobus modis.ſ. ꝓprie & improprie. Ita ſuũ aduerbiũ.ſ. qdditatiue. Quidditatiuum primo mõ.ſ.

ꝓprie eſt ens cõpletũ:vtputa hõ &c. breuiter oĩa quæ ſunt in recta linea dñt qdditates ꝓprie. Quidditatiuum vero iproprie eſt ens incõpletum vt ſunt rõnale & irrõnale q̃ ſunt ptes qdditatiue. Suum aduerbiũ. Primo mõ accipitur ꝑ ente cõpleto. Secundo modo pro incõpleto. Modo ad formã quũ dicitur q̃cunq͗ qdditatiue diſtinguntur, realr & eſſentialr diſtinguntut. Veꝝ eſt accipiendo qdditatiue ꝓprie, non autẽ cõiter. Ad minorẽ quum dicitur. Sed quę diſtingũtur formalr qdditatiue diſtinguntur veꝝ eſt accipiendo qdditatiue iproprie. Ideo qa cõmittitur fallacia equocationis rõ nulla eſt. Si mõ dicatur, ego accipio qdditatiue ꝓprie in ambabus, qd dicẽdũ. Poſſet dici ꝙ maior eſt vera & minor falſa. Quia rõnale & irrõnale diſtinguntur formalr penes formalitates, non tñ qdditatiue ꝓprie. Si vero dicatur accipio qdditatiue improprie in ambabus. Tunc maior eſt falſa, minor vera, & ſic patet quãtum iſta rõ eſt ſatis friuola.

AD nonum quũ dr̃ nulla paſſio ꝓtenditur. i. extenditur ſiue eſt maioris entitatis q̃ ſuũ ſubiectum. Ad quod dr̃ ꝙ nihil valet qa cõmittitur fallacia æquocationis: patet qa quum inqt. Igitur oĩs diſtinctio eſt realis vel rõnis. Ibi accipit diſtinctionem realẽ large. ſ. pro quacunq͗ diſtinctione quæ eſt ſecluſo opere intellr̃s collatiuo. Et iſto modo ſecundũ nos ẽt diſtinctio ex natura rei, & diſtinctio formalis eſt realis. Poſtea quũ dicit. Igitur nulla diſtinctio erit media inter diſtinctionẽ realem & rõnis: hic accipit diſtinctionem realem ſtricte ac proprie: quæ eſt inter rem & rem. Et ſic apparet expreſſe equiuocationis fallacia, quare ratio nulla.

AD decimū dico ꝙ in ꝓbatione minoris accipī qdditatiue large & īproprie. In ſeqnti ãtꝑpõne accipī ſtricte & ꝓprie. & ſic æquocatur.

AD vndecimum inqt Auctor. Rñdēdo ad maiorem veꝝ eſt accipiendo formã primo mõ.ſ. ꝑ forma partis. Vel ſecundo mõ.ſ.pro forma totius. Non aũt accipiendo formã qnto mõ.i.in qnta acceptione.ſ.ꝑ realitate quas acceptiones aſſignauit Auctor in prin.arti.de diſt.formali. Quot autē ſit veꝝ, patet: quia hõ & aĩal hñt diuerſas realitates. Et tamen non ſic diſtinguntur. Ad minorē falſum eſt: Imo hõ eſt formalr aĩal, licet formalr non ſit aĩalitas ꝓpter quod vide ſcriptū ſup arti.de diſt.formali. Sed contra rñſionem datã ad maiorē: quia in capˡo de di ſtin.ex natura rei dixit ꝙ accipit formalitatem in his formalitatibus, ſecundo modo: hic autem dicit qnto modo. Dico ꝙ nihil contra Auct. qa formalitas qnto modo accepta in arti.de diſtin. formali, & ſecūdo modo in articulo de diſtin.ex natura rei coincidunt: vt patet cõſideranti. Et ꝑ cõſeqns nihil ad ꝓpoſitū.

AD.12. quū dī formalitas eſt ſufficiēs cã nõ ſolum ꝙ aliqua formalr diſtinguantur: veꝝ ēt realr. Dico ꝙ veꝝ eſt de formalitate ſumpta a forma partis, vel a forma totius. Non autem a formalitate ſumpta a realitate obiectiua, patet qa iſto modo ſumēdo formalitatē ſubiectū & ſua paſſio formaliter diſtinguntur. Et tñ non realr. Ad illud quod adducitur de paternitate in diuinis. Concedo ꝙ pater per pñitatē formalr diſtinguitur ab eſſentia, & a filio realr. Non tñ penes eandē formalitatē, qa pater formalr diſtiguitur ab eſſentia: qa pñitas eſt formalr